

2024

GRUDZIEŃ

FOT. URZĄD GMINY DRAWSKO

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

URZĄD GMINY DRAWSKO
UL. POWSTAŃCÓW WLKP. 121
64-733 DRAWSKO

(67) 256 91 28

urząd@gminadrawsko.pl

www.gminadrawsko.pl

OPRACOWANIE POWSTAŁO
WE WSPÓŁPRACY Z FUNDACJĄ
"PARTNERZY DLA SAMORZĄDU"

SPIS TREŚCI

1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ	5
1.1. Wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju	5
1.2. Główne bariery rozwojowe – słabe strony	7
1.3. Główne szanse rozwojowe.....	10
1.4. Wewnętrzne potencjały i silne strony.....	11
2. CELE STRATEGICZNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ ORAZ OCZEKIWANE REZULTATY.....	13
2.1. Struktura Strategii	13
2.2. Wizja rozwoju gminy	14
2.3. Cele strategiczne	15
2.4. Cele szczegółowe i kierunki działań	17
2.5. Charakterystyka celów szczegółowych	20
2.6. Projekty kluczowe	38
3. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY DRAWSKO ORAZ REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE.....	40
3.1. Terytorialny wymiar polityki rozwoju	40
3.2. Elementy przestrzenne w strategii rozwoju Gminy Drawsko	41
3.3. Istota modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	42
3.4. Kluczowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego Gminy Drawsko	42
3.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Drawsko	58
3.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Drawsko	79
3.7. Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Drawsko	115
4. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI) OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ORAZ OSI NA TERENIE GMINY	125
4.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego – Wielkopolska 2030	125
4.2. Obszary strategicznej interwencji (OSI) - wojewódzkie	127
4.3. Obszary strategicznej interwencji (OSI) - gminne	131
5. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	133
5.1. Wdrażanie zapisów Strategii	133
5.2. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii	133
5.3. Monitoring realizacji Strategii	134

5.4.	Ewaluacja – ocena skutków wdrażania zapisów Strategii.....	136
5.5.	Aktualizacja zapisów Strategii	138
6.	WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	139
7.	RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	140
7.1.	Ramy finansowe realizacji strategii.....	140
7.2.	Źródła finansowania strategii.....	143

Szanowni Państwo,

Wraz z początkiem 2024 roku samorząd Gminy Drawsko podjął decyzję o przystąpieniu do opracowania nowego kompletnego dokumentu planistycznego: Strategii Rozwoju Gminy Drawsko na lata 2025-2035.

Do współpracy w realizacji tego projektu strategicznego zaprosiliśmy zespół ekspertów z Fundacji „Partnerzy dla Samorządu” w Poznaniu.

Prace nad Strategią zostały poprzedzone opracowaniem „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Drawsko”, której celem było uzyskanie kompleksowego wglądu w sytuację Gminy na przedmiotowych płaszczyznach.

FOT. URZĄD GMINY DRAWSKO

Diagnoza prezentuje również trendy rozwojowe, stanowiąc podstawę do obiektywnej, opartej na faktach, oceny możliwości dalszego rozwoju Gminy.

W oparciu o przeprowadzoną Diagnozę, w wyniku szczegółowych konsultacji społecznych (wywiady z opiniotwórczymi mieszkańcami Gminy, spotkania, dyskusje, sondaże ankietowe), została sformułowana strategia wskazująca pożądany stan docelowy Gminy Drawsko, cele rozwojowe oraz sposoby ich osiągnięcia.

Niniejszy program strategiczny opiera się na faktycznym stanie zasobów Gminy, stanowiąc kontynuację wieloletniego procesu jego rozwoju.

Wytyczne w tym celu plany realizacyjne będą prawdopodobnie modyfikowane w związku ze zmiennymi na przestrzeni lat warunkami wewnętrznymi i zewnętrznymi, lecz zawsze powinny trzymać się głównych kierunków rozwoju Gminy Drawsko, to jest dążenia do zapewnienia mieszkańcom możliwości nauki, pracy i odpoczynku w bezpiecznej, proekologicznej oraz zintegrowanej wspólnocie lokalnej.

Za powstanie tego dokumentu składam serdeczne podziękowania wszystkim mieszkańcom Gminy Drawsko, którzy uczestniczyli w pracach nad Strategią.

Bartosz Niezborala
Wójt Gminy Drawsko

1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

W dokumencie „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Drawsko” zaprezentowano kompleksową diagnozę samorządu na tle powiatu czarnkowsko-trzcianieckiego, Polski i wybranych gmin. Jedną ze składowych diagnozy stanowi prezentacja wyników sondażowych badań ankietowych, prowadzonych wśród mieszkańców Gminy (gospodarstwa domowe). Zaprezentowano również wyniki wywiadów, przeprowadzonych z opiniotwórczymi mieszkańcami - przedstawicielami środowisk i grup społecznych oraz organizacji i instytucji (przedstawiciele Urzędu Gminy oraz jednostek gminnych, uczniowie szkół gminnych, radni, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji).

Poniżej zaprezentowano **wnioski końcowe**, wynikające z przeprowadzonej diagnozy Gminy Drawsko (w dalszej części dokumentu zwanej także zamiennie Gminą) w **układzie zgodnym z rekomendacjami poradnika, opublikowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej**¹. Jest to podsumowanie obecnej sytuacji Gminy, a jednocześnie wstęp do określenia perspektyw jej rozwoju.

1.1. Wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju

W wyniku przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej zidentyfikowano następujące **najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju**, które w największym stopniu determinują poziom jakości życia mieszkańców oraz wpływają na perspektywy rozwojowe gminy:

- Wartość ogólnego wskaźnika rozwoju Gminy Drawsko na tle grupy porównawczej świadczy o **niekorzystnej ogólnej sytuacji gminy**. To samo można powiedzieć w kontekście 2 wymiarów funkcjonowania gminy: **gospodarczego i społecznego**.

¹ Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik Praktyczny – MFIPR, 2021 rok

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

- W ramach dwóch wymiarów funkcjonowania gminy w 2022 roku zanotowano **ujemną dynamikę zmian** (gospodarczy i środowiskowo-przestrzenny). Fakt ten świadczy o pogarszającej się **sytuacji gminy w tych wymiarach**.
- Dodatnią dynamikę zmian (poprawa sytuacji) zanotowano w 2022 roku w wymiarze społecznym, co świadczy o **poprawiającej się sytuacji gminy w tej sferze**.
- **W 6 z 12 obszarów funkcjonowania gminy w analizowanym okresie sytuacja była korzystna – zanotowano dodatnią wartość wskaźników syntetycznych:**
 - Obszar 2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej
 - Obszar 3. Sytuacja materialna mieszkańców
 - Obszar 8. Poziom bezpieczeństwa
 - Obszar 10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)
 - Obszar 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru
 - Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze
- **W 6 z 12 obszarów funkcjonowania gminy w analizowanym okresie sytuacja była niekorzystna – zanotowano ujemną wartość wskaźników syntetycznych:**
 - Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki
 - Obszar 4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)
 - Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury
 - Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy
 - Obszar 6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie
 - Obszar 9. Sytuacja demograficzna
- **W 3 obszarach nastąpił wzrost dynamiki rozwoju gminy - sytuacja uległa poprawie:**
 - Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury
 - Obszar 6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie
 - Obszar 9. Sytuacja demograficzna
- W pozostałych 9 obszarach (z 12) nastąpił **spadek** dynamiki rozwoju gminy - **sytuacja uległa pogorszeniu:**
 - Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki
 - Obszar 2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej
 - Obszar 3. Sytuacja materialna mieszkańców
 - Obszar 4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)
 - Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy
 - Obszar 8. Poziom bezpieczeństwa
 - Obszar 10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)
 - Obszar 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru
 - Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze.
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego określają następujące obszary gminy:
 - **Północny** - rejon Drawska, Drawskiego Młyna, Chełstu, Pęckowa, w którym nastąpi intensyfikacja działań związanych z zabezpieczeniem miejsc pracy, rozwoju usług, zabezpieczenia miejsc zamieszkania oraz intensywnego rozwoju rolnictwa.

- **Południowy** - rejon Kwiejc, Kwiejc Nowych, Piłki, Marylina, w którym nastąpi umiarkowany rozwój podporządkowany ochronie środowiska przyrodniczego, związany z rozwojem funkcji turystycznych.
- **Leśny**, w którym działania będą prowadzone w oparciu o plany urządzeniowe lasu lub uproszczone plany urządzeniowe.
- W ocenie mieszkańców na terenie gminy najlepiej oceniane są: **stan środowiska przyrodniczego oraz dostępność ścieżek i dróg rowerowych**.
- Podstawą rozwoju gminy oprócz lokalnego rozwoju rolnictwa i leśnictwa powinien być **rozwój turystyki**. Wszystkie działania powinny sprzyjać **rozwojowi bazy turystycznej**, począwszy od miejsc pobytu sezonowego w zagrodach i schroniskach oraz na zorganizowanych polach biwakowych do wyznaczenia miejsc pod lokalizację zabudowy rekreacyjnej, ścieżek rowerowych, ścieżek zdrowia – aktywnego uprawiania sportu.
- Gmina posiada bezpośredni dostęp do kolei, co zwiększa jej dostępność komunikacyjną i umożliwia dotarcie do wielu ośrodków miejskich w przyzwoitym czasie. **Bezpośredni dostęp do kolei w gminie jest dużą przewagą gminy i potencjałem dla jej dalszego rozwoju**.
- Gmina nie posiada bezpośredniego dostępu do dróg krajowych oraz szybkiego ruchu, co **ogranicza jej potencjał rozwojowy**.
- Ponad 60% terenu gminy stanowią lasy oraz grunty zadrzewione. Gmina Drawsko położona jest w zlewni Noteci.
- Administracyjnie gmina dzieli się na 12 sołectw.
- Większość wsi, położonych nad Notecią i wśród łąk i pastwisk, charakteryzuje pasmowy rozwój osadnictwa. Pozostałe wsie posiadają zwartą zabudowę.
- W północnej części gminy tereny o zwartej zabudowie przylegają do gruntów dobrych i bardzo dobrych klas. Jest to rejon wsi Drawsko i Pęckowo. Wsie położone na słabych i podmokłych gruntach cechuje zabudowa rozproszona. Są to wsie: Moczydła, Pełcza i Kwiejce Nowe.
- Największy odsetek firm prowadzi działalność w ramach sekcji G, C i F (handel hurtowy i detaliczny i naprawy, przetwórstwo przemysłowe, budownictwo). Największe zmiany w analizowanej kwestii zaszły w zakresie zwiększenia liczby podmiotów gospodarczych w sekcji budownictwo (o 20), a także przedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem przemysłowym.
- Istotne **ograniczenie stanowi duża powierzchnia terenów chronionych**.

1.2. Główne bariery rozwojowe – słabe strony

W wyniku przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej zidentyfikowano następujące główne **bariery rozwojowe**, które negatywnie wpływają na dalsze perspektywy rozwojowe gminy:

- W 2022 roku **ujemne wartości wskaźnika syntetycznego** zaobserwować można było w 6 (z 12) obszarach funkcjonowania gminy:
 - Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki
 - Obszar 4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)
 - Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury
 - Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy

- Obszar 6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie
- Obszar 9. Sytuacja demograficzna.
- W okresie 2018-2022, **w 9 obszarach (z 12) nastąpił spadek dynamiki rozwoju gminy – sytuacja w tych obszarach pogorszyła się:**
 - Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki
 - Obszar 2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej
 - Obszar 3. Sytuacja materialna mieszkańców
 - Obszar 4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)
 - Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy
 - Obszar 8. Poziom bezpieczeństwa
 - Obszar 10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)
 - Obszar 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru
 - Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze.
- Liczba mieszkańców gminy w latach 2012-2022 zmniejszyła się o 6,41% - spadek o 381 osób. W oparciu o powyższe można stwierdzić, że **w Gminie Drawsko występuje zjawisko depopulacji – gmina znajduje się w wyraźnym trendzie spadkowym liczby mieszkańców.** Głównymi przyczynami zmian są: przyrost naturalny oraz migracje.
- W latach 2012-2022 wartość wskaźnika przyrostu naturalnego dla gminy nieznacznie fluktuowała, jednak tylko w 2017 roku przyjęła dodatnią wartość.
- **Saldo migracji** w Gminie Drawsko w latach 2012-2022 również nieznacznie fluktuowało, jednak w całym okresie notując ujemne wartości. Najlepsza sytuacja w tym zakresie została zanotowana w 2014 roku z wartością wskaźnika -7, a najgorsza w 2019 roku z wartością -38.
- **W latach 2017-2022 największy spadek udziału w ogólnej populacji gminy nastąpił w grupie 25-34**, szczególnie ważnej z punktu widzenia gospodarki, rynku pracy i demografii.
- **W gminie nastąpiło zrównanie liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym.** Młodsza grupa wiekowa straciła przewagę liczebną w 2019 roku, co jest negatywnym przejawem sytuacji demograficznej gminy.
- **W 2018 roku nastąpiło zrównanie liczby mieszkańców gminy w wieku 20-24 i 60-64, szczególnie ważnej z punktu widzenia gospodarki i rynku pracy.** Od tego czasu obie grupy mieszkańców notują spadek, przy czym większa dynamika spadku zauważalna jest w grupie młodszej – sytuacja w tej grupie szybciej się pogarsza niż w grupie osób starszych.
- Największy wzrost udziału mieszkańców nastąpił w grupach 70-79 (wzrost o 109 osób). Niestety ten wzrost **nie został zamortyzowany przez analogiczne zmiany w grupach młodszych.** Największy spadek liczby mieszkańców zanotowano bowiem w grupie 25-34 (spadek o 174 osoby), co jest negatywną przesłanką.
- W Gminie Drawsko obszar przedsiębiorczości rozwija się podobnie, jak w jednostkach porównawczych, jednak **sam poziom przedsiębiorczości jest na niższym poziomie.**
- **W 2020 roku łączna liczba formularzy PIT-11, wystawionych przez lokalnych pracodawców wyniosła 1.496.** Jest to mniej niż łączna liczba formularzy PIT-11, wystawionych dla mieszkańców gminy (ok. 3,4 tys.). Fakt ten ukazuje, iż **na terenie gminy lokalni pracodawcy tworzą mniej miejsc pracy niż wynosi liczba mieszkańców gminy aktywnych zawodowo.**

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

- Liczba formularzy wystawionych dla mieszkańców gminy, pracujących na jej terenie, wyniosła w 2020 roku 778 szt., natomiast 2.603 szt. formularzy PIT-11 wystawiono dla mieszkańców pracujących poza gminą. Spadek o 26 szt. wystawionych formularzy zanotowano w grupie osób pracujących poza gminą. **Z danych ponadto wynika, iż większość jej mieszkańców pracuje poza gminą.**
- Poziom bezrobocia w gminach powiatu systematycznie spada. Stopa bezrobocia w całym analizowanym okresie w gminie była na poziomie zbliżonym do sytuacji w kraju, lecz mniej korzystna niż w województwie i powiecie.
- W latach 2015-2020 nastąpił znaczący spadek liczby podatników w wieku do 26 lat, natomiast największy wzrost zanotowano w grupie wiekowej 45-54 oraz w najstarszej grupie mieszkańców (65+), co jest **negatywną sytuacją. Jednocześnie najstarsza grupa mieszkańców, stanowiąca 23,1% ogólnej liczby podatników, „wypracowuje” dochód w wysokości 18,2%,** czyli mniej niż stanowi jej udział. Potwierdzają to dane dotyczące wartości dochodów osiąganych przez **emerytów, którzy stanowiąc 30,7% podatników osiągają dochody w wysokości 23,5%,** co świadczy o relatywnie niskich świadczeniach emerytów w gminie.
- Wzrost liczby dzieci w wieku szkolnym jest niewątpliwie pozytywnym zjawiskiem, jednak spowodował on wzrost wydatków gminy na oświatę i wychowanie **o 74% (rok 2021 do roku 2012); w 2021 roku wyniosły one 12,3 mln zł.** Tylko część środków na utrzymanie szkół podstawowych jest otrzymywana w ramach subwencji, stąd większe obciążenie finansów samorządu.
- Wysokość wydatków z budżetu gminy na kulturę fizyczną, sport i rekreację jest niska. W 2022 roku wyniosła ok. **316 tys. zł, co daje wydatki rzędu ok. 56 zł na 1 mieszkańca.**
- Niższa od średniej dla województwa i kraju jest liczba lekarzy i dentystów, pracujących według podstawowego miejsca pracy na 1.000 mieszkańców (dane w skali powiatu). Wartość wskaźnika w 2021 roku wyniosła 1,4, natomiast wartość dla województwa to 2, a kraju 2,3. Pod tym względem **sytuacja w gminie prezentuje się niekorzystnie.**
- W latach 2012-2022 w Gminie Drawsko spadła liczba porad lekarskich (-23%), natomiast w pozostałych jednostkach porównawczych odnotowano odwrotny trend zmian – wzrosty w przedziale 13-20%. W 2022 roku w gminie wartość wskaźnika (liczba porad lekarskich na 1.000 mieszkańców) wyniosła 2.340, natomiast średnia dla województwa wynosiła niemal 4.450, a dla powiatu aż 5.093. Biorąc pod uwagę powyższe wnioski stwierdzić należy, że **sytuacja w gminie w zakresie zdrowia nie prezentuje się korzystnie – dostęp do usług zdrowotnych jest utrudniony.**
- **W latach 2012-2022 w gminie oddano do użytku łącznie 166 mieszkań.** Najwięcej oddano w roku 2013 (22 szt.) oraz w latach 2021-20, po 20 mieszkań.
- **10% powierzchni gminy objętych jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,** co jest wartością znacznie odbiegającą od średniej dla województwa (24,3%) i kraju (38,4%). W dużej mierze jest to jednak spowodowane bardzo wysoką lesistością gminy.
- Tempo wzrostu łącznej długości dróg gminnych i powiatowych jest wyższe niż w kraju i województwie, jednak nie jest ono wystarczające, aby w najbliższych latach dorównać do wartości wskaźnika notowanego dla tych jednostek porównawczych. Analiza jakościowa

dróg (odsetek dróg o twardej nawierzchni) wypada jeszcze bardziej niekorzystnie – w całym okresie notowano niemal trzykrotnie wyższą wartość wskaźnika niż w kraju i województwie.

- Kluczowym deficytem jest **słaba zewnętrzna dostępność komunikacyjna gminy** (dostęp do dróg szybkiego ruchu i autostrady).
- Ze względu na duże oddalenie od dróg krajowych i szybkiego ruchu, zasięg komunikacji samochodem z gminy jest bardzo ograniczony. Dużą rolę w tym względzie odgrywa słabo rozwinięta sieć dróg lokalnych. **Niewątpliwie aspekt ten jest barierą, która znacząco ogranicza potencjał rozwojowy gminy.**
- Niezadowalający jest **stan infrastruktury drogowej, ograniczony wachlarz ofert pracy w pobliżu miejsca zamieszkania oraz uboga oferta handlowo-usługowa.**
- Niewystarczająca jest **dostępność do usług medycznych podstawowych i specjalistycznych oraz słaba dostępność mediów, szczególnie kanalizacji i IT (światłowód).**
- Na terenie gminy **brakuje gazu ziemnego.**
- **Ograniczona jest dostępność terenów pod rozwój przedsiębiorczości** (tylko Drawski Młyn – 1 grunt gminny pod inwestycje – 8 ha).

1.3. Główne szanse rozwojowe

W wyniku przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej zidentyfikowano następujące **główne szanse rozwojowe**, wynikające ze zidentyfikowanych uwarunkowań, które będą kluczowym elementem koniecznym do wykorzystania przy definiowaniu celów rozwojowych gminy:

- Liczba podatników w wieku 27-44 lat, stanowiąca 33,2% ogólnej liczby podatników w gminie, **„wypracowuje” wartość dochodu na poziomie ok. 40%**, co ukazuje potencjał tej grupy wiekowej w zakresie aktywności ekonomicznej.
- W 2020 roku **„wypracowano” w gminie rekordową wartość dochodu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w kwocie ok. 36,3 tys. zł.** Jest to jednak wartość niższa od średniej dla powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego, województwa i kraju. Tempo wzrostu dochodu we wszystkich jednostkach jest podobne.
- **Najwyższą zaliczkę na podatek odprowadzają osoby prowadzące działalność gospodarczą w średniej kwocie ok. 7,5 tys. zł.** Grupa ta zanotowała ponadto najwyższą dynamikę zmian w analizowanym okresie. Podkreślić jednak należy, iż jest to grupa ilościowo znacznie mniejsza od grupy osób osiągających dochody ze stosunku pracy. Liczba podatników z działalności gospodarczej wynosiła w 2020 roku 229, natomiast liczba podatników ze stosunku pracy wynosiła 1.890, co stanowi ok. 12% liczby podatników ze stosunku pracy. **Konieczne jest wykorzystanie lokalnego potencjału do stymulowania bodźców rozwojowych w zakresie przedsiębiorczości, szczególnie wśród osób młodych.**
- W latach 2012-2022 **dochody bieżące gminy wzrosły o 109%** do kwoty niemal 38 mln zł w 2022 roku, natomiast **dochody majątkowe wzrosły o 20%** do kwoty 3,2 mln zł.
- W latach 2012-2022 zanotowano **wzrost dochodów z tytułu udziału w PIT o 4,5 mln zł (wzrost o 270%)**, które stanowiły w 2022 roku 65% dochodów podatkowych gminy.

- Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących, determinująca możliwości inwestycyjne Gminy Drawsko, **pozwała na zaplanowanie i realizację inwestycji, mogących stanowić dalsze bodźce rozwojowe gminy.**
- W 2021 roku odsetek mieszkańców w gminie, **korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosił 56%**, natomiast w województwie i kraju było to odpowiednio 58,8% i 51,5%.
- Pomimo zanotowanego wzrostu liczby mieszkań w gminie w ostatnich latach, w porównaniu z województwem i krajem ich liczba w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców jest niższa, co wskazuje na **perspektywy rozwoju w tym zakresie.**
- Zmiany zachodzące w społeczeństwie w związku z epidemią COVID-19 m.in. w zakresie pracy zdalnej, ucieczki z dużych ośrodków miejskich, **powinny zostać wykorzystane do stymulowania jej rozwoju, w szczególności wśród młodych mieszkańców.**
- **Możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych** (zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz w nowej unijnej perspektywie finansowej 2021-2027).
- Istotną kwestią jest **zauważalny rozwój turystyki w kraju.**
- **Rozwojowi funkcji turystycznej gminy musi towarzyszyć** rozwój bazy noclegowej, gastronomicznej i handlowej. Funkcja turystyczna stymulować będzie rozwój innych funkcji usługowych jak i rozwój rolnictwa specjalistycznego: warzywnictwa i sadownictwa oraz hodowli inwentarza drobnego.
- **Osiedlanie się** na terenie gminy **zamożniejszych osób** stanowi ważny aspekt rozwojowy.

1.4. Wewnętrzne potencjały i silne strony

W wyniku przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej zidentyfikowano następujące **wewnętrzne (endogenne) potencjały i silne strony**, których wykorzystanie w największym stopniu może przyczynić się do zauważalnego rozwoju gminy:

- W 2022 roku **dodatnią wartość wskaźnika syntetycznego** zaobserwować można w 6 (z 12) obszarach funkcjonowania gminy:
 - Obszar 2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej
 - Obszar 3. Sytuacja materialna mieszkańców
 - Obszar 8. Poziom bezpieczeństwa
 - Obszar 10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)
 - Obszar 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru
 - Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze.
- W okresie 2018-2022 **w 3 obszarach (z 12) nastąpił wzrost dynamiki rozwoju gminy – sytuacja polepszyła się w tych obszarach:**
 - Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury
 - Obszar 6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie
 - Obszar 9. Sytuacja demograficzna.
- **Ponad 95% podmiotów gospodarczych to mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 osób.** Te podmioty w głównej mierze stanowią o sile gospodarczej gminy. Na jej terenie funkcjonuje niewiele podmiotów zatrudniających więcej niż 9 osób (19 podmiotów). Warto jednak wskazać

na stabilność funkcjonowania tych podmiotów – ich liczba w analizowanym okresie nie zmieniła się pomimo niestabilnej sytuacji gospodarczej.

- W gminie na 1.000 mieszkańców dostępnych było 2,7 łóżka szpitalnego, co jest wynikiem wyższym od średniej dla województwa wielkopolskiego (2,4 łóżka) i jednocześnie niższym niż średnia w kraju (3,1).
- Liczba podatników prowadzących działalność gospodarczą, stanowiąca 4,8% wszystkich podatników, „wypracowuje” 12,8% ogólnej wartości dochodów. **Fakt ten potwierdza znaczący potencjał, tkwiący w lokalnych firmach**, który został zahamowany przez pandemię.
- W latach 2015-2020 nastąpił **wzrost wartości nominalnej uzyskiwanych dochodów – suma dochodów dla całej populacji wzrosła o ok. 35%, co należy uznać za bardzo korzystną zmianę.**
- Liczba osób **korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej** w gminie systematycznie spada. W 2012 roku było to 580 osób, natomiast **w 2021 roku już tylko 102 osoby**. Spadek w analizowanym okresie wyniósł -478 osób, **czyli -82%**. W oparciu o powyższe dane wnioskować można, że w gminie **poprawia się sytuacja materialna osób najbardziej potrzebujących**.
- W przeliczeniu na 1.000 mieszkańców **w gminie funkcjonuje podobna liczba organizacji pozarządowych**, jak w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim, województwie, czy kraju. Fakt ten obrazuje poziom zaangażowania mieszkańców gminy oraz ich gotowość do włączania się w życie gminy.
- **Gmina stanowi atrakcyjne i bezpieczne miejsce do zamieszkania lub wypoczynku dla osób ceniących sobie spokój, ciszę oraz kontakt z naturą (Puszcza Notecka, rzeka Noteć, lasy i jeziora).** W ostatnich latach nastąpił imponujący rozwój sieci dróg rowerowych.
- Bardzo wysoko oceniana jest estetyka i czystość oraz stan środowiska naturalnego na terenie gminy.
- **W gminie w ostatnich latach nastąpił znaczący rozwój ciekawej oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów**, na przykład w postaci przystani „Yndzel” na Noteci, pierwszego w kraju Parku Grzybowego w Piłce, Parku Rybnego w Marylinie (ścieżka edukacyjna), interesujących imprez o coraz większym zasięgu (Festyn grzybowy, Lato w Puszczy Noteckiej).

2. CELE STRATEGICZNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ ORAZ OCZEKIWANE REZULTATY

2.1. Struktura Strategii

Opracowana Strategia jest dokumentem o logicznej strukturze. Najważniejszym, wyjściowym elementem jest **wizja rozwoju Gminy Drawsko**, która określa **pożądany przez mieszkańców obraz (wizerunek) gminy w perspektywie najbliższych kilkunastu lat**. Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach - strukturą swoją przypomina piramidę, której wierzchołek stanowi wizja rozwoju. Następnie wyróżniono niższe poziomy planowania:

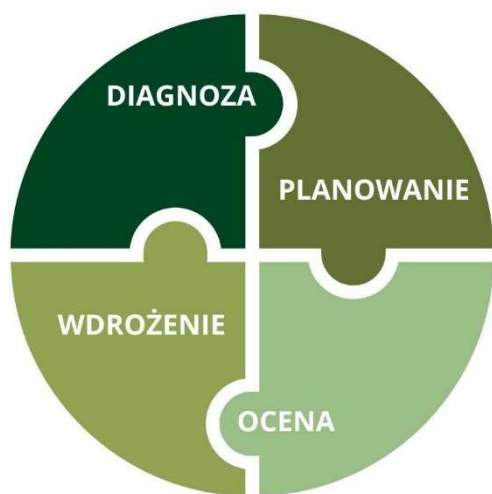
Rysunek 1. Układ strategii²

Następnym, po wizji rozwoju gminy, poziomem planowania są **cele strategiczne**. Definiują one pożądane kierunki rozwoju samorządu, pozwalając jednocześnie na zachowanie jasnego podziału strategii i grupowanie poszczególnych celów szczegółowych i kierunków działań. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej wizji. Z kolei **cele szczegółowe** stanowią doprecyzowanie celów strategicznych - są definiowane na niższym poziomie w strukturze strategii i służą w dalszej kolejności sprecyzowaniu kierunków działań. **Kierunki działań**, w głównej mierze związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami działania samorządu, to rodzaje planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych i nieinwestycyjnych, przedstawione w ujęciu ogólnym, pozwalające osiągnąć cele szczegółowe.

W pracy nad wszystkimi powyższymi elementami strategii uwzględniono wymagania pryncypiów zarządzania strategicznego, które składa się z czterech zasadniczych faz działania:

² Jeżeli nie wskazano inaczej, źródłem wszystkich rysunków i tabel w niniejszym dokumencie są opracowania własne.

Kluczowym elementem w przygotowaniu strategii rozwoju jest planowanie, ale

o sukcesie realizacji planu decyduje sposób jego wdrożenia i **poprzedzająca go kompleksowa diagnoza**. Ponieważ w rzeczywistości większość problemów, związanych z realizacją strategii, wynika najczęściej z niezbyt precyzyjnego zdefiniowania celów i zadań, jakie mają zostać wykonane, dlatego w przedstawionym dokumencie starano się stworzyć jak najbardziej przejrzysty schemat celów szczegółowych i kierunków działań, ułatwiający zrozumienie ich zasadności, a wynikających z kluczowych wniosków płynących z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy.

2.2. Wizja rozwoju gminy

Wizja rozwoju gminy określa pożądaną przez mieszkańców obraz (wizerunek) w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, czyli jest swoistym „zdjęciem, fotografią” gminy, pokazującym, jak powinna ona docelowo wyglądać i jakie funkcje spełniać. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż przy tworzeniu wizji w pierwszej kolejności uwzględniono wewnętrzne uwarunkowania rozwoju, a także wewnętrzne potencjały i silne strony, które należy wykorzystać i rozwijać. Innymi słowy, **rozwój Gminy Drawsko budowany będzie na jego potencjałach i silnych stronach**. Równolegle niwelowane będą bariery rozwojowe samorządu – słabe strony.

Wypracowana podczas spotkań z przedstawicielami różnych środowisk wizja Gminy Drawsko jest następująca:

**GMINA DRAWSKO TO ATRAKCYJNY REGION
W PÓŁNOCNEJ WIELKOPOLSCE Z BOGACTWEM LASÓW
PUSZCZY NOTECKIEJ, JEZIORAMI I RZEKAMI.
TO SPOKOJNE I BEZPIECZNE
MIEJSCE DO ŻYCIA.**

Powyższa wizja rozwoju Gminy Drawsko jest ambitna, ale jednocześnie możliwa do osiągnięcia. Gmina chce być atrakcyjna, dlatego będzie inwestować w szczególności w infrastrukturę techniczną, oświatową, kulturalną, sportowo-rekreacyjną oraz turystyczną. Gmina chce stworzyć także miejsce, w którym rodziny będą mogły żyć spokojnie i bezpiecznie.

2.3. Cele strategiczne

W rezultacie przeprowadzonych badań ankietowych, wywiadów z opiniotwórczymi mieszkańcami gminy, przedsiębiorcami oraz konsultacji z szerokim gronem pracowników Urzędu Gminy, podległych jednostek, radnych oraz przedstawicieli innych instytucji, sformułowano **2 strategiczne cele** rozwoju Gminy Drawsko. Bazują one także na zidentyfikowanych wcześniej uwarunkowaniach rozwojowych i potencjałach gminy, a więc przede wszystkim na posiadanych wewnętrznych atutach i pojawiających się w otoczeniu szansach. Uwzględniają także najistotniejsze wewnętrzne problemy i zewnętrzne zagrożenia, wytyczając główne kierunki jej dalszego rozwoju. Realizacja celów, w perspektywie objętej niniejszym planem, powinna w znacznym stopniu przybliżyć osiągnięcie pożądanego stanu rozwoju samorządu, określonego w jego wizji rozwoju.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Strategiczne cele rozwoju Gminy Drawsko przedstawiają się następująco:

**CEL STRATEGICZNY NR 1.
BEZPIECZNA I PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ DO ŻYCIA
DLA MIESZKAŃCÓW**

Dla każdego mieszkańca ważnym aspektem codziennego życia jest funkcjonowanie w bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni. Przyjaznej, czyli w otoczeniu czystego środowiska naturalnego, sprawnego systemu komunikacyjnego oraz w odpowiedniej jakości ładzie przestrzennym. Celem gminy jest modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej, ścieżek rowerowych i komunikacji publicznej, a także rozbudowa systemu kanalizacyjnego i oczyszczalni ścieków, aby sprostać rosnącym potrzebom mieszkańców. Ważne jest także posiadanie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Działania w zakresie wymienionych obszarów zostały doprecyzowane i uszczegółowione w ramach opisanych poniżej celów szczegółowych i przypisanych im kierunków działań.

**CEL STRATEGICZNY NR 2.
NOWOCZESNA I ATRAKCYJNA OFERTA
KULTURALNO-OŚWIATOWA
ORAZ SPORTOWO-REKREACYJNA**

Dla lokalnego rozwoju gospodarczego Gminy zasadnicze znaczenie ma stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu na płaszczyźnie kulturalno-oświatowej oraz sportowo-rekreacyjnej. Konieczne jest aktywne angażowanie samorządu w działania wzmacniające lokalną przedsiębiorczość, rozwijanie atrakcyjnej oferty sportowo-rekreacyjnej oraz ogólnie pojętej kultury czasu wolnego (w tym budowa oraz rozbudowa niezbędnej infrastruktury). Dzięki temu gmina może stać się m.in. bardziej atrakcyjnym – zarówno dla mieszkańców, jak i turystów – miejscem w tej części Wielkopolski. Realizacja celu strategicznego nr 2. może przyczynić się do poprawy jakości życia osób zamieszkujących Gminę w kwestii np. zachowania balansu pomiędzy pracą a rekreacją/rozrywką oraz tworzenia nowych miejsc pracy „niedaleko domu”. Doprecyzowanie i uszczegółowienie celu strategicznego nr 2 znalazło swoje odzwierciedlenie w ramach opisanych poniżej celów szczegółowych i przypisanych im kierunków działań.

Powyższe cele strategiczne bezpośrednio nawiązują do wizji rozwoju Gminy. Do ich osiągnięcia będzie prowadziła realizacja konkretnych przedsięwzięć, wynikających z kierunków działań, szczególnie tych wykorzystujących jej potencjały, a także związanych z poprawą warunków życia. Tym samym będzie następowało stopniowe, konsekwentne przybliżanie się do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju samorządu, określonego w jego wizji. Strategia, w rozumieniu jej twórców - przedstawicieli społeczności lokalnej - nie jest bowiem tylko ogólnym zestawieniem mało realnych do zrealizowania życzeń, lecz dokumentem wskazującym **konkretną „ścieżkę” rozwoju gminy**, która od momentu zatwierdzenia przez Radę Gminy, stanie się **podstawą rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego gminy**.

2.4. Cele szczegółowe i kierunki działań

Podczas formułowania celów szczegółowych i kierunków działań kierowano się poniższymi założeniami:

- Wskazane cele szczegółowe stanowią doprecyzowanie celów strategicznych.
- Przedstawione kierunki działań wskazują na najpilniejsze potrzeby społeczności lokalnej, wyrażone w treści celów szczegółowych, w szczególności:
 - zapewnienie dogodnych i bezpiecznych warunków życia i pracy na terenie gminy
 - stworzenie atrakcyjnej oferty rekreacyjnej, kulturalnej, oświatowej oraz sportowej
 - rozwój lokalnego biznesu
- Wskazane kierunki działań są, co do zasady, związane z obligatoryjnymi, bieżącymi zadaniami samorządu gminnego, ale nie ograniczają się tylko do tych obszarów.

Poniżej przedstawiono zestawienie celów szczegółowych i kierunków działań strategii oraz ich powiązanie z celami strategicznymi.

Tabela 1. Zestawienie celów szczegółowych i kierunków działań strategii

Cele strategiczne	Cele szczegółowe	Kierunki działań
1. BEZPIECZNA I PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ DO ŻYCIA DLA MIESZKAŃCÓW	1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna	1.1.1. Wdrożenie zmian wynikających z nowego systemu planowania przestrzennego w celu poprawy ładu przestrzennego gminy
		1.1.2. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów na terenie gminy
	1.2. Adaptacja do zmian klimatu oraz czyste środowisko naturalne	1.2.1. Poprawa jakości powietrza
		1.2.2. Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz modernizacja systemu wodno-kanalizacyjnego
		1.2.3. Budowa, przebudowa oraz rozbudowa błękitno-zielonej infrastruktury
		1.2.4. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
		1.2.5. Edukacja ekologiczna
		1.2.6. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej
	1.3. Bezpieczny i funkcjonalny system drogowy i komunikacyjny	1.3.1. Poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej
		1.3.2. Rozwój infrastruktury okołodrogowej, w tym systemu ścieżek rowerowych

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

		1.3.3. Dążenie do rozbudowy oraz poprawy stanu i bezpieczeństwa dróg wyższej kategorii
		1.3.4. Usprawnienie i rozwój systemu publicznego transportu zbiorowego
	1.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego	1.4.1. Stworzenie warunków rozwoju budownictwa czynszowego i deweloperskiego
	1.5. Nowoczesna edukacja dzieci i młodzieży	1.5.1. Rozwój infrastruktury żłobkowej oraz modernizacja infrastruktury szkolnej i przedszkolnej
		1.5.2. Polepszenie warunków nauczania w szkołach podstawowych
		1.5.3. Wzrost efektywności i jakości nauczania
		1.5.4. Zwiększenie racjonalności kosztów funkcjonowania oświaty
	1.6. Rozwinięty system usług społecznych i wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego	1.6.1. Rozwój wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
		1.6.2. Promocja zdrowego trybu życia
		1.6.3. Rozwój usług i kompetencji cyfrowych
		1.6.4. Rozbudowa oraz modernizacja bazy usług społecznych
		1.6.5. Wzmocnienie systemu bezpieczeństwa na terenie gminy
	1.7. Wysoka aktywizacja i integracja społeczna	1.7.1. Wspieranie aktywności i integracji mieszkańców
		1.7.2. Realizacja programu zapewniającego dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
		1.7.3. Przygotowanie oferty dla młodzieży
2. NOWOCZESNA I ATRAKCYJNA OFERTA KULTURALNO-OŚWIATOWA ORAZ SPORTOWO-REKREACYJNA	2.1. Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na potencjałach gminy	2.1.1. Przygotowanie kompleksowej oferty kulturalno-oświatowej oraz sportowo-rekreacyjnej gminy
		2.1.2. Wdrażanie i promocja usług kulturalno-oświatowych oraz sportowo-rekreacyjnych
		2.1.3. Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz modernizacja infrastruktury

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

	2.2. Wysoki poziom rozwoju lokalnej przedsiębiorczości	kulturalno-oświatowej oraz sportowo-rekreacyjnej
		2.2.1. Wdrożenie systemu wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców
		2.2.2. Promocja i rozwój lokalnych produktów i usług
		2.2.3. Kształtowanie polityki proinwestycyjnej

2.5. Charakterystyka celów szczegółowych

Poniżej zaprezentowano uzasadnienie wyboru poszczególnych kierunków działań oraz oczekiwane rezultaty planowanych działań w ramach poszczególnych celów szczegółowych i przypisanych im kierunków działań.

Tabela 2. Tabela celu szczegółowego nr 1.1.

Cel szczegółowy	1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna
Kierunki działań	
1.1.1. Wdrożenie zmian wynikających z nowego systemu planowania przestrzennego w celu poprawy ładu przestrzennego gminy	
1.1.2. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów na terenie gminy	
Uzasadnienie wyboru	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Obszar 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru - ujemna wartość wskaźnika rozwoju gminy w ramach obszaru • W Gminie Drawsko 10% powierzchni gminy objętych jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co jest wartością znacznie odbiegającą od średniej dla województwa (24,3%) i kraju (38,4%). • Ponad 60 % terenu gminy stanowią lasy oraz grunty zadrzewione. Gmina Drawsko położona jest w zlewni Noteci. • Istotne ograniczenie stanowi duża powierzchnia terenów chronionych. • Wsie położone na słabych i podmokłych gruntach cechuje zabudowa rozproszona. Są to wsie: Moczydła, Pełcza i Kwiejce Nowe. • Ograniczona jest dostępność terenów pod rozwój przedsiębiorczości (tylko Drawski Młyn – 1 grunt gminny pod inwestycje – 8 ha).
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	• Możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych (zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz w nowej unijnej perspektywie finansowej 2021-2027) • Obszar 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru – dodatnia wartość wskaźnika rozwoju gminy w ramach obszaru • W północnej części gminy tereny o zwartej zabudowie przylegają do gruntów dobrych i bardzo dobrych klas. Jest to rejon wsi Drawsko i Pęckowo. • Opracowany Gminny Program Rewitalizacji

	• Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań
Rezultaty planowanych działań	
• 1.1.1. Poprawa ładu przestrzennego gminy: ○ Poprawa spójności i jakości planowania przestrzennego ○ Integracja planowania przestrzennego z planowaniem społeczno-gospodarczym ○ Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i inwestorów ○ Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie bardziej estetycznego i funkcjonalnego otoczenia ○ Rozwój nowej zabudowy i uzupełnienie obecnej zabudowy z zachowaniem przyjętych zasad planowania przestrzennego ○ Zwiększenie pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego • 1.1.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów na terenie gminy: ○ Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Drawsko ○ Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie bardziej estetycznego i funkcjonalnego otoczenia ○ Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych w gminie w sposób kompleksowy ○ Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i inwestorów ○ Przywrócenie do życia zdegradowanych obszarów i zwiększenie ich wartości	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Tabela 3. Tabela celu szczegółowego nr 1.2.

Cel szczegółowy	1.2. Adaptacja do zmian klimatu oraz czyste środowisko naturalne
Kierunki działań	
1.2.1. Poprawa jakości powietrza	
1.2.2. Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz modernizacja systemu wodno-kanalizacyjnego	
1.2.3. Budowa, przebudowa oraz rozbudowa błękitno-zielonej infrastruktury	
1.2.4. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	
1.2.5. Edukacja ekologiczna	
1.2.6. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	
Uzasadnienie wyboru	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze – spadek dynamiki rozwoju w ramach obszaru • Na terenie gminy brakuje gazu ziemnego.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	• W 2021 roku odsetek mieszkańców w gminie, korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosił 56%, natomiast w województwie i kraju było to odpowiednio 58,8% i 51,5%. • Bardzo wysoko oceniana jest estetyka i czystość oraz stan środowiska naturalnego na terenie gminy. • Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań • Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących, determinująca możliwości inwestycyjne Gminy Drawsko, pozwala na zaplanowanie i realizację inwestycji, mogących stanowić dalsze bodźce rozwojowe gminy.
Rezultaty planowanych działań	
• 1.2.1. Poprawa jakości powietrza ○ Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń atmosferycznych ○ Poprawa stanu zdrowia ludzi i zwierząt, zmniejszenie ryzyka chorób układu oddechowego, sercowo-naczyniowego i nowotworów ○ Ochrona warstwy ozonowej i klimatu • 1.2.2. Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz modernizacja systemu wodno-kanalizacyjnego ○ Zapewnienie utrzymania dostępu do czystej i bezpiecznej wody pitnej i sanitarnej ○ Ograniczenie zużycia wody i strat w jej dystrybucji	

- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ochrona zasobów wodnych
- Zmniejszenie ryzyka powodzi, suszy, a przez to erozji gleby
- 1.2.3. Budowa, przebudowa oraz rozbudowa błękitno-zielonej infrastruktury
 - Zwiększenie różnorodności biologicznej i ochrona ekosystemów
 - Poprawa estetyki i atrakcyjności przestrzeni publicznej
 - Łagodzenie skutków zmian klimatu, takich jak podwyższenie temperatury, susza, powódzie, zanieczyszczenie powietrza
- 1.2.4. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
 - Zmniejszenie uzależnienia od paliw kopalnych i importu energii
 - Zmniejszenie zużycia drewna i węgla jako paliw opałowych, ograniczenie emisji pyłów i zanieczyszczeń powietrza
 - Obniżenie kosztów produkcji i dystrybucji energii
 - Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i stabilności sieci
 - Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza, ochrona klimatu i środowiska
- 1.2.5. Edukacja ekologiczna
 - Podniesienie świadomości i wiedzy na temat ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju
 - Kształtowanie postaw i zachowań proekologicznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych
 - Promowanie dobrych praktyk i inicjatyw ekologicznych w społecznościach lokalnych
 - Wspieranie aktywności i zaangażowania obywatelskiego na rzecz środowiska
- 1.2.6. Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej
 - Zmniejszenie zapotrzebowania na energię i kosztów jej zużycia
 - Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza, ochrona klimatu i środowiska
 - Poprawa warunków termicznych i jakości powietrza wewnątrz budynków, podniesienie komfortu i zdrowia użytkowników
 - Zwiększenie wartości i atrakcyjności budynków, podniesienie standardu i prestiżu usług publicznych

Tabela 4. Tabela celu szczegółowego nr 1.3.

Cel szczegółowy	1.3. Bezpieczny i funkcjonalny system drogowy i komunikacyjny
Kierunki działań	
1.3.1. Poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej	
1.3.2. Rozwój infrastruktury okołodrogowej, w tym systemu ścieżek rowerowych	
1.3.3. Dążenie do rozbudowy oraz poprawy stanu i bezpieczeństwa dróg wyższej kategorii	
1.3.4. Usprawnienie i rozwój systemu publicznego transportu zbiorowego	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Obszar 10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna) – ujemna dynamika zmian obszaru (sytuacja pogarsza się) • Tempo wzrostu łącznej długości dróg gminnych i powiatowych jest wyższe niż w kraju i województwie jednak tempo zmian jest niewystarczające, aby w najbliższych latach dorównać do wartości wskaźnika notowanego dla jednostek porównawczych. Analiza jakościowa dróg (odsetek dróg o twardej nawierzchni) wypadła jeszcze bardziej niekorzystnie – w całym okresie notowano niemal trzykrotnie wyższą wartość wskaźnika niż w kraju i województwie. • Kluczowym deficytem jest słaba zewnętrzna dostępność komunikacyjna gminy (dostęp do dróg krajowych, dróg szybkiego ruchu i autostrady). • Ze względu na duże oddalenie od dróg krajowych i szybkiego ruchu, zasięg komunikacji samochodem z gminy jest bardzo ograniczony. Dużą rolę w tym względzie odgrywa słabo rozwinięta sieć dróg lokalnych. Niewątpliwie aspekt ten jest barierą, która znacząco ogranicza potencjał rozwojowy gminy. • Niezadowolający jest stan infrastruktury drogowej/okołodrogowej, ograniczony wachlarz ofert pracy w pobliżu miejsca zamieszkania oraz uboga oferta handlowo-usługowa.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	• Gmina posiada bezpośredni dostęp do kolei, co zwiększa jej dostępność komunikacyjną i umożliwia dotarcie do wielu ośrodków miejskich w przyzwoitym czasie. Bezpośredni dostęp do kolei w gminie jest dużą przewagą gminy i potencjałem dla jej dalszego rozwoju. • Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań

Rezultaty planowanych działań

- 1.3.1. Poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej:
 - Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach
 - Zmniejszenie liczby wypadków drogowych
 - Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie bardziej estetycznego i funkcjonalnego otoczenia
 - Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i inwestorów
- 1.3.2. Rozwój infrastruktury okołodrogowej, w tym systemu ścieżek rowerowych:
 - Zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów poprzez wyznaczenie nowych ścieżek rowerowych i chodników
 - Poprawa komfortu korzystania z infrastruktury drogowej przez pieszych i rowerzystów
 - Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i inwestorów
 - Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy
- 1.3.3. Dążenie do rozbudowy oraz poprawy stanu i bezpieczeństwa dróg wyższej kategorii:
 - Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach dzięki lepszemu oznakowaniu dróg, chodników i ścieżek rowerowych
 - Zmniejszenie liczby wypadków drogowych dzięki lepszemu zarządzaniu ruchem drogowym
 - Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie bardziej estetycznego i funkcjonalnego otoczenia
 - Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i inwestorów
- 1.3.4. Usprawnienie i rozwój systemu publicznego transportu zbiorowego:
 - Zwiększenie dostępności transportu publicznego dla mieszkańców i turystów
 - Zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z publicznego transportu zbiorowego
 - Zmniejszenie liczby samochodów na drogach dzięki zwiększeniu liczby osób korzystających z transportu publicznego
 - Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza dzięki lepszemu zarządzaniu ruchem drogowym

Tabela 5. Tabela celu szczegółowego nr 1.4.

Cel szczegółowy	1.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego
Kierunki działań	
1.4.1. Stworzenie warunków rozwoju budownictwa czynszowego i deweloperskiego	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Niezadowalająca sytuacja w ramach obszaru nr 6 Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie • Liczba mieszkańców gminy w latach 2012-2022 zmniejszyła się o 6,41% - spadek o 381 osób. W oparciu o powyższe można stwierdzić, że w Gminie Drawsko występuje zjawisko depopulacji – gmina znajduje się w wyraźnym trendzie spadkowym liczby mieszkańców. Głównymi przyczynami zmian są: niski przyrost naturalny oraz migracje. • W latach 2017-2022 największy spadek udziału w ogólnej populacji gminy nastąpił w grupie 25-34, szczególnie ważnej z punktu widzenia gospodarki, rynku pracy i demografii.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	• Gmina stanowi atrakcyjne i bezpieczne miejsce do zamieszkania lub wypoczynku dla osób ceniących sobie spokój, ciszę oraz kontakt z naturą (Puszcza Notecka, rzeka Noteć, rzeka Miata, lasy i jeziora). W ostatnich latach nastąpił imponujący rozwój sieci dróg rowerowych. • Bardzo wysoko oceniana jest estetyka i czystość oraz stan środowiska naturalnego na terenie gminy. • W ocenie mieszkańców, na terenie gminy najlepiej oceniane są: stan środowiska przyrodniczego oraz dostępność ścieżek rowerowych. • Gmina posiada bezpośredni dostęp do kolei, co zwiększa jej dostępność komunikacyjną i umożliwia dotarcie do wielu ośrodków miejskich w przyzwoitym czasie. Bezpośredni dostęp do kolei w gminie jest dużą przewagą gminy i potencjałem dla jej dalszego rozwoju. • W latach 2012-2022 w gminie oddano do użytku łącznie 166 mieszkań. Najwięcej oddawano w roku 2013 (22 szt.) oraz w latach 2020-21, po 20 mieszkań. • Pomimo zanotowanego wzrostu liczby mieszkań w gminie w ostatnich latach, w porównaniu z województwem i krajem ich liczba w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców jest niższa, co wskazuje na perspektywę rozwoju w tym zakresie.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

	• Zmiany zachodzące w społeczeństwie w związku z epidemią COVID-19 m.in. w zakresie pracy zdalnej, ucieczki z dużych ośrodków miejskich, powinny zostać wykorzystane do stymulowania jej rozwoju, w szczególności wśród młodych mieszkańców. • Osiedlanie się na terenie gminy zamożniejszych osób stanowi ważny aspekt rozwojowy. • Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań.
Rezultaty planowanych działań	
	• Zwiększenie liczby mieszkańców gminy, w tym w szczególności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym • Wzrost dochodów własnych gminy (w szczególności podatek od nieruchomości oraz udział w PIT) • Zwiększenie liczby miejsc pracy - deweloperzy będą musieli zatrudnić pracowników do budowy nowych domów i mieszkań, co zwiększy liczbę miejsc pracy w gminie • Poprawa infrastruktury - deweloperzy będą musieli zapewnić nowe drogi, chodniki, oświetlenie i inne udogodnienia, co poprawi infrastrukturę gminy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Tabela 6. Tabela celu szczegółowego nr 1.5.

Cel szczegółowy	1.5. Nowoczesna edukacja dzieci i młodzieży
Kierunki działań	
1.5.1. Rozwój infrastruktury żłobkowej oraz modernizacja infrastruktury szkolnej i przedszkolnej	
1.5.2. Polepszenie warunków nauczania w szkołach podstawowych	
1.5.3. Wzrost efektywności i jakości nauczania	
1.5.4. Zwiększenie racjonalności kosztów funkcjonowania oświaty	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Obszar 6. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury - ujemne wartości wskaźnika syntetycznego • Wzrost liczby dzieci w wieku szkolnym jest niewątpliwie pozytywnym zjawiskiem, jednak spowodował on wzrost wydatków gminy na oświatę i wychowanie o 74% (rok 2021 do roku 2012); w 2021 roku wyniosły one 12,3 mln zł. Tylko część środków na utrzymanie szkół podstawowych jest otrzymywana w ramach subwencji, stąd większe obciążenie finansów samorządu.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	• Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań
Rezultaty planowanych działań	
• 1.5.1. Rozwój infrastruktury żłobkowej oraz modernizacja infrastruktury szkolnej i przedszkolnej ○ Zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach ○ Wzrost jakości usług w przedszkolach ○ Zwiększenie dostępności do żłobków i przedszkoli • 1.5.2. Polepszenie warunków nauczania w szkołach podstawowych ○ Poprawa warunków dydaktycznych dla obu stron (nauczycieli i uczniów) • 1.5.3. Wzrost efektywności i jakości nauczania ○ Zwiększenie efektywności nauczania ○ Wzrost jakości nauczania • 1.5.4. Zwiększenie racjonalności kosztów funkcjonowania oświaty	

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

- Zmniejszenie kosztów funkcjonowania oświaty.
- Zwiększenie efektywności wykorzystania środków finansowych

Tabela 7. Tabela celu szczegółowego nr 1.6.

Cel szczegółowy	1.6. Rozwinięty system usług społecznych i wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego
Kierunki działań	
1.6.1. Rozwój wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
1.6.2. Promocja zdrowego trybu życia	
1.6.3. Rozwój usług i kompetencji cyfrowych	
1.6.4. Rozbudowa oraz modernizacja bazy usług społecznych	
1.6.5. Wzmocnienie systemu bezpieczeństwa na terenie gminy	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury - ujemne wartości wskaźnika syntetycznego • Niższa od średniej dla województwa i kraju jest liczba lekarzy i dentystów, pracujących według podstawowego miejsca pracy na 1.000 mieszkańców (dane powiatowe). Wartość wskaźnika w 2021 roku wyniosła 1,4, natomiast wartość dla województwa to 2, a kraju 2,3. Pod tym względem sytuacja w gminie prezentuje się niekorzystnie. • W latach 2012-2022 w Gminie Drawsko spadła liczba porad lekarskich (-23%), natomiast w pozostałych jednostkach porównawczych odnotowano odwrotny trend zmian – wzrosty w przedziale 13-20%. W 2022 roku w gminie wartość wskaźnika (liczba porad lekarskich na 1.000 mieszkańców) wyniosła 2.340, natomiast średnia dla województwa wynosiła niemal 4.450, a dla powiatu aż 5.093. Biorąc pod uwagę powyższe wnioski stwierdzić należy, że sytuacja w gminie w zakresie zdrowia nie prezentuje się korzystnie – dostęp do usług w zdrowotnych jest utrudniony. • Niewystarczająca jest dostępność do usług medycznych podstawowych i specjalistycznych oraz słaba dostępność mediów, szczególnie kanalizacji i IT (światłowód).
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	• Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań • Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących, determinująca możliwości inwestycyjne Gminy Drawsko, pozwala

	na zaplanowanie i realizację inwestycji, mogących stanowić dalsze bodźce rozwojowe gminy. • Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie systematycznie spada. W 2012 roku było to 580 osób, natomiast w 2021 roku już tylko 102 osoby. Spadek w analizowanym okresie wyniósł -478 osób, czyli -82%. W oparciu o powyższe dane wnioskować można, że w gminie poprawia się sytuacja materialna osób najbardziej potrzebujących. • Zmiany zachodzące w społeczeństwie w związku z epidemią COVID-19 m.in. w zakresie pracy zdalnej, ucieczki z dużych ośrodków miejskich, powinny zostać wykorzystane do stymulowania jej rozwoju, w szczególności wśród młodych mieszkańców.
Rezultaty planowanych działań	
• 1.6.1. Rozwój wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym: ○ Zwiększenie dostępu do pomocy i wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co pozwoli na lepsze zaspokojenie ich potrzeb i funkcjonowanie w społeczeństwie ○ Zwiększenie skali i form wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • 1.6.2. Promocja zdrowego trybu życia: ○ Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat zdrowego stylu życia. ○ Mieszkańcy będą mieli dostęp do informacji na temat zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej. ○ Zmniejszenie liczby osób chorujących na choroby związane z niezdrowym stylem życia ○ Poprawa stanu zdrowia mieszkańców • 1.6.3. Rozwój usług i kompetencji cyfrowych: ○ Mieszkańcy będą mieli dostęp do nowoczesnych usług cyfrowych. ○ Zwiększenie liczby osób korzystających z usług cyfrowych ○ Mieszkańcy będą mieli możliwość zdobycia nowych umiejętności cyfrowych ○ Zwiększenie kompetencji cyfrowych mieszkańców gminy • 1.6.4. Rozbudowa oraz modernizacja bazy usług społecznych: ○ Mieszkańcy będą mieli dostęp do nowoczesnych usług społecznych. ○ Zwiększenie liczby osób korzystających z usług społecznych w oparciu o diagnozę potrzeb ○ Zwiększenie dostępności usług społecznych dla mieszkańców • 1.6.5. Wzmocnienie systemu bezpieczeństwa na terenie gminy: ○ Poprawa bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy ○ Zmniejszenie liczby przestępstw na terenie gminy ○ Zwiększenie liczby osób, które będą zgłaszać przestępstwa i wykroczenia	

Tabela 8. Tabela celu szczegółowego nr 1.7.

Cel szczegółowy	1.7. Wysoka aktywizacja i integracja społeczna
Kierunki działań	
1.7.1. Wspieranie aktywności i integracji mieszkańców	
1.7.2. Realizacja programu zapewniającego dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	
1.7.3. Przygotowanie oferty dla młodzieży	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy ujemna dynamika zmian obszaru (sytuacja pogarsza się) • Deficyty wpisujące się w Ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami • W 2018 roku nastąpiło zrównanie liczby mieszkańców gminy w wieku 20-24 i 60-64, szczególnie ważnej z punktu widzenia gospodarki i rynku pracy. Od tego czasu obie grupy mieszkańców notują spadek, przy czym większa dynamika spadku zauważalna jest w grupie młodszej – sytuacja w tej grupie szybciej się pogarsza niż w grupie osób starszych. • Największy wzrost liczby mieszkańców nastąpił w grupach 70-79 (wzrost o 109 osób). Niestety ten wzrost nie został zamortyzowany przez analogiczne zmiany w grupach młodszych. Największy spadek liczby mieszkańców zanotowano bowiem w grupie 25-34 (spadek o 174 osoby), co jest negatywną przesłanką.
Jakie potencjały wykorzystuje?	• W przeliczeniu na 1.000 mieszkańców w gminie funkcjonuje podobna liczba organizacji pozarządowych, jak w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim, województwie czy kraju. Fakt ten obrazuje wysoki poziom zaangażowania mieszkańców gminy oraz ich gotowość do włączania się w życie gminy. • Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań
Rezultaty planowanych działań	
• 1.7.1. Wspieranie aktywności i integracji mieszkańców ○ Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych, sportowych i społecznych, które przyciągną mieszkańców z różnych grup wiekowych i zwiększą poczucie wspólnoty	

- Poprawa zdrowia i samopoczucia mieszkańców poprzez zachęcanie do aktywności fizycznej i społecznej
- Wzmocnienie więzi międzyludzkich i zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie społeczne
- 1.7.2. Realizacja programu zapewniającego dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
 - ➡ Poprawa dostępności dla osób niepełnosprawnych i starszych, co zwiększy ich niezależność i jakość życia
- Zwiększenie liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i starszych, co przyczyni się do ich integracji społecznej i ekonomicznej
- Poprawa dostępności infrastruktury i usług publicznych, co zwiększy atrakcyjność gminy dla mieszkańców i turystów
- 1.7.3. Przygotowanie oferty dla młodzieży
 - Zwiększenie liczby zajęć i programów dla młodzieży, które pomogą im rozwijać swoje zainteresowania i umiejętności
 - Poprawa zdrowia i samopoczucia młodzieży poprzez zachęcanie do aktywności fizycznej i społecznej
 - Zwiększenie poczucia wartości i znaczenia młodzieży w lokalnej społeczności

Tabela 9. Tabela celu szczegółowego nr 2.1.

Cel szczegółowy	2.1. Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na potencjałach gminy
Kierunki działań	
2.1.1. Przygotowanie kompleksowej oferty kulturalno-oświatowej oraz sportowo-rekreacyjnej gminy	
2.1.2. Wdrażanie i promocja usług kulturalno-oświatowych oraz sportowo-rekreacyjnych gminy	
2.1.3. Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz modernizacja infrastruktury kulturalno-oświatowej oraz sportowo-rekreacyjnej gminy	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Wysokość wydatków z budżetu gminy na kulturę fizyczną, sport i rekreację jest niska. W 2022 roku wyniosła ok. 316 tys. zł, co daje wydatki rzędu ok. 56 zł na 1 mieszkańca. • W Gminie Drawsko obszar przedsiębiorczości rozwija się podobnie, jak w jednostkach porównawczych, jednak sam poziom przedsiębiorczości jest na niższym poziomie. • Braki w infrastrukturze rekreacyjno-sportowej
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	• W ocenie mieszkańców, na terenie gminy najlepiej oceniane są: stan środowiska przyrodniczego oraz dostępność ścieżek rowerowych. • Podstawą rozwoju gminy oprócz lokalnego rozwoju drobnego rolnictwa i leśnictwa powinien być rozwój przedsiębiorczości i infrastruktury turystycznej. Wszystkie działania powinny sprzyjać rozwojowi bazy turystycznej, począwszy od miejsc pobytu sezonowego w gospodarstwach agroturystycznych i innych formach oraz na zorganizowanych polach biwakowych do wyznaczenia miejsc pod lokalizację zabudowy rekreacyjnej, ścieżek rowerowych, ścieżek zdrowia – aktywnego uprawiania sportu. • Gmina stanowi atrakcyjne i bezpieczne miejsce do zamieszkania lub wypoczynku dla osób ceniących sobie spokój, ciszę oraz kontakt z naturą (Puszcza Notecka, rzeka Noteć, rzeka Miata, lasy i jeziora). W ostatnich latach nastąpił imponujący rozwój sieci dróg rowerowych. • Ponad 60 % terenu gminy stanowią lasy oraz grunty zadrzewione. Gmina Drawsko położona jest w zlewni Noteci. • W gminie w ostatnich latach nastąpił znaczący rozwój ciekawej oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów, na przykład w postaci przystani „Yndzel” na Noteci, pierwszego w kraju Parku Grzybowego w Piłce, Parku Rybnego w Marylinie (ścieżka

	edukacyjna), interesujących imprez o coraz większym zasięgu (Odlotowy Festyn -Grzyby, ryby, las, wokół nas, festyny sołeckie w ramach Lata w Puszczy Noteckiej). • Rozwojowi funkcji rekreacyjno-turystycznej gminy musi towarzyszyć rozwój bazy noclegowej, gastronomicznej i handlowej. Funkcje te stymulować będą: rozwój innych funkcji usługowych jak i rozwój rolnictwa specjalistycznego - warzywnictwa i sadownictwa oraz hodowli inwentarza drobnego. • Istotną kwestią jest zauważalny rozwój turystyki w kraju. • Bardzo wysoko oceniana jest estetyka i czystość oraz stan środowiska naturalnego na terenie gminy. • Dostępność funduszy unijnych i krajowych na dofinansowanie działań
Rezultaty planowanych działań	
• 2.1.1. Przygotowanie kompleksowej oferty kulturalno-oświatowej oraz sportowo-rekreacyjnej gminy ○ Zwiększenie liczby miejsc, w których mieszkańcy mogą aktywnie spędzać czas wolny ○ Zwiększenie liczby wraz z poprawą jakości ofert kulturalno-oświatowych oraz sportowo-rekreacyjnych dostępnych dla mieszkańców ○ Opracowanie strategii produktu/marki turystyczno-rekreacyjnej gminy • 2.1.2. Wdrażanie i promocja usług kulturalno-oświatowych oraz sportowo-rekreacyjnych ○ Zwiększenie liczby osób korzystających z oferty kulturalno-oświatowej oraz sportowo-rekreacyjnej gminy ○ Zwiększenie zainteresowania mieszkańców ofertami kulturalno-oświatowymi oraz sportowo-rekreacyjnymi gminy • 2.1.3. Budowa, rozbudowa, przebudowa oraz modernizacja infrastruktury kulturalno-oświatowej oraz sportowo-rekreacyjnej gminy ○ Wzrost poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy ○ Zwiększenie liczby miejsc, w których mieszkańcy mogą aktywnie spędzać czas wolny ○ Zwiększenie liczby osób korzystających z oferty kulturalno-oświatowej oraz sportowo-rekreacyjnej gminy	

Tabela 10. Tabela celu szczegółowego nr 2.2.

Cel szczegółowy	2.2. Wysoki poziom rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
Kierunki działań	
2.2.1. Wdrożenie systemu wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców	
2.2.2. Promocja i rozwój lokalnych produktów i usług	
2.2.3. Kształtowanie polityki proinwestycyjnej	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	• Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki – ujemne wartości wskaźnika syntetycznego w ramach obszaru • Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki - gminy ujemna dynamika zmian obszaru (sytuacja pogarsza się) • W Gminie Drawsko obszar przedsiębiorczości rozwija się podobnie, jak w jednostkach porównawczych, jednak sam poziom przedsiębiorczości jest na niższym poziomie • Istotne ograniczenie stanowi duża powierzchnia terenów chronionych. • Poziom bezrobocia w gminach powiatu systematycznie spada. Stopa bezrobocia w całym analizowanym okresie w gminie była na poziomie zbliżonym do sytuacji w kraju, lecz mniej korzystna niż w województwie i powiecie. • Ograniczona jest dostępność terenów pod rozwój przedsiębiorczości (tylko Drawski Młyn – 1 grunt gminny pod inwestycje – 8 ha). • W 2020 roku łączna liczba formularzy PIT-11, wystawionych przez lokalnych pracodawców wyniosła 1.496. Jest to mniej niż łączna liczba formularzy PIT-11, wystawionych dla mieszkańców gminy (ok. 3,4 tys.). Fakt ten ukazuje, iż na terenie gminy lokalni pracodawcy tworzą mniej miejsc pracy niż wynosi liczba mieszkańców gminy aktywnych zawodowo. • W gminie zatrudnionych jest więcej osób, które jej nie zamieszkują. • Zauważalna jest ograniczona dostępność i użyteczność terenów pod działalność gospodarczą.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	• Dodatkowo wartości wskaźników syntetycznych dla Obszaru 2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej i Obszaru 3. Sytuacja materialna mieszkańców

	- Najwyższą zaliczkę na podatek odprowadzają osoby prowadzące działalność gospodarczą w średniej kwocie ok. 7,5 tys. zł. Grupa ta zanotowała ponadto najwyższą dynamikę zmian w analizowanym okresie. Podkreślić jednak należy, iż jest to grupa ilościowo znacznie mniejsza od grupy osób osiągających dochody ze stosunku pracy. Liczba podatników z działalności gospodarczej wynosiła w 2020 roku 229, natomiast liczba podatników ze stosunku pracy wynosiła 1.890, co stanowi ok. 12% liczby podatników ze stosunku pracy. Konieczne jest wykorzystanie lokalnego potencjału do stymulowania bodźców rozwojowych w zakresie przedsiębiorczości, szczególnie wśród osób młodych. - Liczba podatników prowadzących działalność gospodarczą stanowiąca 4,8% wszystkich podatników „wypracowuje” 12,8% ogólnej wartości dochodów. Fakt ten potwierdza znaczący potencjał tkwiący w lokalnych firmach, który został zahamowany przez pandemię. - W latach 2015-2020 nastąpił wzrost wartości nominalnej uzyskiwanych dochodów – suma dochodów dla całej populacji wzrosła o ok. 35%, co należy uznać za bardzo korzystną zmianę.
--	---

Rezultaty planowanych działań

- 2.2.1. Wdrożenie systemu wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców
 - Opracowanie programu wsparcia i rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
 - Zwiększenie liczby lokalnych firm i przedsiębiorstw
 - Wzrost jakości usług oferowanych przez lokalne firmy
 - Zwiększenie konkurencyjności lokalnych firm na rynku
 - Zwiększenie zatrudnienia w gminie
 - Wzrost dochodów gminy z podatków od lokalnych firm
- 2.2.2. Promocja i rozwój lokalnych produktów i usług
 - Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat lokalnych produktów i usług
 - Zwiększenie sprzedaży lokalnych produktów i usług
 - Wzrost zainteresowania turystów lokalnymi produktami i usługami
- 2.2.3. Kształtowanie polityki proinwestycyjnej
 - Wzrost poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy opartego na potencjale lokalnego biznesu
 - Zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie
 - Wzrost dochodów własnych gminy (w szczególności podatek od nieruchomości, udział w PIT oraz udział CIT)
 - Zwiększenie liczby inwestycji w gminie
 - Poprawa infrastruktury gminnej

2.6. Projekty kluczowe

We wcześniejszych częściach niniejszego rozdziału zostały zaprezentowane: wizja rozwoju gminy, a następnie cele strategiczne i szczegółowe oraz kierunki działań, których realizacja powinna doprowadzić do osiągnięcia stanu docelowego rozwoju gminy, określonego w wizji.

Oczywistym jest, że realizacja różnych przedsięwzięć w różnym stopniu przyczynia się osiągnięcia założonych celów. W planowaniu, a następnie zarządzaniu strategicznym, sprawdza się tzw. reguła Pareto, mówiąca o tym, że 20% nakładów i wysiłków odpowiada za 80% osiągniętych efektów. Jej istotą jest znalezienie tych 20% najważniejszych zamierzeń, które decydują o sukcesie.

W przypadku sporządzania niniejszej strategii zastosowanie powyższej reguły polega na **identyfikacji i wyborze najważniejszych przedsięwzięć inwestycyjnych i/lub nieinwestycyjnych - projektów kluczowych**, które stanowią swoiste „kamienie milowe”. Wynikają one z kierunków działań i w głównej mierze powinny doprowadzić do realizacji celów strategicznych, a w konsekwencji do osiągnięcia docelowej wizji rozwoju gminy. Mogą to być pojedyncze przedsięwzięcia inwestycyjne lub nieinwestycyjne, wpisujące się w kierunki działań albo kilka powiązanych ze sobą, uzupełniających się przedsięwzięć, stanowiących wiązkę przedsięwzięć (projektów). Takie autorskie podejście pozwala na **skoncentrowanie zasobów i wysiłków** gminy na najistotniejszych zagadnieniach, których wykonanie w największym stopniu przyczyni się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej.

Poniżej przedstawiony został pakiet **projektów kluczowych**:

1. Rewitalizacja zdegradowanych terenów gminy poprzez realizację projektów wpisanych do **Gminnego Programu Rewitalizacji** Gminy Drawsko
2. Opracowanie i wdrożenie **Strategii Produktu/Marki Lokalnej** dla Gminy Drawsko
3. **Program termomodernizacji budynków użyteczności publicznej**, w tym wymiana systemów ogrzewania, wymiana oświetlenia oraz instalacja fotowoltaiki
4. **Program retencji i melioracji**, w tym budowa zbiornika wodnego oraz odtworzenie rowów melioracyjnych
5. **Program podniesienia aktywności świetlic wiejskich i innych obiektów funkcjonujących w strukturze CKD** poprzez powołanie animatorów kultury i sportu na terenach wiejskich oraz doposażenie, remonty, przebudowy i budowy, w tym w szczególności:
 - Budowa **sali widowiskowej** w Drawsku
 - Rekreacja, integracja i edukacja na świeżym powietrzu – Przystań Yndzel zaprasza! - **Poprawa jakości zagospodarowania Przystani Yndzel wraz z budową ścieżki przyrodniczo-historycznej wzdłuż Noteci** oraz organizacją wydarzeń kulturalnych
 - Korzystamy z przeszłości budując przyszłość – **powstanie Muzeum Ziemi Drawskiej oraz odbudowa historycznej wieży ciśnień wraz z zagospodarowaniem terenu za budynkiem Urzędem Gminy Drawsko oraz zajęciami pod nazwą „Poznajemy swoją historię”**
6. Kompleksowy **program budowy sieci dróg rowerowych**: Drawsko-Chełst, Drawsko-Wieleń, Drawski Młyn-Pęckowo, Piłka-Kwiejce-Nowe-Kwiejce-Chełst
7. Kompleksowy **program przebudowy nawierzchni dróg gminnych oraz innej kategorii** we współpracy z zarządcami dróg

8. Kompleksowy **program budowy i przebudowy chodników** w 12 wsiach sołeckich
9. Program **rozbudowy sieci kanalizacyjnej** na terenie Gminy Drawsko oraz budowa pomieszczeń garażowych na terenie oczyszczalni ścieków lub przy przepompowniach
10. **Modernizacja oczyszczalni ścieków** wraz z rozbudową infrastruktury
11. Program **rozbudowy sieci wodociągowej** na terenie Gminy Drawsko oraz przebudowa obiektu nieczynnej SUW na pomieszczenia gospodarcze
12. **Modernizacja stacji uzdatniania wody w Drawsku oraz w Chełście**
13. Budowa **mieszkań komunalnych**, w ramach dostępnych programów wsparcia
14. Centrum Ratownictwa - **budowa siedziby remizy OSP Drawsko i siedziby Posterunku Policji w Drawsku** wraz z punktem ratownictwa medycznego
15. Kompleksowa **modernizacja Ośrodka Zdrowia w Drawsku** wraz z **rozszerzeniem usług medycznych** - lekarze specjaliści
16. Tworzymy wspólnotę – **utworzenie Centrum Usług Społecznych**, w tym adaptacja budynku obecnej świetlicy i posterunku policji do nowej funkcji
17. Powstanie **kompleksu rekreacyjno-sportowo-edukacyjnego w Drawskim Młynie**, w tym stworzenie parku linowego oraz strefy rowerowej, kultywowanie tradycji i zwyczajów w Gminie oraz różne formy aktywności – zajęcia dodatkowe, powstanie Miasteczka Ruchu Drogowego w Drawskim Młynie.

Ponadto, zgodnie z rekomendacjami określonymi w Poradniku Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, w szczególności inwestycyjne projekty kluczowe powinny zostać osadzone w przestrzeni gminy, co zostało zaprezentowane w kolejnym rozdziale - „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Drawsko oraz rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie”.

3. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY DRAWSKO ORAZ REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

3.1. Terytorialny wymiar polityki rozwoju

Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw spowodowała wprowadzenie z dniem 13 listopada 2020 r. do Ustawy o samorządzie gminnym zapisów, dotyczących trybu prac nad strategią rozwoju gminy oraz samej zawartości dokumentu Strategii. Zmiany te stanowią krok w stronę **integracji wymiaru społeczno-gospodarczego i przestrzennego** w dokumentach strategicznych, w tym w ramach strategii rozwoju gminy. Polityka rozwoju zyskuje bardziej widoczny wymiar przestrzenny. Nadanie przestrzennego wymiaru zjawiskom społeczno-ekonomicznym pozwala na większą precyzję procesów diagnostycznych, bardziej adekwatne i trafne określanie priorytetów, celów i kierunków interwencji, a także koordynację i lepsze gospodarowanie zasobami na etapie wdrażania. Strategie rozwoju gminy mają być sporządzane z wykorzystaniem podejścia zintegrowanego. Oznacza to rozwój kształtowany równocześnie w sferach: gospodarczej, społecznej i polityczno-instytucjonalnej, środowiskowej oraz przestrzennej.

Z kolei Ustawa z dnia 7 lipca 2023 roku o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw z dniem 24 września 2023 r. wprowadziła do ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572 i 1463) kolejne kluczowe zmiany, dotyczące charakteru Strategii gminy oraz jej zawartości. Obowiązkiem gminy od 1 stycznia 2026 roku jest posiadanie uchwalonej Strategii rozwoju, o ile obszar gminy nie jest objęty strategią rozwoju ponadlokalnego.

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym spowodowała także znaczące zmiany w prowadzeniu polityki przestrzennej na szczeblu gminnym. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zostanie zastąpione Planem Ogólnym, będącym aktem prawa miejscowego. Nowy dokument, podobnie jak poprzedni, będzie obejmował obszar całej gminy. Jego głównym zadaniem będzie określenie stref planistycznych oraz gminnych standardów urbanistycznych. Ponadto możliwe będzie wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy czy obszarów zabudowy śródmiejskiej. Plan Ogólny gminy będzie podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; także wydawane decyzje o warunkach zabudowy będą musiały uwzględniać zapisy Planu Ogólnego.

Kolejną znaczącą zmianą, związaną z zagospodarowaniem przestrzennym na szczeblu gminnym, jest określanie ustaleń Planów Ogólnych, w szczególności kreujących politykę przestrzenną gminy, na podstawie strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego. Oznacza to, że strategie rozwoju gminy przejmują sporą część zapisów po studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, tj. w szczególności model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

3.2. Elementy przestrzenne w strategii rozwoju Gminy Drawsko

Celem obecnie obowiązujących regulacji jest włączenie polityki przestrzennej do polityki rozwoju społeczno-gospodarczego i zintegrowanie tych dwóch polityk ze sobą. Oznacza to, że **strategie gmin otrzymały nowe i szerokie zadanie**. Mają one określać istniejące uwarunkowania danej gminy, jak również wyznaczać kierunki polityki rozwoju i być podstawą do określania parametrów rozwoju ujętych w planach ogólnych, a także miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W efekcie wymiar przestrzenny zintegrowanej strategii rozwoju Gminy Drawsko będzie realizowany poprzez:

- Określenie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Drawsko, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym:
 - struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych
 - system powiązań przyrodniczych
 - główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych
 - główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej
- Określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy, dotyczących:
 - zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu
 - zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
 - kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej
 - zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, 1506, 1597 i 1688)
 - zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego
 - kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej
 - zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW
 - zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko
 - zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej
 - zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji
- Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094), wraz z zakresem planowanych działań
- Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań

- Ukierunkowanie działań do konkretnych obszarów i dopasowanie ich do potrzeb i możliwości tych obszarów, czyli wskazanie w ramach strategii obszarów strategicznej interwencji, co szczegółowo opisane zostało w Rozdziale 4. dokumentu Strategii.

3.3. Istota modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy obrazuje strategiczne pomysły na rozwój gminy zorientowane terytorialnie i jest efektem zintegrowanego procesu planistycznego. W swym założeniu ma stanowić porządkujący składnik strategii, źródło i rodzaj najważniejszych ustaleń rozwojowych osadzonych przestrzennie. Model rozumiany jest jako przedstawienie długookresowej strategicznej wizji rozwoju gminy, wynikającej z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych i posiadanego potencjału, z uwzględnieniem jego specyfiki i zróżnicowania wewnętrznego. Model wskazuje obszary, które strategia uznaje za istotne dla osiągnięcia celów rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz rodzaje powiązań funkcjonalnych, występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami. Podsumowując, w praktyce model na poziomie lokalnym określa i sytuje przestrzennie:

- wizję i cele rozwojowe gminy
- obszary kluczowe dla rozwoju gminy
- ogólne zasady gospodarowania konkretnymi strefami/obszarami wskazanymi w modelu
- schematyczne rozmieszczenie inwestycji.

3.4. Kluczowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego Gminy Drawsko

Na etapie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Drawsko dokonano identyfikacji ogólnych, kluczowych uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy w aspekcie czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Poniżej kwestie te zostały szczegółowo przedstawione i opisane.

Gmina Drawsko położona jest w powiecie czarnkowsko-trzcianecki i graniczy od północy z gminą Krzyż, od wschodu z gminą Wieleń, od południa z gminą Sieraków (powiat międzychodzki) oraz gminą Wronki (powiat szamotulski), natomiast od zachodu z gminą Drezdenko (powiat strzelecko-drezdenecki, województwo lubuskie). Administracyjnie gmina dzieli się na 12 sołectw: Drawsko, Drawski Młyn, Pęckowo, Piłka, Marylin, Chełst, Kawczyn, Kamiennik, Kwiejce, Kwiejce Nowe, Pełcza, Moczydła. Siedzibą władz gminy jest wieś Drawsko, położona w północnej części gminy. Ponad 60% terenu gminy stanowią lasy oraz grunty zadrzewione. Gmina Drawsko położona jest w zlewni rzeki Noteć.

Większość wsi położonych nad Notecią i wśród łąk i pastwisk charakteryzuje pasmowy rozwój osadnictwa (Pełcza, Kawczyn, Moczydła i Kwiejce Nowe). Pozostałe wsie posiadają zwartą zabudowę. W północnej części gminy tereny o zwartej zabudowie przylegają do gruntów dobrych i bardzo dobrych klas. Jest to rejon wsi Drawsko i Pęckowo. Wsie położone na słabych i podmokłych gruntach cechuje zabudowa rozproszona. Są to wsie: Moczydła, Pełcza i Kwiejce Nowe.

Gmina Drawsko posiada sieć połączeń komunikacyjnych drogami wojewódzkimi: nr 181 Drezdenko – Czarnków, nr 133 Chełst – Kamiennik – Kwiejce – Kwiejce Nowe oraz nr 135 Borzysko Młyn – Piłka – Marylin – Między (gm. Wieleń) – miasto Wieleń.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Zgodnie z brzmieniem Studium, gmina została podzielona na:

- **Obszary wyłączone z zabudowy**
 - obszary objęte ochroną środowiska przyrodniczego - dolina rzeki Noteci z przyległymi łąkami
 - obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej – grunty rolne najwyższych klas (III i IV) o szczególnych priorytetach dla produkcji rolnej
- **Obszary przeznaczone pod zabudowę**
 - wszystkie tereny zainwestowane
 - tereny przeznaczone pod zabudowę (o korzystnych warunkach gruntowo-wodnych)
 - obszar rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny użytków rolnych niskich klas, dla których warunki zabudowy określi miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, a zabudowa terenu związana będzie głównie z produkcją rolną, hodowlą lub przetwórstwem rolno-spożywczym
 - tereny przyległe do istniejącej zabudowy we wsiach: Drawsko, Drawski Młyn, Pęckowo, Piłka, Kamiennik, Chełst, Kwiejce i Marylin
- **Obszary przekształceń przestrzennych**
 - tereny mieszkaniowe - wyznaczono tereny pod zabudowę mieszkaniową we wsiach: Kamiennik, Pęckowo, Chełst, Marylin i Kwiejce Nowe
 - tereny aktywizacji gospodarczej - teren wsi: Drawsko, Drawski Młyn, Chełst, Pęckowo i Kamiennik
 - tereny wypoczynkowe – obszar, na którym przewiduje się lokalizację zabudowy rekreacyjnej lub usług agroturystycznych, to rejon wsi Kwiejce, Kwiejce Nowe, Kamiennik, Marylin, Piłka. Obsługę ruchu turystycznego pełnić mają wsie Drawsko, Kwiejce i Piłka.

Zgodnie z brzmieniem Studium, kierunki zagospodarowania przestrzennego zostały określone dla następujących obszarów gminy:

- Północnego (rejon Drawska, Drawskiego Młyna, Chełstu, Pęckowa), w którym nastąpi intensyfikacja działań związanych z zabezpieczeniem miejsc pracy, rozwoju usług, zabezpieczenia miejsc zamieszkania oraz intensywnego rozwoju rolnictwa
- Południowego (rejon Kwiejc, Kwiejc Nowych, Piłki, Marylina), w którym nastąpi umiarkowany rozwój podporządkowany ochronie środowiska przyrodniczego, związany z rozwojem funkcji turystycznych. Tereny pod lokalizację miejsc wypoczynku położone są na gruntach niskich klas, w sąsiedztwie zabudowy wiejskiej, nieopodal lasu, dają możliwość stworzenia bazy aktywnego wypoczynku
- Leśny, w którym działania będą prowadzone w oparciu o plany urządzeniowe lasu lub uproszczone plany urządzeniowe.

Jak wskazano w Studium, podstawą rozwoju gminy, oprócz lokalnego rozwoju rolnictwa i leśnictwa, powinien być rozwój turystyki. Wszystkie działania powinny sprzyjać rozwojowi bazy turystycznej, począwszy od miejsc pobytu sezonowego w zagrodach i schroniskach oraz na zorganizowanych polach biwakowych do wyznaczenia miejsc pod lokalizację zabudowy rekreacyjnej, ścieżek rowerowych, ścieżek zdrowia – aktywnego uprawiania sportu, itp. Należy dążyć do wykorzystania rzek Noteci i Między

do celów turystycznych. Wzrastające zainteresowanie społeczne walorami przyrodniczymi gminy, cisza, nieskażony krajobraz, naturalne możliwości rozwoju i rozbudowy różnych form aktywności sprzyjać będą rozwojowi funkcji turystycznej.

Towarzyszyć musi tej funkcji rozwój bazy noclegowej, gastronomicznej i handlowej. Funkcja turystyczna stymulować będzie rozwój innych funkcji usługowych, jak i rozwój rolnictwa specjalistycznego: warzywnictwa i sadownictwa oraz hodowli inwentarza drobnego.

Nadrzędnym kierunkiem rozwoju terenów osadniczych gminy jest podnoszenie ładu przestrzennego przy kształtowaniu zabudowy przy zachowaniu walorów przyrodniczych i kulturowych środowiska. W studium Gminy Drawsko określono tereny, które mogą być przeznaczone pod zabudowę; są to:

- Obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę produkcyjno-usługową we wsiach: Drawsko, Drawski Młyn, Chełst, Kamiennik i Pęckowo
- Pod zabudowę mieszkaniową we wsiach: Drawsko, Drawski Młyn, Piłka, Pęckowo
- Pod ekstensywną zabudowę letniskową i agroturystykę we wsiach: Kwiejce, Kwiejce Nowe, Kamiennik, Marylin, Piłka.

Przestrzeń inwestycyjną w gminie stanowią obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, określone granicą zlewni grawitacyjnej ścieków sanitarnych.

3.4.1. Formy ochrony przyrody

Gmina Drawsko pokryta jest w ok. 75% formami ochrony przyrody. Na terenie gminy występują poniższe formy:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (PLB300015) „Puszcza Notecka”
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Notecka”
- Użytki ekologiczne „Jezioro Zgniłe” oraz „Jezioro Perskie”
- Korytarz ekologiczny „Zachodnia Puszcza Notecka”
- Pomniki przyrody:
 - 6 głazów narzutowych położonych w obrębie miejscowości Drawsko
 - Buk pospolity (Buk zwyczajny) - *Fagus sylvatica* – w miejscowości Drawsko
 - Grupa trzech drzew – Dęby szypułkowe (*Quercus robur*) – w miejscowości Drawsko.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (PLB300015) „Puszcza Notecka” obejmuje obszar o powierzchni ok. 180 tys. hektarów, na terenie powiatów: czarnkowsko-trzcianeckiego, gorzowskiego, miasta Gorzów Wielkopolski, międzychodzkiego, międzyrzeckiego, obornickiego, pilskiego, strzelecko-drezdeneckiego oraz szamotulskiego. Puszcza Notecka charakteryzuje się zwartym kompleksem leśnym w międzyrzeczu Warty i Noteci. Pokrycie terenu składa się z usypanych przez wiatr wydm o wysokości od 20-30 m. Puszcza pokryta jest w większości lasami sosnowymi, posadzonymi głównie w okresie międzywojennym. Oprócz gęstych lasów, występuje także ok. 50 niewielkich i płytkich jezior polodowcowych. Są miejscem bytowania ponad 30 gatunków ptaków chronionej dyrektywą ptasią.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Notecka” został ustanowiony Rozporządzeniem nr 5/98 Wojewody Pilskiego z dnia 15.05.1998 r. Podobnie jak Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka” obejmuje on rozległe tereny leśne, sztucznie wprowadzone przez działalność człowieka. Obszar

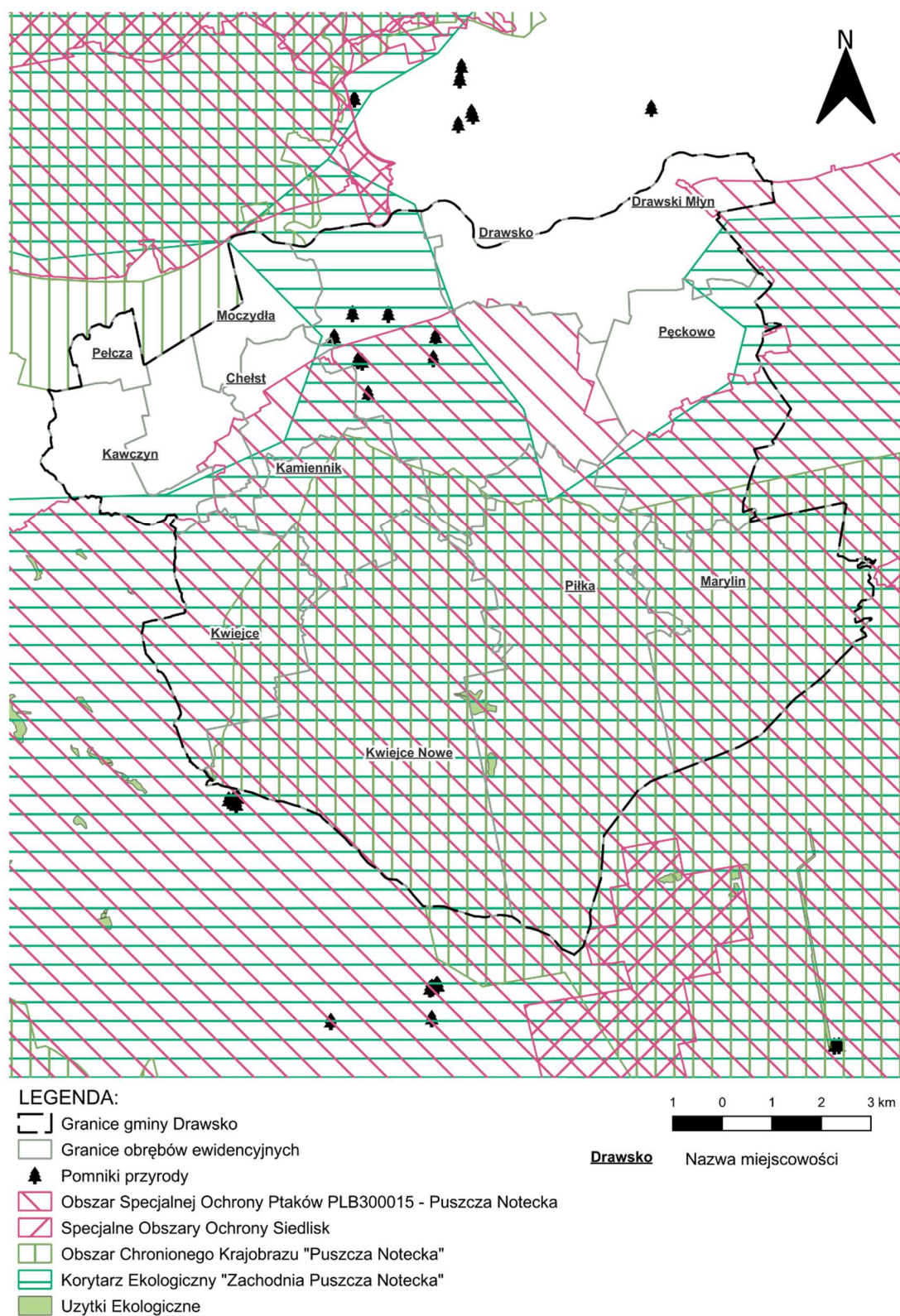
Chronionego Krajobrazu charakteryzuje się występowaniem licznym wydym pochodzenia eolicznego oraz niewielkimi jeziorami utworzonymi poprzez działalność lodowców.

Użytki ekologiczne ustanawiane są poprzez uchwałę rady gminy i mają na celu ochronę pozostałości ekosystemów cennych dla zachowania różnorodności ekologicznej. Na terenie Gminy Drawsko występują dwa użytki ekologiczne: Jezioro Zgniłe i Jezioro Perskie. Oba użytki zostały ustanowione w 2021 r. i obejmują jezioro wraz z bezpośrednio przyległymi terenami bagiennymi, lasami i wydym. Stanowią obszary cenne ze względu na ważne dla ptaków wodno-błotnych obszary żerowania i lęgowe.

Korytarz ekologiczny „Zachodnia Puszcza Notecka” stanowi część północno-centralnego korytarza ekologicznego. Koncepcja korytarzy ekologicznych polega na tworzeniu łączników pomiędzy formami ochrony przyrody o podobnych formach siedlisk, umożliwiające bezpieczne i nieprzerwane przemieszczanie się zwierząt oraz rozprzestrzeniania się roślin i grzybów.

Pomnik przyrody stanowi pojedynczy twór przyrody ożywionej lub nieożywionej lub ich grupy, które są szczególnie cenne pod względem wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej i odznaczające się wyjątkowymi cechami wśród innych podobnych obiektów. Na terenie Gminy Drawsko występuje 10 pomników przyrody: 6 głązów narzutowych, Buk pospolity oraz trzy dęby szypułkowe.

Rysunek 2. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Drawsko i w najbliższych okolicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

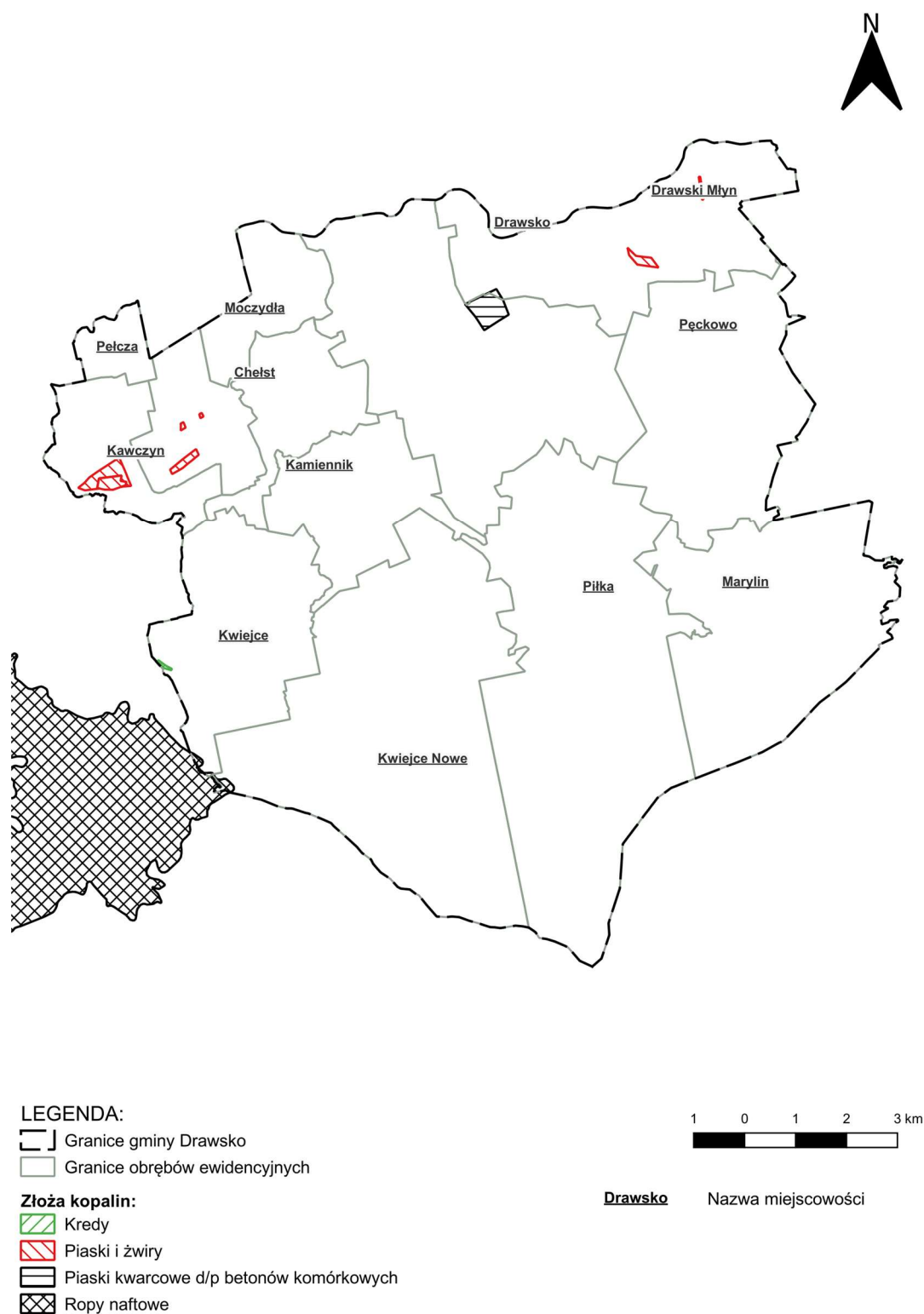
3.4.2. Złoża kopalne

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy na platformie MIDAS, na obszarze Gminy Drawsko występują złoża kopalne:

- Kredy:
 - Kwiejce-Zbiornik D
- Piasków i żwirów:
 - Chełst – Zachód
 - Chełst - Zachód II
 - Drawski Młyn II
 - Drawsko
 - Kawczyn
 - Kawczyn I
- Piaski kwarcowe d/p betonów komórkowych:
 - Drawsko
- Ropa naftowa:
 - Grotów.

Złoża kopalne takie jak piaski i żwiry oraz piaski kwarcowe znajdują się głównie w północnej części gminy, poza terenami leśnymi. Natomiast kredy oraz ropa naftowa zlokalizowane są w zachodniej części, przy granicy gminy z Drezdenkiem.

Rysunek 3. ZłoŜa kopalin w Gminie Drawsko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z pgi.gov.pl

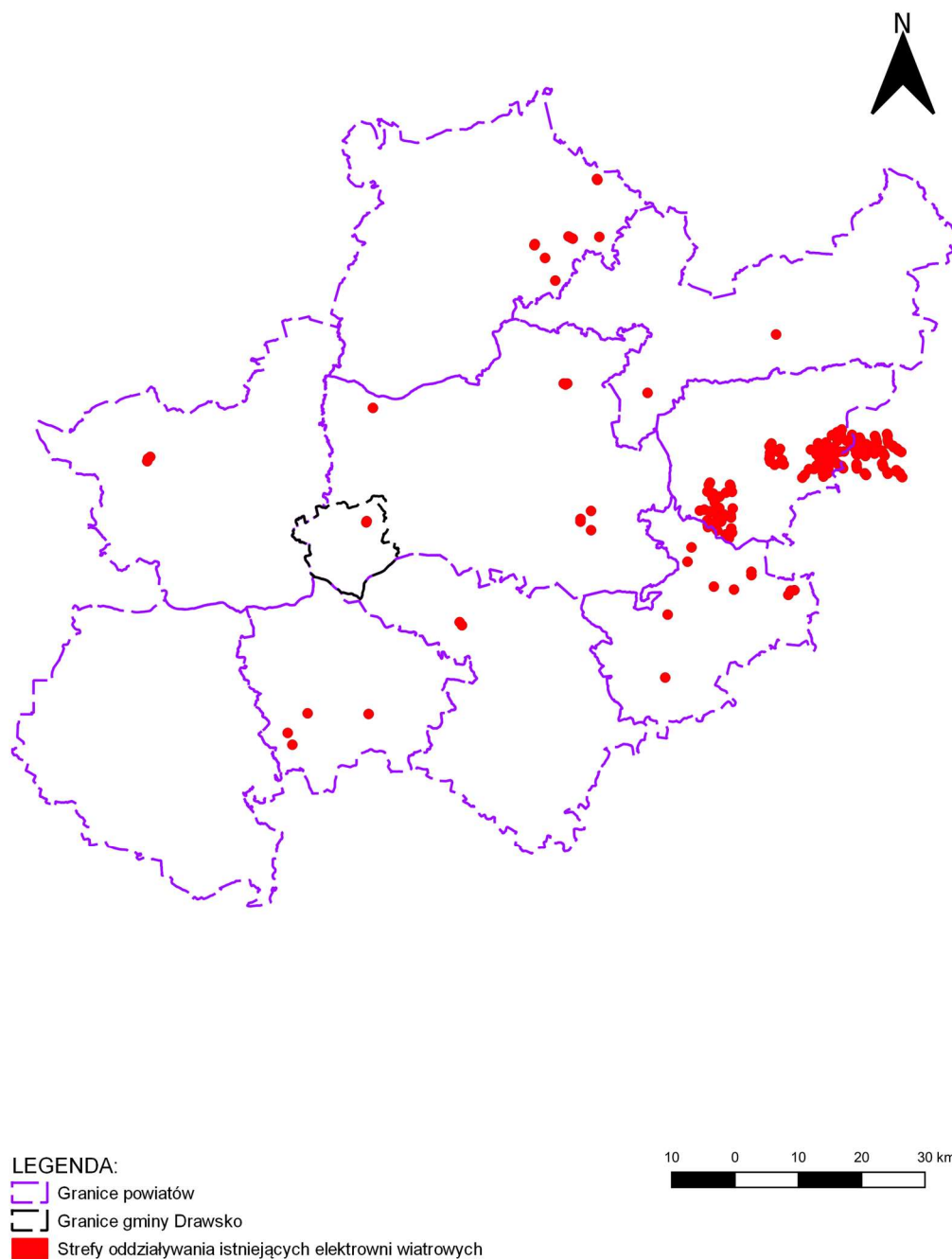
3.4.3. Lokalizacja farm wiatrowych

Na podstawie informacji pozyskanej z portalu mapowego, prowadzonego przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii (geoportal.gov.pl) oraz otwartych danych pobranych z podkładu mapowego Open Street Map (<https://overpass-turbo.eu/>), na terenie Gminy Drawsko znajdują się dwie elektrownie wiatrowe. Zlokalizowane są w obrębie miejscowości Pęckowo.

Najbliższe obiekty poza granicami Gminy Drawsko znajdują się w gminach: Krzyż Wielkopolski, Wronki, jednakże są to tylko pojedyncze obiekty. Największe farmy wiatrowe w tej części Polski znajduje się w gminach: Budzyń, Gołańcz i Margonin.

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 553), elektrownie wiatrowe muszą być lokalizowane w odległości równej lub większej dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej. W zmienionej ustawie pojawił się nowy zapis, który umożliwia zmniejszenie tej odległości do minimum 700 m. Określenie mniejszej odległości niż dziesięciokrotność wysokości, ale nie mniejszej niż 700m odbywa się na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Rysunek 4. Obszary oddziaływania istniejących farm wiatrowych na tle powiatów: chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, międzychodzki, międzyszycki, obornicki, pilski, strzelecko-drezdenecki, szamotulski i walecki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

3.4.4. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Aktami prawa miejscowego, które regulują politykę przestrzenną gminy, a także jej zagospodarowanie, są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp). Na terenie Gminy Drawsko obowiązuje 51 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obejmują one zaledwie ok. 1700 ha gminy, co oznacza, że ok., 10% powierzchni gminy objęta jest mpzp. Najstarszy pochodzi z 1997 r., natomiast ostatni mpzp został uchwalony w 2023. Widoczne jest kilka głównych celów uchwalenia mpzp w Gminie Drawsko:

- Utworzenie i uregulowanie istniejących terenów oraz nowych pod przyszłą zabudowę mieszkaniową wraz z otaczającymi je terenami leśnymi i rolnymi
- Objęcie ochroną gruntów rolnych i leśnych
- Utworzenie zaplecza turystyczno-rekreacyjnego poprzez tereny pod zabudowę letniskową na obrzeżach miejscowości, w sąsiedztwie terenów zielonych oraz jezior.

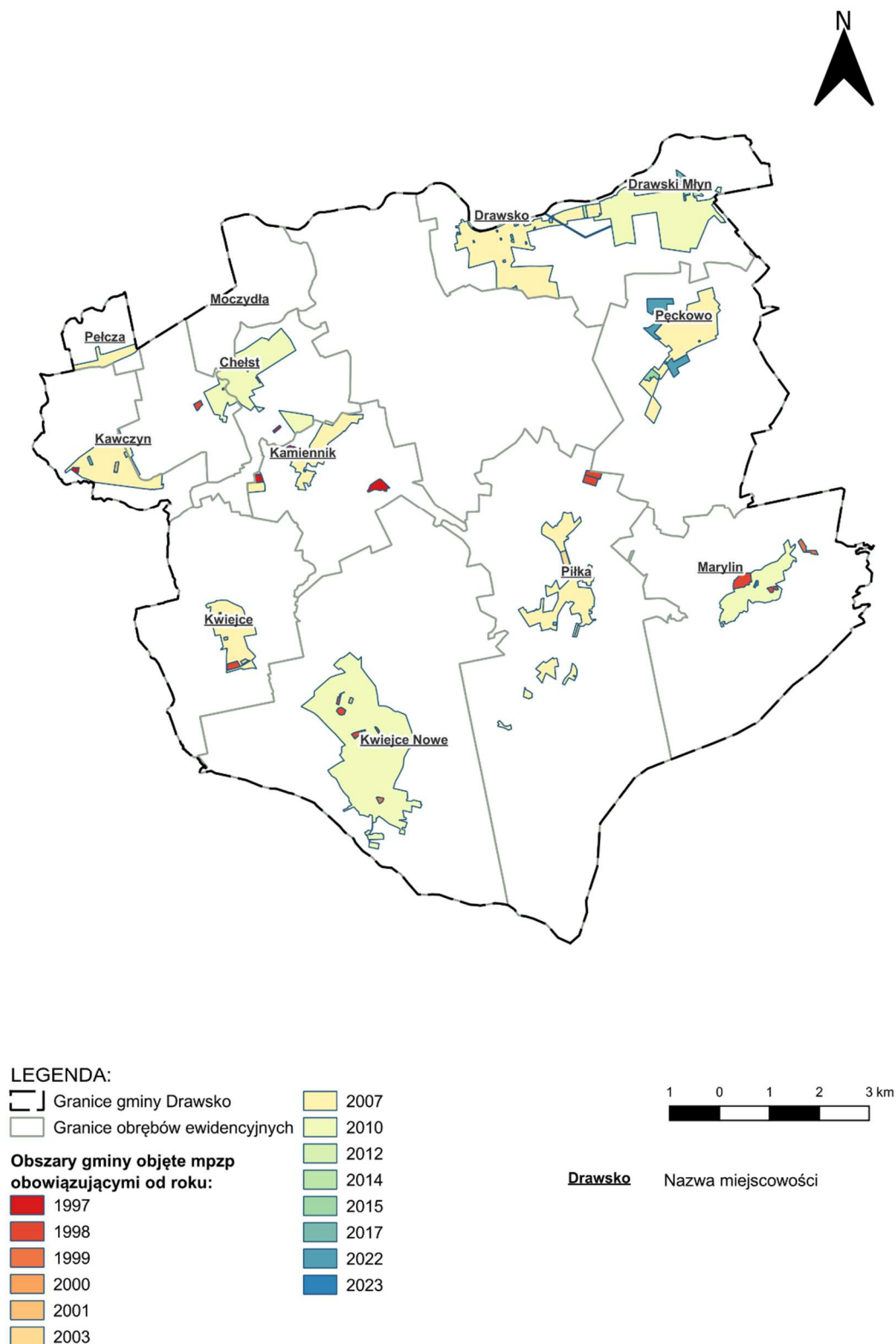
Tabela 11. Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w Gminie Drawsko w latach 1997-2023

Rok	Liczba mpzp
1997	3
1998	9
1999	3
2000	1
2001	4
2003	6
2007	7
2010	4
2012	2
2014	3
2015	3
2017	3
2022	2
2023	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gminnego rejestru urbanistycznego

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Rysunek 5. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp) w Gminie Drawsko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gminnego rejestru urbanistycznego

3.4.5. Hydrologia

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Wody Polskie, Gmina Drawsko znajduje się w Obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Warty.

Głównymi ciekami wodnymi są: Noteć, Miała i Kamiennik.

Na terenie gminy występują niewielkie jeziora, nieposiadające własnych jednolitych części wód powierzchniowych oraz zlewni bezpośrednich.

Gmina Drawsko położona jest w obrębie:

- pięciu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Riecznych – Kamiennik, Miała, Noteć od Kanału Romanowskiego do Drawy, Noteć od Drawy do Rudawy.

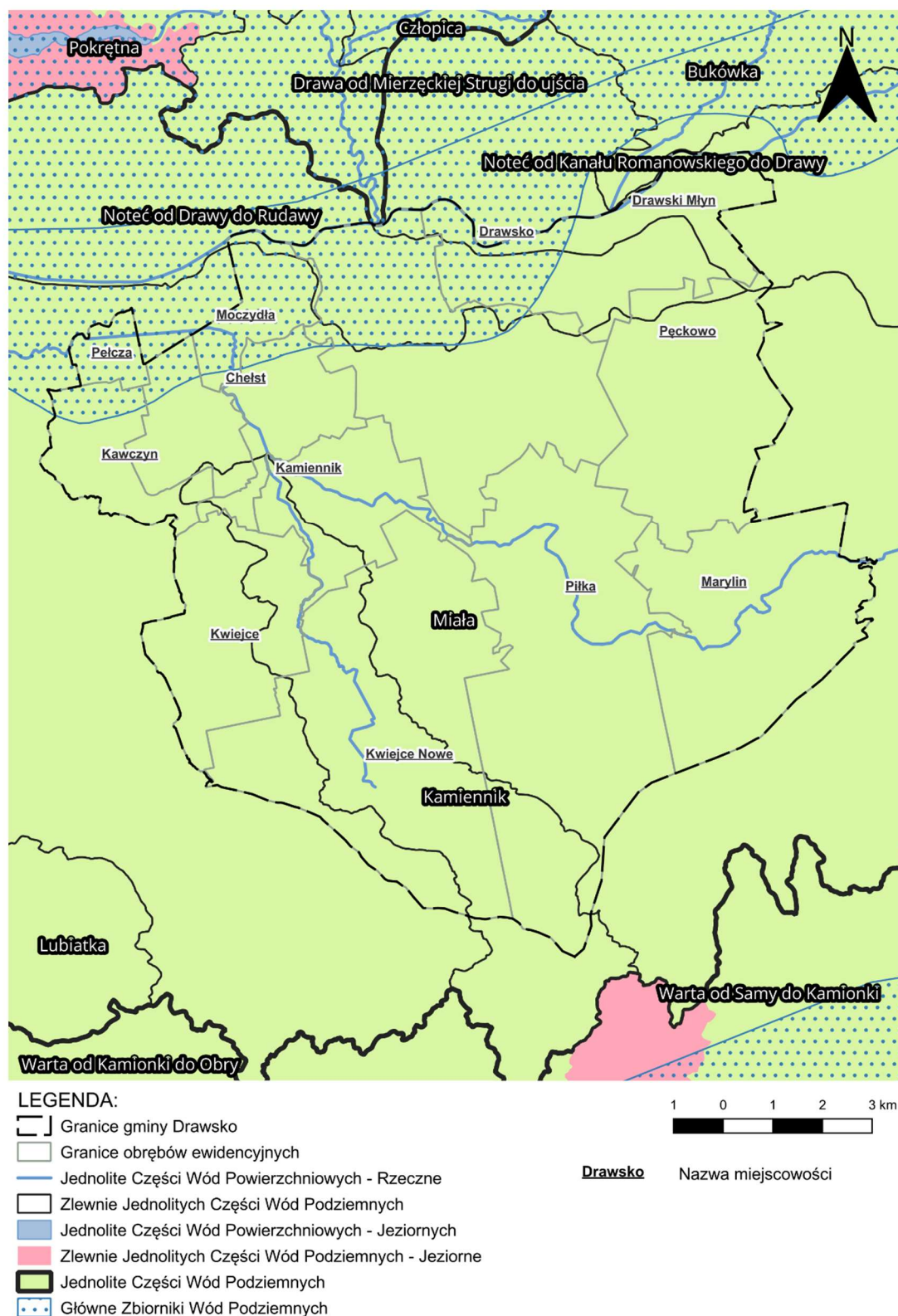
Tabela 12. Jednolite Części Wód Powierzchniowych w Gminie Drawsko

Lp.	Krajowy kod JCWP	Nazwa JCWP	Aktualny stan	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
JCWP Rieczne				
1.	RW600010188924	Kamiennik	Zły	Zagrożona
2.	RW600011188929	Miała	Zły	Zagrożona
3.	RW600012188931	Noteć od Drawy do Rudawy	Zły	Zagrożona
4.	RW60001218879	Noteć od Kanału Romanowskiego do Drawy	Zły	Zagrożona

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z wody.isok.gov.pl

Gmina Drawsko położona jest na obszarze Jednolitej Części Wód Podziemnych PL PLGW600034. Stan JCWPd został określony jako dobry, a poziom ryzyka jako niezagrożony.

Rysunek 6. Jednolite Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z wody.isok.gov.pl

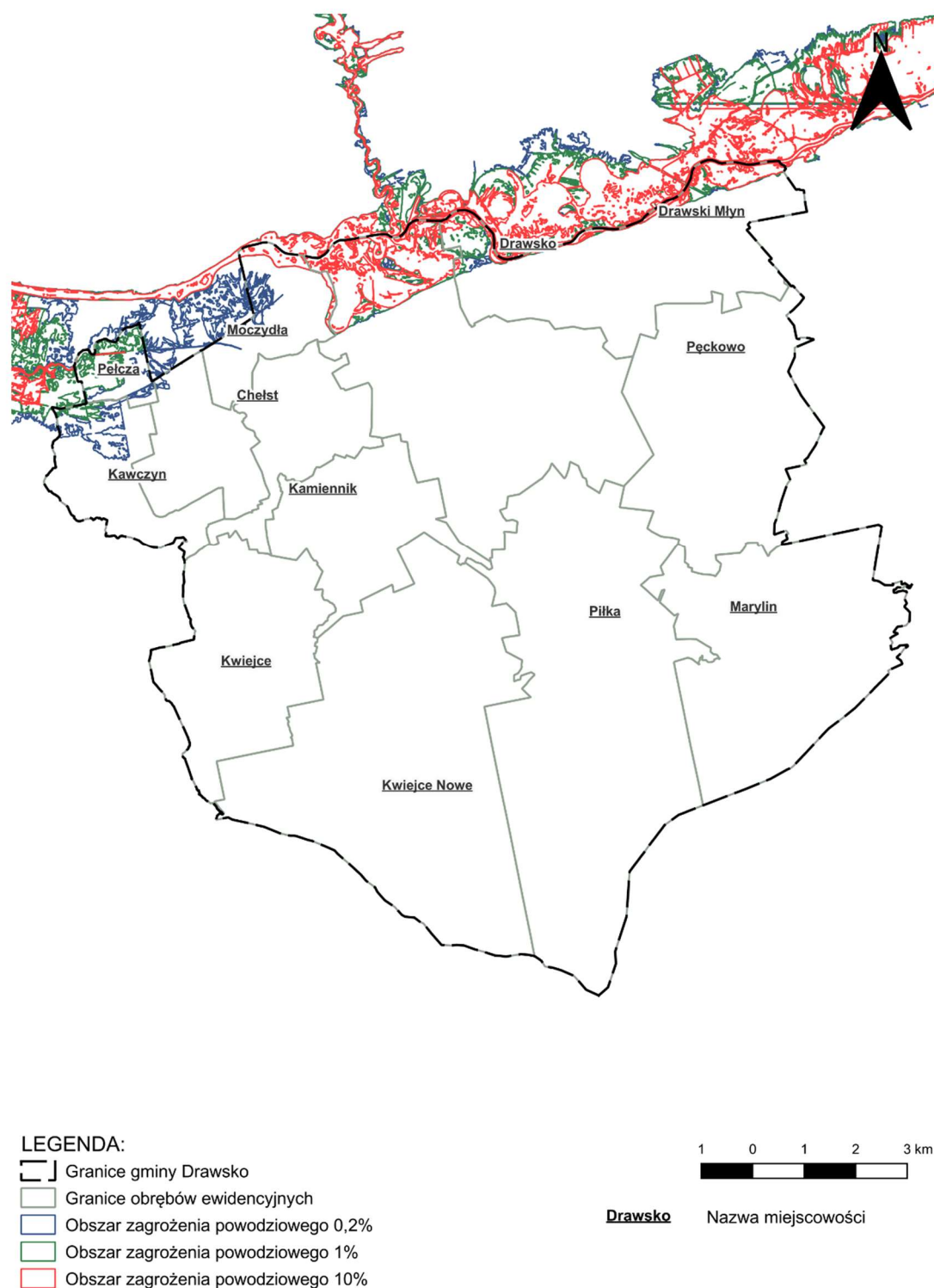
Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2022 r., poz. 2625 ze zm. - dalej Prawo wodne) ustalono, że obszar Gminy Drawsko znajduje się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) i b) Prawa wodnego, tj. jest obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$ lub $p=10\%$, a także na obszarze, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie ($p=0,2\%$).

Zgodnie z obowiązującym Planem przeciwdziałania skutkom suszy Gmina Drawsko położona jest:

- w większości na obszarze ekstremalnego zagrożenia suszą atmosferyczną, jedynie obręb Marylin oraz część obrębu Piłka znajdują się na obszarze silnego zagrożenia suszą
- w części na obszarze umiarkowanego zagrożenia suszą hydrologiczną: części obrębów Drawsko, Drawsko Nadl., Kawczyn, Kwiejce, Kwiejce Nowe, Moczydła, Pełcza, pozostały obszar gminy objęta jest obszarem silnego zagrożenia suszą
- w całości na obszarze słabo zagrożonym suszą hydrogeologiczną
- fragmenty obrębów Drawsko Nadl., Kamiennik, Kawczyn, Kwiejce, Kwiejce Nowe, Marylin, Pęckowo i Piłka objęte są obszarem słabego zagrożenia suszą rolniczą, fragmenty obrębów: Drawsko, Drawsko Nadl., Pęckowo oraz Piłka – silnego zagrożenia, natomiast pozostały obszar ekstremalnego zagrożenia suszą rolniczą.

W łącznym zestawieniu Gmina Drawsko w części obrębów Drawsko Nadl., Kawczyn, Kamiennik, Kwiejce, Kwiejce Nowe, Marylin i Piłka sklasyfikowana jest jako umiarkowanie zagrożona suszą, natomiast pozostały obszar gminy jako silnie zagrożony suszą.

Rysunek 7. Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Drawsko

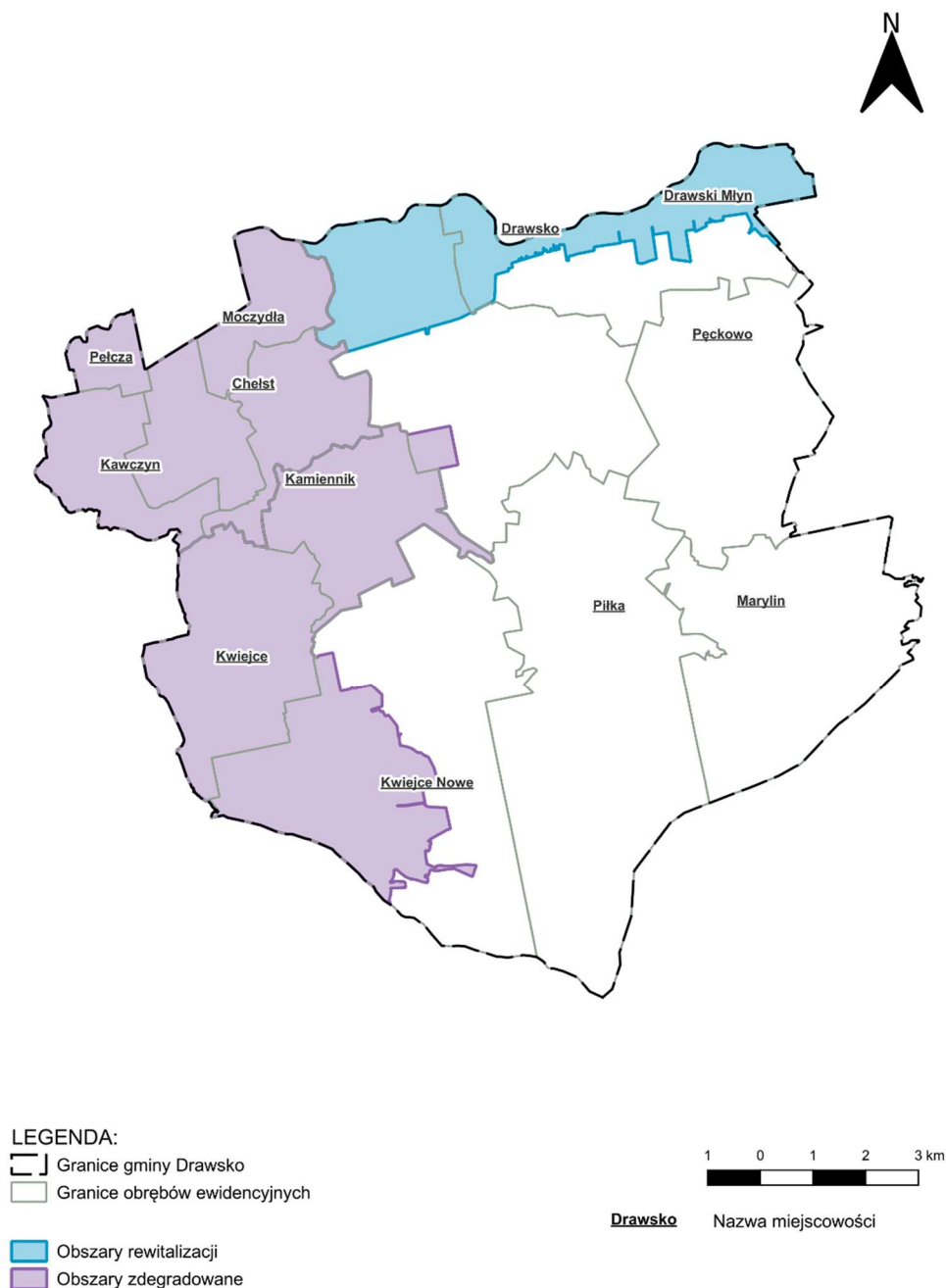

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z portalu dane.gov.pl

3.4.6. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji

Gmina Drawsko posiada Gminny Program Rewitalizacji Gminy Drawsko na lata 2023-2032. W ramach tego dokumentu wyznaczony został obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Drawsko.

Rysunek 8. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Drawsko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Drawsko na lata 2023-2032

3.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Drawsko

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Drawsko jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii gminy procesów rozwoju i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych i wynika z wizji rozwoju gminy i celów strategicznych, które przedstawiają się następująco:

Wizja:

Gmina Drawsko to atrakcyjny region rekreacyjno-turystyczny w północnej Wielkopolsce, z bogactwem lasów, rzek i jezior Puszczy Noteckiej. Spokojne i bezpieczne miejsce do życia.

Cele strategiczne

1. Bezpieczna i przyjazna przestrzeń do życia dla mieszkańców
2. Nowoczesna i atrakcyjna oferta kulturalno-oświatowa oraz sportowo-rekreacyjna

Docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną Gminy Drawsko, wynikającą z modelu i uwzględniającą powyższe aspekty, szczegółowo przedstawiono w punkcie 3.7. Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Drawsko.

3.5.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Drawsko jest gminą wiejską. Oznacza to, że na jej terenie nie znajduje się żadne miasto, a siedziba gminy ustanowiona jest w miejscowości Drawsko. Wieś ta położona jest w północnej części, przy granicy z gminą Krzyż Wielkopolski. Cechą charakterystyczną gminy jest spore rozproszenie wsi na terenie gminy, połączone pojedynczymi drogami.

Gminę można zaliczyć do grona gmin z dominującą funkcją krajobrazowo-turystyczną z towarzyszącą im funkcją rolniczą. Większość gminy pokryta jest lasami (ponad 65%), a także znajduje się 13 jezior rozproszonych na jej obszarze.

Struktura sieci osadniczej Gminy Drawsko jest zróżnicowana. Występuje 12 miejscowości, liczących po kilku, kilkuset, ale i ponad półtora tysiąca mieszkańców (Drawsko). Najludniejsze wsie znajdują się w północnej części gminy, poza intensywnie zalesionymi terenami, na obszarze lub w sąsiedztwie Doliny Noteci. Najmniej liczne położone są pośród terenów leśnych w pobliżu jezior.

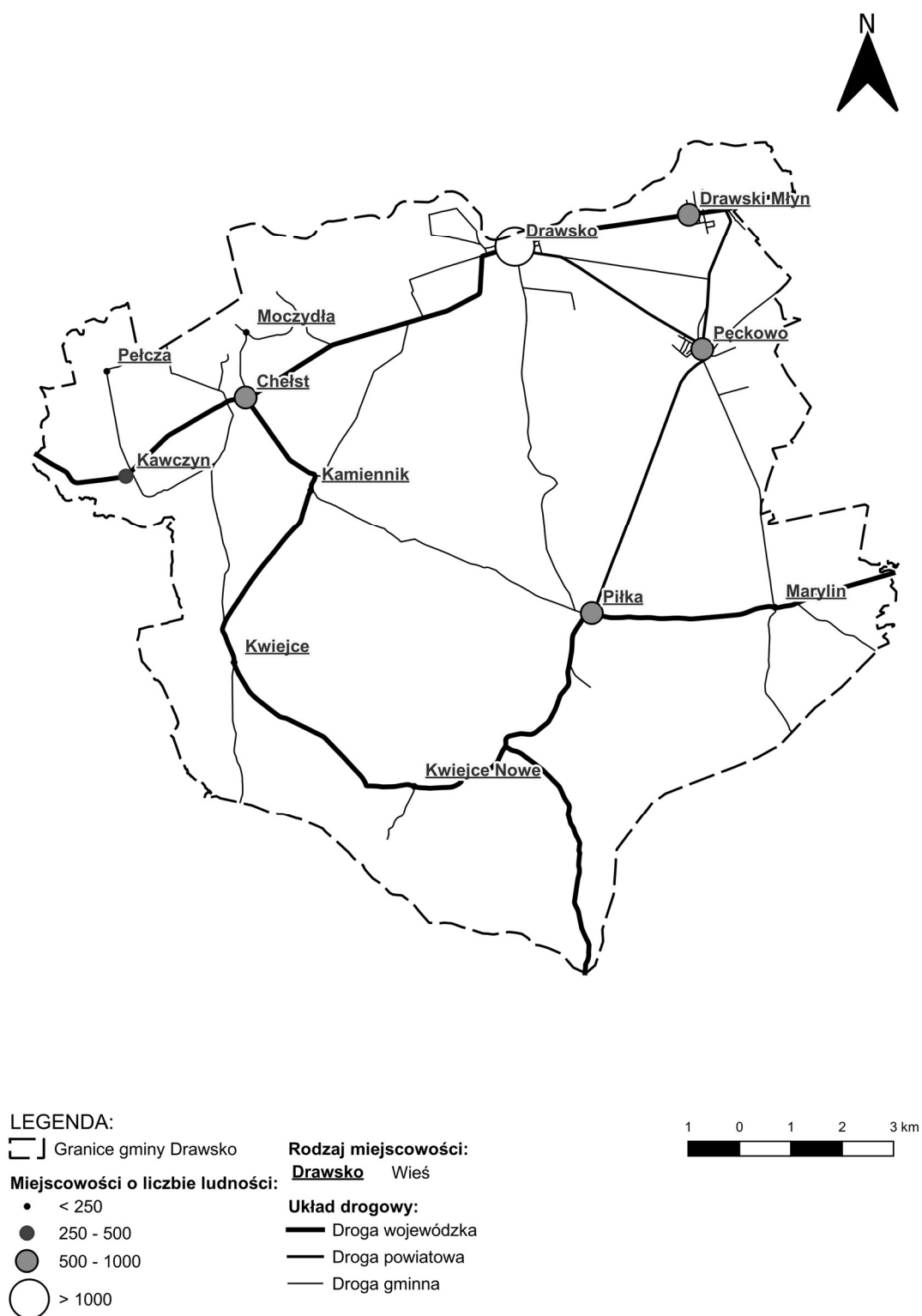
Gmina posiada kilka charakterystycznych cech struktury przestrzennej:

- Widoczne rozproszenie wsi na obszarze całej gminy
- Zwarta zabudowa w miejscowościach: Chetst, Drawsko, Drawski Młyn, Pęckowo, Kamiennik
- Bardzo rozproszona zabudowa w pozostałych miejscowościach, zarówno na obszarze Doliny Noteci jak i na obszarach zalesionych
- Niewielka populacja poszczególnych miejscowości
- Miejscowości dominujące zlokalizowane w północnej części gminy
- odległości pomiędzy wsiami, szczególnie w środkowej i południowej części gminy – od 4 do 5 km
- Wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe ograniczające rozwój osadnictwa.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Powyższe cechy gminy powodują przeniesienie ciężaru rozwoju gminy na jej skrajnie północną część. Najludniejsze miejscowości położone równoległe do Doliny Noteci są skomunikowane poprzez drogę wojewódzką, co w dużym stopniu ułatwia dostępność mieszkańców do każdej z nich. Pozostałe zlokalizowane w środkowej i południowej części gminy otoczone są barierą w postaci gęstych lasów Puszczy Noteckiej, która utrudnia tworzenie powiązań nie tylko z innymi miejscowościami w gminie, a także z terenami znajdującymi się poza Gminą Drawsko.

Rysunek 9. Hierarchia sieci osadniczej w Gminie Drawsko

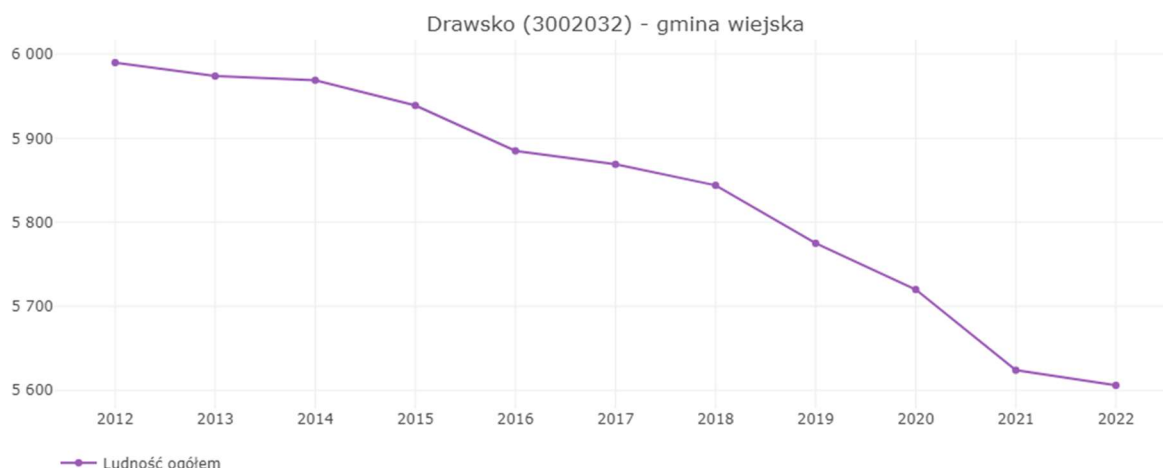
Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Analiza ludności Gminy Drawsko w latach 2012-2022 wykazuje niewielkie zmiany w liczbie mieszkańców gminy. W roku 2022 gminę zamieszkiwało łącznie 5.990 mieszkańców, natomiast w 2022 r. – 5.606. W perspektywie 10 lat liczba mieszkańców Gminy Drawsko zmalała o około 6,5%.

Poniższy wykres prezentuje liczbę ludności w Gminie Drawsko od 2012 r. do 2022 r. Niewielkie zmiany rok roczne liczby mieszkańców obrazują powolne wyludnianie się gminy. Dziesięcioletni stały trend malejący liczby mieszkańców prawdopodobnie będzie się dalej utrzymywał w kolejnych latach.

Wykres 1. Liczba ludności w latach 2012-2022 w Gminie Drawsko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Dzieląc populację Gminy Drawsko ze względu na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny można zaobserwować niewielkie, lecz niepokojące zmiany na przestrzeni lat 2012-2022. W gminie zdecydowanie dominuje grupa ludności w wieku produkcyjnym, tj. w wieku od 15 lat do 59 u kobiet i 64 u mężczyzn. Współczynnik obciążenia demograficznego, czyli stosunek liczby osób w wieku produkcyjnym do liczby ludności w wieku przed i poprodukcyjnym, wahał się na przestrzeni lat. Najwyższy odnotowano w 2012 r. i wynosił aż 1,73, natomiast najniższy wystąpił w roku 2021 - 1,49. Najnowsze dane z 2022 roku wskazują wartość 1,50, co oznacza pierwszy, lecz bardzo niewielki wzrost w ciągu ostatnich 10 lat.

Poniższy wykres obrazuje zmiany w udziale ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Widoczny jest ciągły spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym w latach 2012-2022 przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, co jednoznacznie wskazuje na starzenie się społeczeństwa i kończenia przez coraz większą liczbę osób aktywności zawodowej.

W latach 2012-2019 malała liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym. Jedyny wzrost był zaobserwowany w roku 2020, następnie dalej rejestrowany jest spadek. Odwrotna sytuacja przedstawia się w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. W latach 2012-2022 wzrastała liczba osób w tej grupie, by w 2019 osiągnąć wartość większą (1099) niż osób w wieku przedprodukcyjnym (1090).

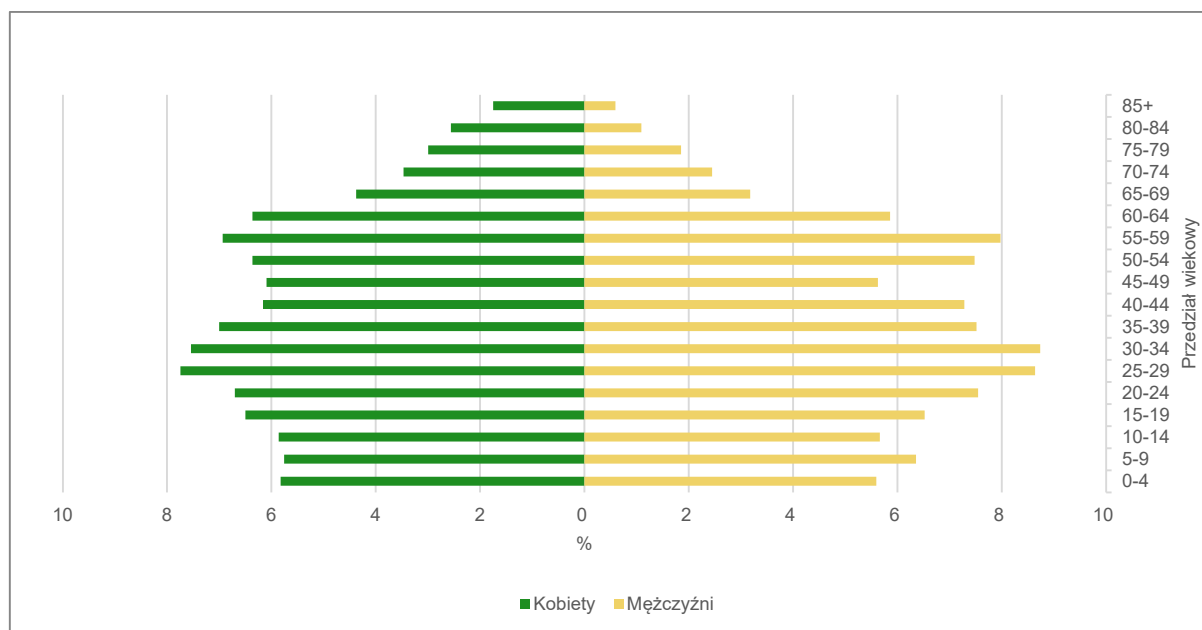
Wykres 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Drawsko w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Zgodnie z danymi udostępnianymi przez Monitor Rozwoju Lokalnego, w Gminie Drawsko w latach 2012-2022 postępowało starzenie się społeczeństwa lokalnego. W 2012 r. najliczniejszymi grupami były osoby w wieku od 25 do 44 lat oraz od 54 do 59 lat. Na piramidzie wieku widoczne są właśnie te dwa wyższe demograficzne w gminie, następujące po sobie co około 20 lat. Osoby z drugiego wyżu stanowią w większości potomstwo osób z pierwszego. Jest to klasyczne zastępowanie pokoleń bez większego wpływu migracji na ten stan – niemal niezmienna liczba ludności w przeciągu 10 lat z trendem malejącym. Ponadto pomiędzy wyżami demograficznymi widać niewielki spadek liczebności ludności. U osób w podeszłym wieku uwidacznia się różnica w liczbie ludności ze względu na płeć; widoczny się wskaźnik feminizacji. Piramida wieku, w której podstawa jest węższa od jej środkowej części, oznacza społeczeństwo starzejące się bez możliwości pełnego zastępowania się pokoleń.

Wykres 3. Piramida wieku mieszkańców Gminy Drawsko w 2012 r.

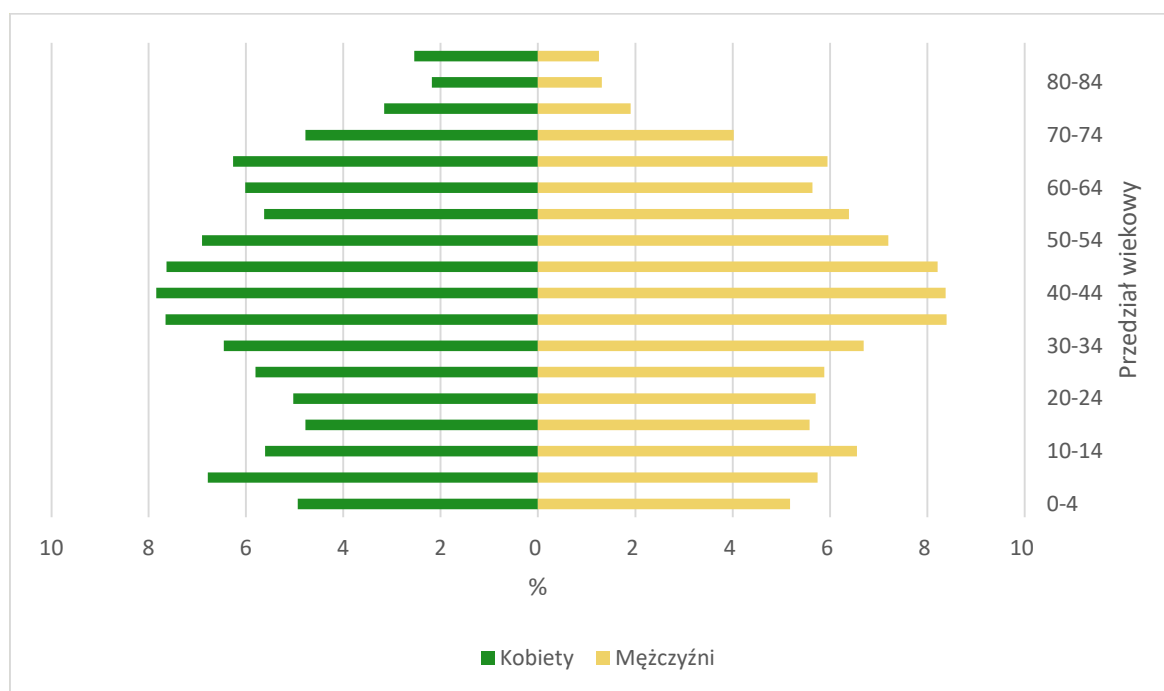
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Piramida wieku z 2022 r. przedstawia podobną sytuację, co struktura wieku z 2012 r. Różnica widoczna jest w wieku roczników z największą liczbą ludności. Szczyty przesunęły się o około 10 lat, z czego drugi z nich widocznie się zmniejszył, co sugeruje migrację lub wyższą śmiertelność w przedziale wiekowym 60-69 lat.

Kolejnym sygnałem o starzejącym się społeczeństwie w Gminie Drawsko jest węższa w stosunku do roku 2012 podstawa piramidy, przy jednoczesnym szerszym jej końcu. Oznacza to, że pogłębia się problem braku zastępowania się pokoleń, przy jednoczesnym zwiększeniu się osób starszych – w wieku poprodukcyjnym, wpływające negatywnie na obciążenie demograficzne.

Wykres 4. Piramida wieku mieszkańców Gminy Drawsko w 2022 r.

Opracowanie własne na podstawie danych z <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Gmina Drawsko od ponad dziesięciu lat wyludnia się. Powyżej przedstawione dane pozwalają postawić tezę, iż z biegiem lat liczba ludności nadal będzie się zmniejszać. Średni wiek mieszkańca będzie wzrastał, powodując starzenie się społeczeństwa. Będzie postępować zmniejszanie się liczby osób mogących podjąć pracę, a zwiększy liczba osób w wieku poprodukcyjnym przy jednocześnie malejącej liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym, będących przyszłym pokoleniem osób pracujących. Oznacza to, że znacząco będzie maleć zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową, a także na nowe miejsca w pracy w gminie i w konsekwencji osłabną czynniki wpływające na rozwój struktury osadniczej i przestrzennej gminy.

3.5.2. System powiązań przyrodniczych

Ukształtowanie terenu

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym, Gmina Drawsko położona jest w megaregionie Pozaalpejskiej Europy Środkowej, w podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich, makroregionie Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, oraz w mezoregionie Kotliny Gorzowskiej.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Najniżej położony jest północny fragment gminy obejmujący dolinę rzeki Noteć (ok. 30 m n.p.m.). Na południe od granicy doliny (powyżej terasy) poziom terenu gwałtownie wzrasta o około 5 do 10 m. W centralnej części gminy wysokość terenu waha się od około 40 do 50 m. Zachodnia część gminy średnio znajduje się nieco niżej niż wschodnia. Widocznych jest kilka wąskich i długich dolin rzecznych ciągnących się z południa aż do doliny rzecznej na północy gminy. Południowa część gminy jest najbardziej urozmaicona pod względem rzeźby terenu. Występują liczne wydmy, ukształtowane w kierunku wschodnim. Osiągają wysokość ok. 70 m n.p.m. i stanowią najwyższe punkty na obszarze całej Gminy Drawsko.

Warunki geologiczne

Gmina znajduje się w obrębie fragmentu jednostki geologiczno-strukturalnej Synklinorium Szczecińskiego, nazywanej na tym odcinku geosynkliną Czarńków – Oborniki, przebiegającej z kierunku północno-zachodniego na południowy wschód. Obniżenie to wypełnione jest osadami górnej kredy. Konfiguracja stropu mezozoiku jest bardzo zróżnicowana - od 60 do 160 m ppm. Na nierównej powierzchni kredowej zostały zdeponowane utwory trzeciorzędowe, reprezentowane głównie przez iły, mułki i iłowce o miąższości ponad 150 m w północnej części gminy. Osady piaszczyste z tego okresu (drobnoziarniste piaski kwarcowe) występują wąskim pasem na południe od wsi Piłka oraz na wschód od wsi Drawski Młyn. Utwory czwartorzędowe na terenie gminy tworzą ciągłą pokrywę o zróżnicowanej miąższości od 25 do 55 m. Największą powierzchnię zajmują osady lodowcowe i wodno-lodowcowe, reprezentowane przez piaski gliniaste, piaski luźne oraz żwiry. Utwory holocenyjskie zajmują całą powierzchnię terasy zalewowej doliny Noteci oraz równinę zastoiskową między miejscowościami Piłka i Pęckowo. Utwory te na znacznie mniejszych powierzchniach występują również w obrębie dna doliny rzeki Między i jej licznych dopływów oraz wzdłuż rzeki Człapi, a także w sąsiedztwie jezior, w ich strefie zarostu, gdzie znacznie obniżył się poziom wód gruntowych. Są to głównie piaski rzeczne luźne i próchniczne oraz torfy (masywne-trzcinowo-turzycowe) i gytie, najczęściej dobrze rozłożone bez domieszek osadów mineralnych.

Gleby

Większość terenów Gminy Drawsko pokryta jest glebami leśnymi. Najlepszymi glebami występującymi w gminie są kompleks pszenno-wadliwy oraz kompleks żytni bardzo dobry (pszenno-żytni) – gleby brunatne. Zlokalizowane są głównie w obrębie miejscowości Drawsko i Pęckowo. Pozostałą część terenów rolnych stanowią gleby słabsze (kompleks żytni dobry, żytni słaby, żytni bardzo słaby) – gleby brunatne i czarne ziemie, natomiast w dolinach rzek i na terenach podmokłych dominują gleby organiczne – gleby murszowo-mineralne i murszowate oraz gleby torfowe i murszowo-torfowe.

Hydrologia

Pod względem głębokości zalegania wód podziemnych Gmina Drawsko jest zróżnicowana. Pierwszy poziom obejmuje obszar terasy zalewowej ograniczonej załomem wyższej terasy na północ od miejscowości Chelst, Drawsko i Drawski Młyn. Wody podziemne zalegają od 0 do 2 m p.p.t., a głębokość uzależniona jest od opadów atmosferycznych. Drugi poziom wodonośny występuje w obrębie terasy nadzalewowej (środkowej). Głębokość zalegania waha się od 2 do 8 m p.p.t. i zależna jest od opadów atmosferycznych, a także od budowy geologicznej (ułożenia warstw przepuszczalnych). Trzeci poziom wodonośny występuje w obrębie terasy wysokiej zajmującej południową część gminy, na południe od miejscowości Kwiejce Nowe, Piłka i Marylin. Wody podziemne zalegają na głębokości

ponad 20 m. Wpływa na to przede wszystkim budowa geologiczna. Miejscami zaleganie wód podziemnych sięga 3-5 m p.p.t. – w rejonie miejscowości Kwiejce Nowe.

Przez obszar gminy biegnie dział wodny IV-rzędu, oddzielający zlewnię rzeki Miały od zlewni bezpośredniej rzeki Noteci. Dział ten przebiega od zachodu wzdłuż wału przeciwpowodziowego następnie na południe do miejscowości Drawsko i Drawski Młyn.

Głównym ciekim wodnym na terenie Gminy Drawsko jest rzeka Miała. Przebiega od wschodniej granicy gminy w rejonie miejscowości Marylin i wpływa do rzeki Noteć poza granicami gminy, w rejonie miasta Drezdenko. Rzeka Noteć na odcinku Moczydła - Drawski Młyn płynie wzdłuż północnej granicy gminy. Pomimo niewielkiego obszaru, jaki na terenie gminy zajmuje jej zlewnia bezpośrednia, rzeka ta odgrywa bardzo ważną rolę w kształtowaniu stosunków wodnych w północnej części gminy.

Na terenie gminy znajduje się 13 jezior powyżej 1 ha powierzchni. Większość z nich zlokalizowana jest w południowej części gminy w rejonie wsi Kwiejce Nowe i Piłka. W części północnej znajduje się tylko jedno jezioro Moczydło, sąsiadujące z dużym obszarem torfowiskowym oraz zbiornik na rzece Miała w miejscowości Kamiennik (zalew Kamiennik). Część jezior posiada zagospodarowaną linię brzegową, głównie na cele turystyczne i rekreacyjne.

Oprócz naturalnych cieków i zbiorników wodnych, na terenie gminy występują także elementy hydrologiczne pochodzenia antropogenicznego. Największe zagęszczenie kanałów i rowów melioracyjnych znajduje się na terenach w pobliżu rzeki Noteć, a także na obszarze łąk Pęcowskich (w rejonie miejscowości Pęcowo). Sztuczne ciek wodne pełnią głównie rolę odwadniającą terenów narażonych na zalewanie nadmiarem wody z rzeki Noteć, a także nawadnianie terenów uprawianych rolniczo w środkowej części gminy.

Szata roślinna

Gmina Drawsko pokryta jest w około 87% roślinnością różnego typu: lasy, łąki, pastwiska, tereny podmokłe, sady itd. Największą część pokrywają lasy – ok. 67%.

Lasy zlokalizowane są w południowej i centralnej części gminy. W większości zajmują je siedliska borów świeżych, w których dominuje drzewostan sosnowy z domieszką brzozy. W rejonach o korzystniejszych warunkach wodnych występują siedliska lasów mieszanych i mieszanych wilgotnych, w których oprócz sosny występują także dąb, brzoza czy modrzew. Na terenach okresowo podtapianych istnieją siedliska lasów świeżych i lasów wilgotnych składające się z głównie z dębu, brzozy, olchy. Tworzą one w gminie bardzo małe powierzchnie w sąsiedztwie krawędzi pradoliny. W bezpośrednim sąsiedztwie koryta rzeki Noteci występują siedliska olsów składające się głównie z olszy, sosny oraz brzozy.

Łąki, pastwiska i tereny podmokłe pokrywają około 3.200 ha gminy, co stanowi ok. 20% powierzchni całkowitej Gminy Drawsko. Zlokalizowane są one głównie w północnej części w obrębie rzeki Noteć. Ze względu na bliskość rzeki, w porach wiosennych tereny te często są zalewane, co ogranicza ich wykorzystanie pod uprawę. Korzystniejsze warunki występują na łąkach i pastwiskach zlokalizowanych bardziej na południe, w rejonie miejscowości Pęcowo (łąki Pęcowskie). Niewielkie obszary łąk i pastwisk znajdują się także wzdłuż rzek Miały i Człapi.

Przyroda i formy ochrony

Na terenie Gminy Drawsko oprócz krajowych form ochrony przyrody opisanych w podrozdziale 3.4.2. Formy ochrony przyrody występują także inne obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych:

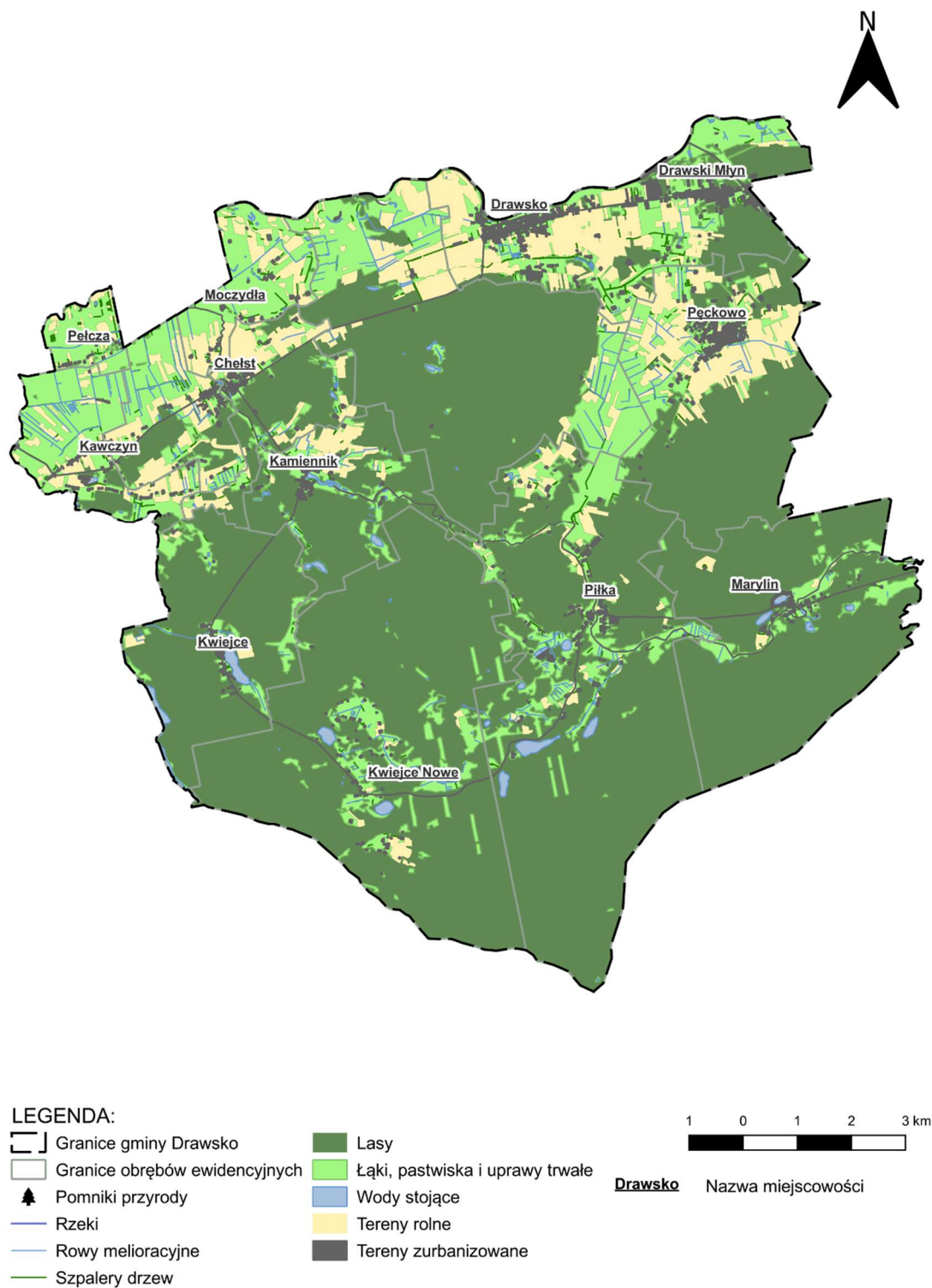
- Lasy chronione:
 - Glebochronne,
 - Wodochronne,
 - Lasy na stałych powierzchniach naukowo-badawczych,
- Gleby chronione – wszystkie gleby mineralne klasy I-III oraz wszelkie gleby organiczne podlegają ochronie przed zmianą ich przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne. Największą powierzchnię w gminie zajmują gleby leśne, położone w południowej i środkowej części. Z kolei gleby mineralne występują głównie w północnej części, pomiędzy doliną Noteci, a rozległymi kompleksami leśnymi. Najlepsze jakościowo gleby mineralne zlokalizowane są na południe i wschód od miejscowości Drawsko, a także na południe od wsi Pęckowo. Gleby organiczne położone są wzdłuż rzek Noteć oraz Miąła.

Wyżej opisane elementy środowiska przyrodniczego oraz prawnie ustanowione formy ochrony przyrody tworzą system powiązań przyrodniczych na terenie Gminy Drawsko. Większość obszaru gminy stanowią gęste kompleksy leśne, poprzecinane ciekami wodnymi, wzdłuż których położone są niewielkie jeziora. Stanowi to zróżnicowany, rozległy oraz cenny przyrodniczo obszar (tylko część Puszczy Noteckiej znajduje się w obrębie Gminy Drawsko). Północna część gminy w większości stanowi fragment Doliny Noteci charakteryzujący się łąkami, pastwiskami oraz terenami podmokłymi, poprzecinanymi niewielkimi ciekami wodnymi i rowami melioracyjnymi. Całość uwarunkowań przyrodniczych na terenie gminy tworzy bardzo cenne w skali kraju warunki dla bytowania zwierząt, a także dla człowieka – pod kątem turystycznym i rekreacyjnym.

Wybitnie leśny i podmokły charakter gminy stanowi doskonałe warunki dla tworzenia spójnego lokalnego systemu powiązań przyrodniczych. Należy zatem prowadzić działania mające na celu utrzymanie i dalszą poprawę jakości powiązań i doprowadzić do możliwie największego zintegrowania elementów środowiskowych wewnątrz Gminy Drawsko, jak również z terenami wokół.

Najistotniejsze zasady ochrony środowiska i jego zasobów (powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, krajobrazu i przyrody) zostały zamieszczone w podrozdziale, dotyczącym ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Drawsko.

Rysunek 10. Elementy środowiska przyrodniczego w gminie

Źródło: Opracowanie własne

3.5.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Układ drogowy w Gminie Drawsko składa się z dróg: wojewódzkich nr 133, 135 i 181, powiatowych oraz gminnych. Cechą charakterystyczną układu drogowego gminy jest niewielkie pokrycie gminy drogami. Wynika to z faktu, że większość Gminy Drawsko stanowią lasy i tereny pól uprawnych, a drogi stanowią rozproszoną sieć, łączącą poszczególne miejscowości ze sobą, a także z terenami poza granicami gminy.

Podstawowy szkielet komunikacyjny gminy stanowią fragmenty trzech dróg wojewódzkich o nr:

- DW133 – ma długość około 38 km i łączy miejscowość Chełst z wsią Chrzypsko Wielkie. W Gminie Drawsko ma długość nieco ponad 18 km i prowadzi z północy na południe od miejscowości Chełst, poprzez Kamiennik, Kwiejce i kierunku gminy Wronki.
- DW135 – ma długość około 21 km i łączy Wieleń z drogą wojewódzką nr 133 w rejonie miejscowości Marylin. Na obszarze Gminy Drawsko ma długość nieco ponad 9,5 km i znajduje się w południowo-wschodniej części.
- DW181 – ma długość ok. 53 km i łączy Drezdenko z Czarnkowem. W Gminie Drawsko ma długość ok. 16,7 km i zlokalizowana jest w północnej części wzdłuż rzeki Noteć.

Drugą pod względem kategorią dróg są drogi powiatowe. Przez Gminę Drawsko przebiegają 2 drogi powiatowe o łącznej długości ponad 18 km:

- 1323P w przebiegu Krzesiwo - Krzyż Wlkp. (ul. Wojska Polskiego, Walki Młodych, Drawska) - Drawsko – Pęckowo
- 1336P w przebiegu Drawski Młyn - Pęckowo - Piłka.

Łączna długość dróg gminnych wynosi ponad 69 km. Część z nich posiada nawierzchnię asfaltową, jednakże większość nadal pokryta jest nawierzchnią gruntową.

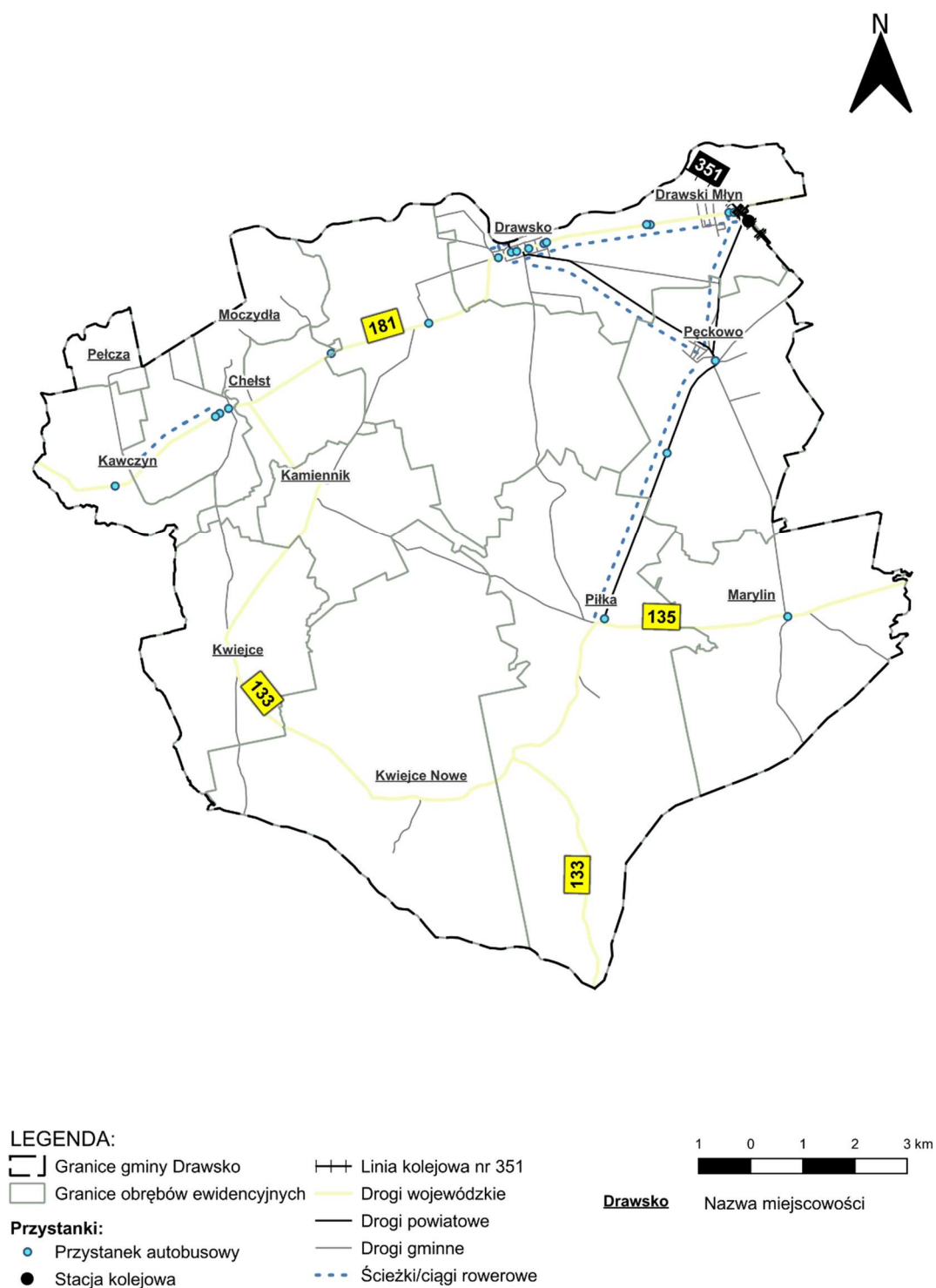
W północno-wschodniej części Gminy Drawsko przebiega niewielki fragment linii kolejowej nr 351. Stanowi ona fragment międzynarodowej magistrali E59, łączącej stacje Poznań Główny ze Szczecinem Głównym. Jest głównym łącznikiem województwa zachodniopomorskiego z centralną częścią Polski. W Gminie Drawsko linia kolejowa ma długość nieco ponad 2 km. Przy niej zlokalizowany jest jeden przystanek – dworzec kolejowy Drawski Młyn. Transport publiczny autobusowy wykonują prywatni przewoźnicy.

Sieć dróg rowerowych na terenie Gminy Drawsko nie jest w wystarczającym stopniu rozbudowana i nie ma charakteru ciągłego. Zgodnie z Wielkopolską Bazą Dróg Rowerowych (opracowana przez Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu), drogi rowerowe występują tylko w północnej części gminy na odcinkach dróg:

- Drawsko – Drawski Młyn
- Drawsko – Pęckowo
- Pęckowo – Piłka
- Drawski Młyn – Pęckowo
- Chełst – Kawczyn.

Pozostały ruch rowerowy na terenie gminy musi odbywać się na współdzielonych z pozostałymi uczestnikami ruchu drogowego.

Rysunek 11. Główne elementy sieci transportowej w Gminie Drawsko

Źródło: Opracowanie własne

3.5.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Sieć wodociągowa

Sieci wodociągowe służą doprowadzeniu wody na cele bytowo-gospodarcze dla mieszkańców gminy oraz w celach ochronnych, na przykład zabezpieczeniu na wypadek wystąpienia zagrożenia pożarowego. Rozproszenie niewielkich miejscowości na obszarze gminy nie wpływa pozytywnie na rozwój i centralizację sieci wodociągowej. Aktualnie na terenie gminy występują dwie stacje uzdatniania wody:

- SUW Drawsko Abisynia,
- SUW Chełst.

Stacja Uzdatniania Wody Drawsko Abisynia zlokalizowana jest w południowej części miejscowości Drawsko. Eksploatuje ona wody podziemne z czwartorzędowego międzyglinowego poziomu plejstocénskiego. Samo ujęcie składa się z dwóch studni głębinowych: nr 1 o głębokości 51,5 m oraz nr 2 o głębokości 48,0 m. W stacji wykorzystywane są dwa zbiorniki stalowe o pojemności 100 m³ do magazynowania pozyskanej wody. Wodę używa się także do płukania filtrów w stacji. SUW obsługuje miejscowości: Drawsko, Drawski Młyn, Marylin, Pęckowo, Piłka. Natomiast w sytuacjach awaryjnych także miejscowości: Chełst, Kamiennik, Kawczyn, Kwiejce, Kwiejce Nowe, Moczydła, Pełcza.

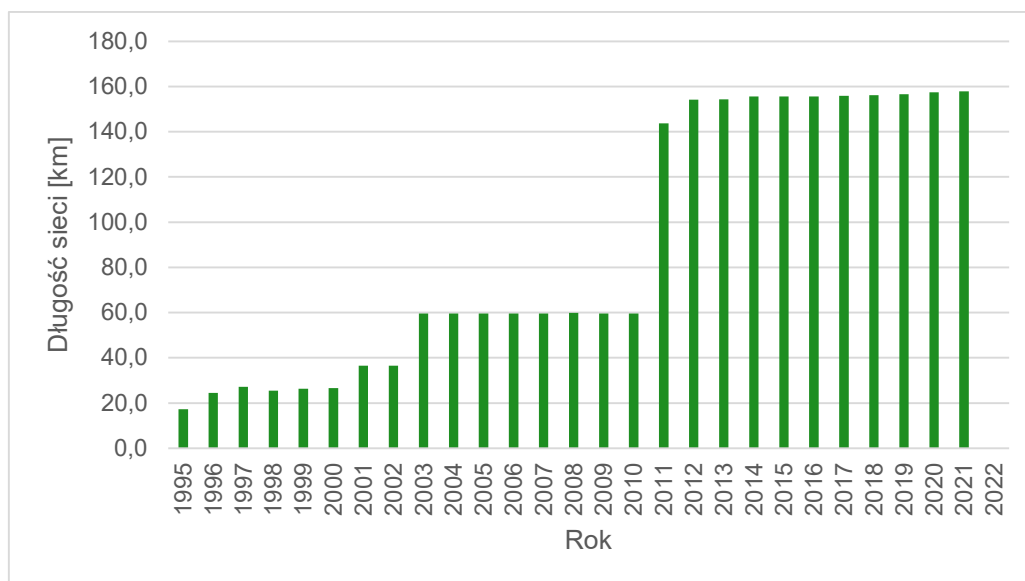
Ujęcie wody funkcjonuje na podstawie pozwolenia wodnoprawnego: Decyzja znak BD.ZUZ.2.4210.347.2021.AI z dnia 03.12.2021 r., wydana przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Pile. Strefa ochrony bezpośredniej dla ujęć nr 1 i 2 została ustanowiona Decyzją znak BD.ZUZ.2.4100.428.2018.AS z dnia 24 września 2019 r., wydaną przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Pile.

Stacja Uzdatniania Wody Chełst zlokalizowana jest w południowej części miejscowości Chełst. Eksploatuje ono wody podziemne z czwartorzędowego podglinowego poziomu plejstocénskiego. Samo ujęcie składa się z dwóch studni głębinowych: nr 1 o głębokości 70,0 m oraz nr 2 o głębokości 72,0 m. SUW obsługuje miejscowości: Chełst, Kamiennik, Kawczyn, Kwiejce, Kwiejce Nowe, Moczydła, Pełcza, a także w sytuacjach awaryjnych miejscowości Drawsko, Drawski Młyn, Marylin, Pęckowo, Piłka.

Ujęcie wody funkcjonuje na podstawie pozwolenia wodnoprawnego: Decyzja znak BD.ZUZ.2.4210.345.2021.AI z dnia 03.12.2021 r., wydana przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Pile. Strefa ochrony bezpośredniej dla ujęć nr 1 i 2 została ustanowiona Decyzją znak BD.ZUZ.2.4100.429.2018.AS z dnia 14 sierpnia 2019 r., wydaną przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Zarząd Zlewni w Pile.

Zmiany długości sieci wodociągowej na terenie Gminy Drawsko zostały zaprezentowane na poniższym wykresie (dane GUS). Zauważalny jest duży wzrost długości sieci na początku drugiej dekady XXI wieku. Następnie nastąpiło zdecydowanie wyhamowanie nowych inwestycji infrastrukturalnych, które trwa do dziś.

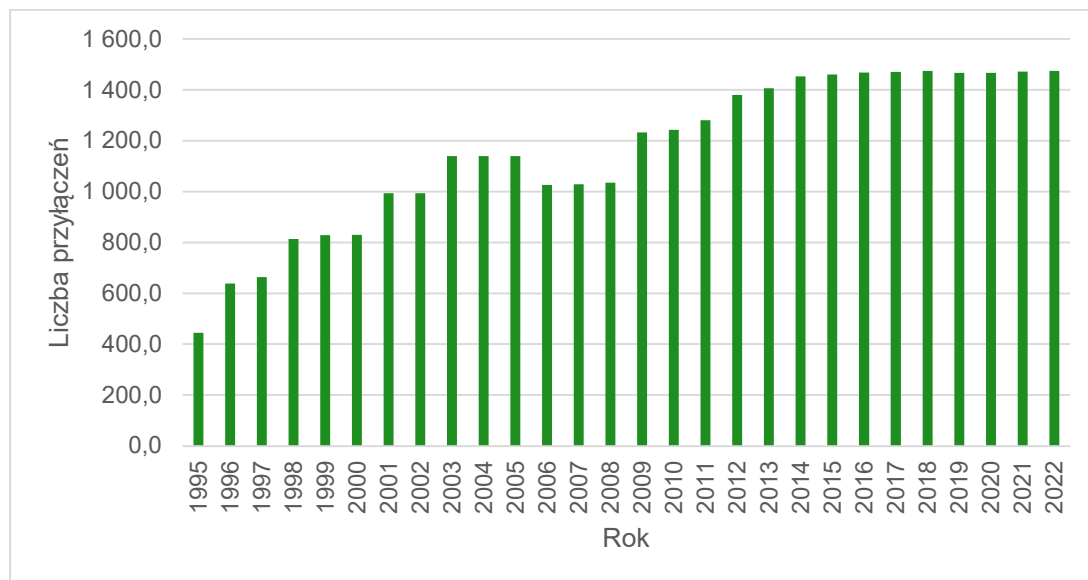
Wykres 5. Długość sieci wodociągowej w Gminie Drawsko w latach 1995-2022

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Pod względem liczby przyłączy zauważalny jest mniej dynamiczny, lecz bardziej długotrwały wzrost punktów, do których została doprowadzona sieć wodociągowa. Od roku 2014 niemalże nie przeprowadzono żadnych działań, mających na celu podłączenie sieci do nowych użytkowników.

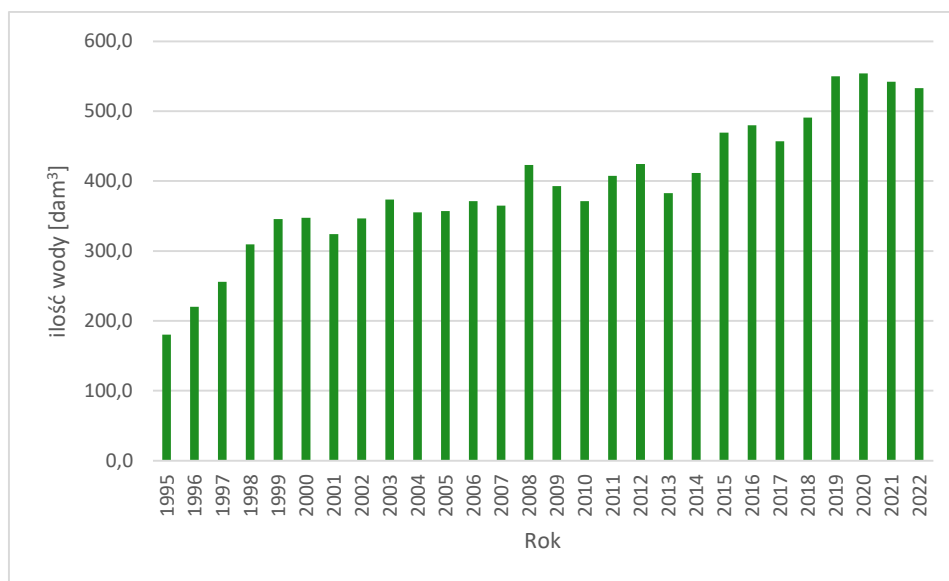
Wykres 6. Liczba przyłączy do sieci wodociągowej w Gminie Drawsko w latach 1995-2022

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Pod kątem zużycia wody w Gminie Drawsko sytuacja na przestrzeni lat była bardzo zmienna. Zauważalny jest trend wzrostowy, jednakże, w niektórych latach następuje spadek ogólnego zużycia wody. Poniższy wykres prezentuje zużycie wody (dam3) w Gminie Drawsko w latach 1995-2022 (dane GUS).

Wykres 7. Zużycie wody w Gminie Drawsko w latach 1995-2022

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Sieć kanalizacyjna

Na terenie gminy znajduje się jedna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Drawski Młyn. Jest to biologiczna oczyszczalnia ścieków o parametrach:

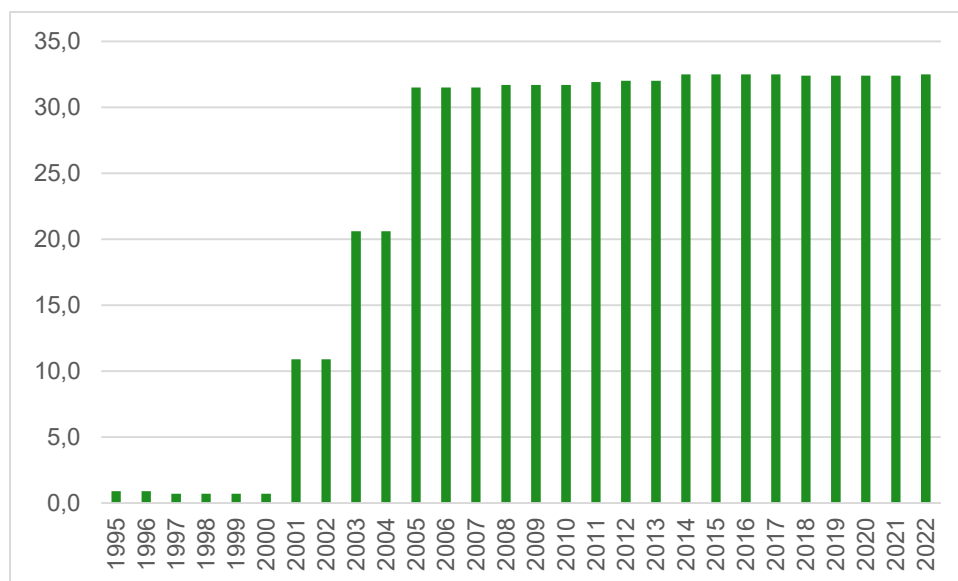
- średnia przepustowość oczyszczalni: Qśr. dob. = 615,00 m³/d
- maksymalna wydajność oczyszczalni w RLM (Równoważona liczba mieszkańców): 5.433
- max. skład ścieków oczyszczonych:
 - BZT5- 25g O₂/m³
 - ChZT- 125g O₂/m³
 - zawiesina ogólna - 35 g/m³.

Oczyszczone ścieki odbierane są przez rów melioracyjny zlokalizowany na działce nr 977/10 w miejscowości Drawski Młyn, stanowiącą część obrębu Drawsko.

Miejscowościami obsługiwanymi przez sieć kanalizacji sanitarnej są: Drawsko, Drawski Młyn oraz Pęckowo. Ścieki z pozostałych miejscowości w gminie dowożone są taborem asenizacyjnym do stacji zlewnej oczyszczalni ścieków.

Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Drawsko pod koniec poprzedniego stulecia była bardzo słabo rozwinięta. Na początku XXI wieku doszło do dynamicznego wzrostu długości linii kanalizacyjnych. Aktualnie łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej w gminie wynosi ok. 32,5 km. Poniższy wykres prezentuje zmiany stanu rozwoju na przestrzeni lat.

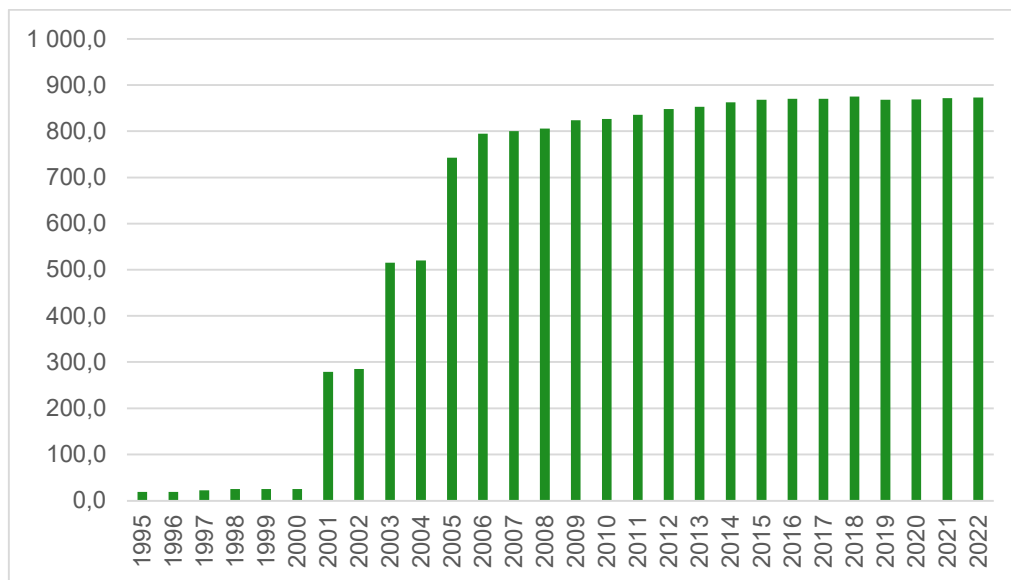
Wykres 8. Długość sieci kanalizacyjnej w Gminie Drawsko w latach 1995-2022

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W Gminie Drawsko wzrost liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej jest proporcjonalna do wzrostu jej długości. Według najnowszych danych za 2022 r. 873 gospodarstwa domowe były podłączone do sieci. Poniższy wykres prezentuje liczbę przyłączy na przestrzeni lat.

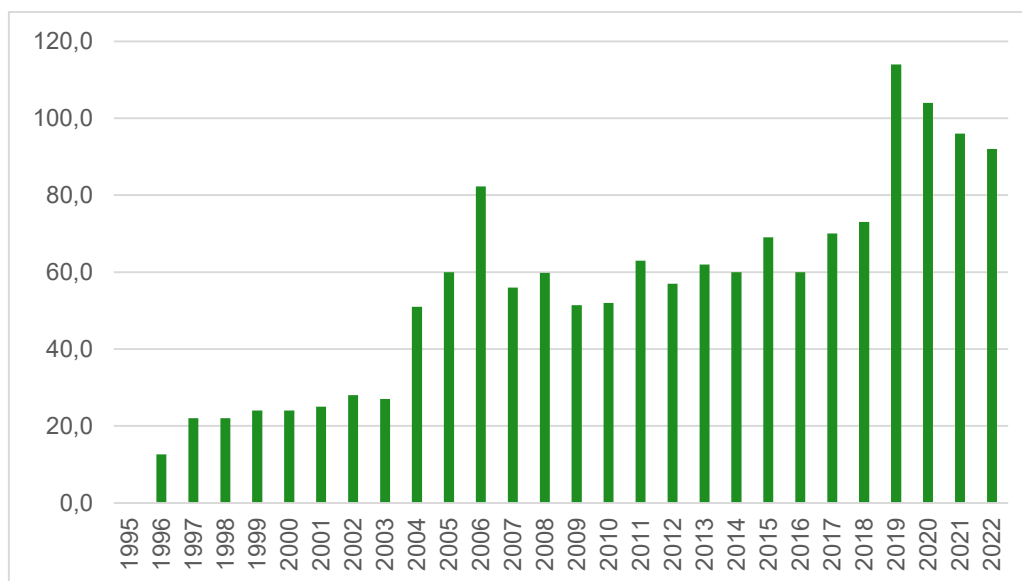
Wykres 9. Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej w Gminie Drawsko w latach 1995-2022

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Podobnie jak w przypadku zużycia wody w gospodarstwach domowych, ilość odprowadzonych ścieków nie rośnie z roku na rok. W 2006 roku zauważalny jest jeden z dwóch wyraźnych szczytów odprowadzania liczby ścieków. Drugi natomiast wystąpił w 2019 r. Poniższy wykres obrazuje zmiany w generowaniu ścieków bytowych na przestrzeni lat.

Wykres 10. Produkcja ścieków w Gminie Drawsko w latach 1995-2022

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Sieć kanalizacji deszczowej

Brak jest zorganizowanej sieci kanalizacji deszczowej na terenie gminy. Wody opadowe z terenu gminy są odprowadzane w większości przez drobne ciekі, strumienie i rowy melioracyjne lub bezpośrednio powierzchniowo poprzez infiltrację do gruntu.

Sieć elektroenergetyczna

Na terenie Gminy Drawsko znajduje się jeden Główny Punkt Zasilający „Drawski Młyn” 110/15kV. Pod względem napowietrznych linii elektroenergetycznych, w gminie znajdują się:

- Linie e.e. wysokiego napięcia:
 - 110kV Krzęcin- Drawski Młyn/Dobiegiew-Wronki
 - 110kV Drawski Młyn – Drezdenko
 - 110kV Wronki-Drawski Młyn; Wronki-Dobiegiew
- Linie e.e. średniego napięcia – doprowadzające energię elektryczną z GPZ-ów oraz linii e.e. wysokiego napięcia do poszczególnych miejscowości w gminie
- Linie e.e. niskiego napięcia – dostarczające energię elektryczną do odbiorców z linii średniego napięcia.

Dystrybutorem energii na terenie Gminy Drawsko jest Grupa ENEA.

Sieć gazowa

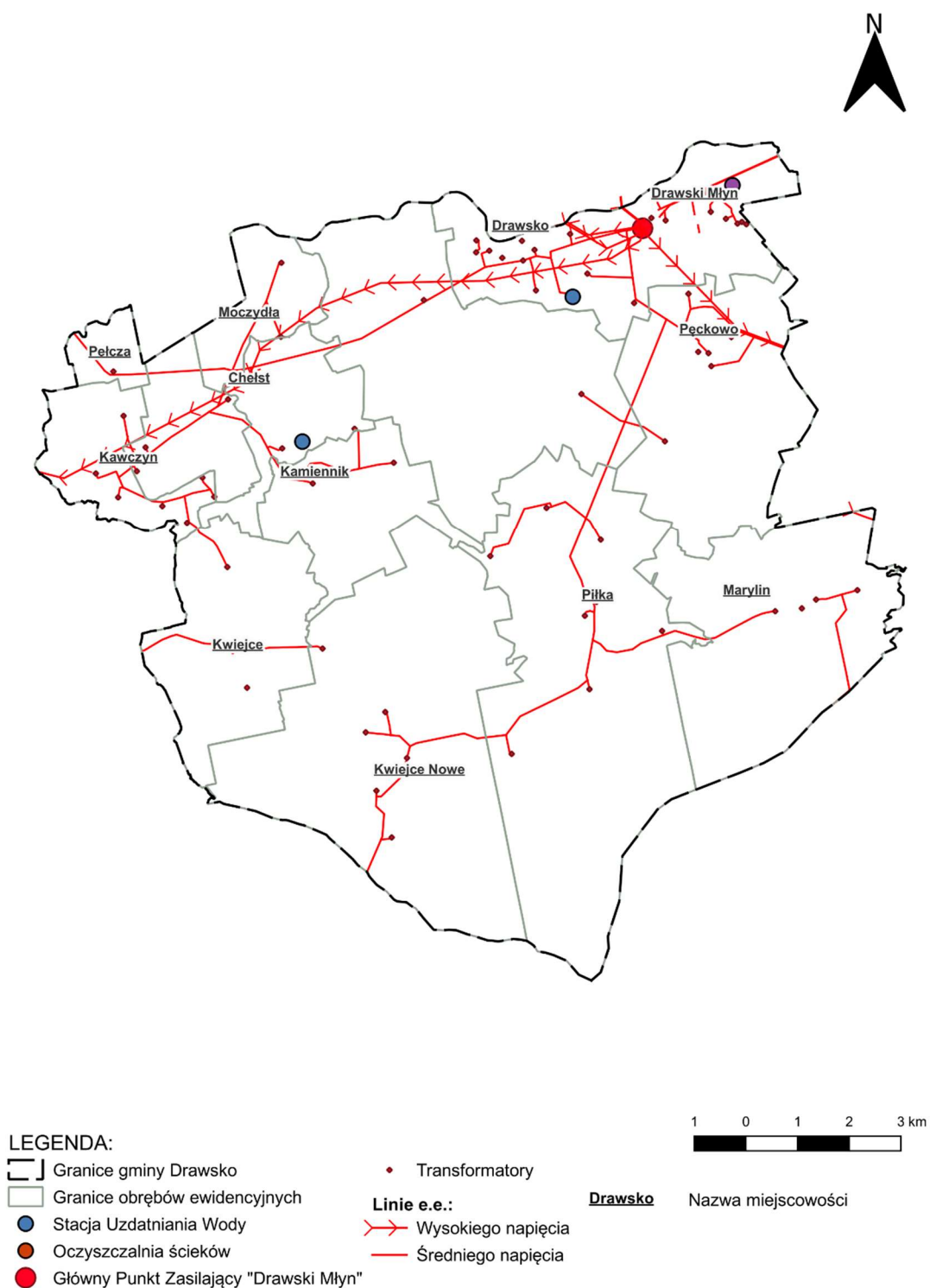
Na obszarze Gminy Drawsko brak sieci gazowej. Powodem jest brak sieci przesyłowej umożliwiającej dostarczenie gazu do lokalnej sieci dystrybucyjnej.

Gospodarowanie odpadami

Gmina Drawsko należy do Związku Międzygminnego Pilski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Pile. Do niniejszego związku należą gminy: Białośliwie, Czarnków, Drawsko, Miasto i Gmina Jastrowie, Miasto i Gmina Kaczory, Miasto i Gmina Krajenka, Miasto i Gmina Krzyż Wielkopolski, Miasto i Gmina Miasteczko Krajeńskie, Miasto Piła, Miasto i Gmina Ujście, Miasto i Gmina Wieleń, Miasto i Gmina Wysoka. Gospodarowaniem odpadami w Gminie Drawsko prowadzone jest przez niniejszy Związek Międzygminny.

Na terenie Gminy Drawsko znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK); zlokalizowany jest on w miejscowości Drawski Młyn.

Rysunek 12. Główne elementy infrastruktury technicznej w Gminie Drawsko

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura społeczna

Na terenie Gminy Drawsko funkcjonuje 5 szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. gen. dyw. Tadeusza Kutrzeby w Drawsku
- Szkoła Podstawowa im. Św. Urszuli Ledóchowskiej w Drawskim Młynie
- Szkoła Podstawowa im. Józefa Chociszewskiego w Chełście
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Piłce
- Szkoła Podstawowa im. Józefa Noji w Pęckowie.

Zgodnie z danymi z portalu Monitor Rozwoju, w roku 2021 do szkół publicznych w Gminie Drawsko uczęszczało łącznie 489 uczniów. łącznie w szkołach prowadzonych było 46 oddziałów, a na jedną klasę przypada średnio ok. 11 uczniów.

Na terenie Gminy funkcjonuje Gminne Przedszkole Publiczne im. Jana Brzechwy w Drawsku, z oddziałami przedszkolnymi w miejscowościach:

- Drawski Młyn
- Pęckowo
- Kawczyn
- Piłka
- Kamiennik
- Chełst.

W 2021 r. do przedszkola oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w Gminie Drawsko uczęszczało 202 dzieci.

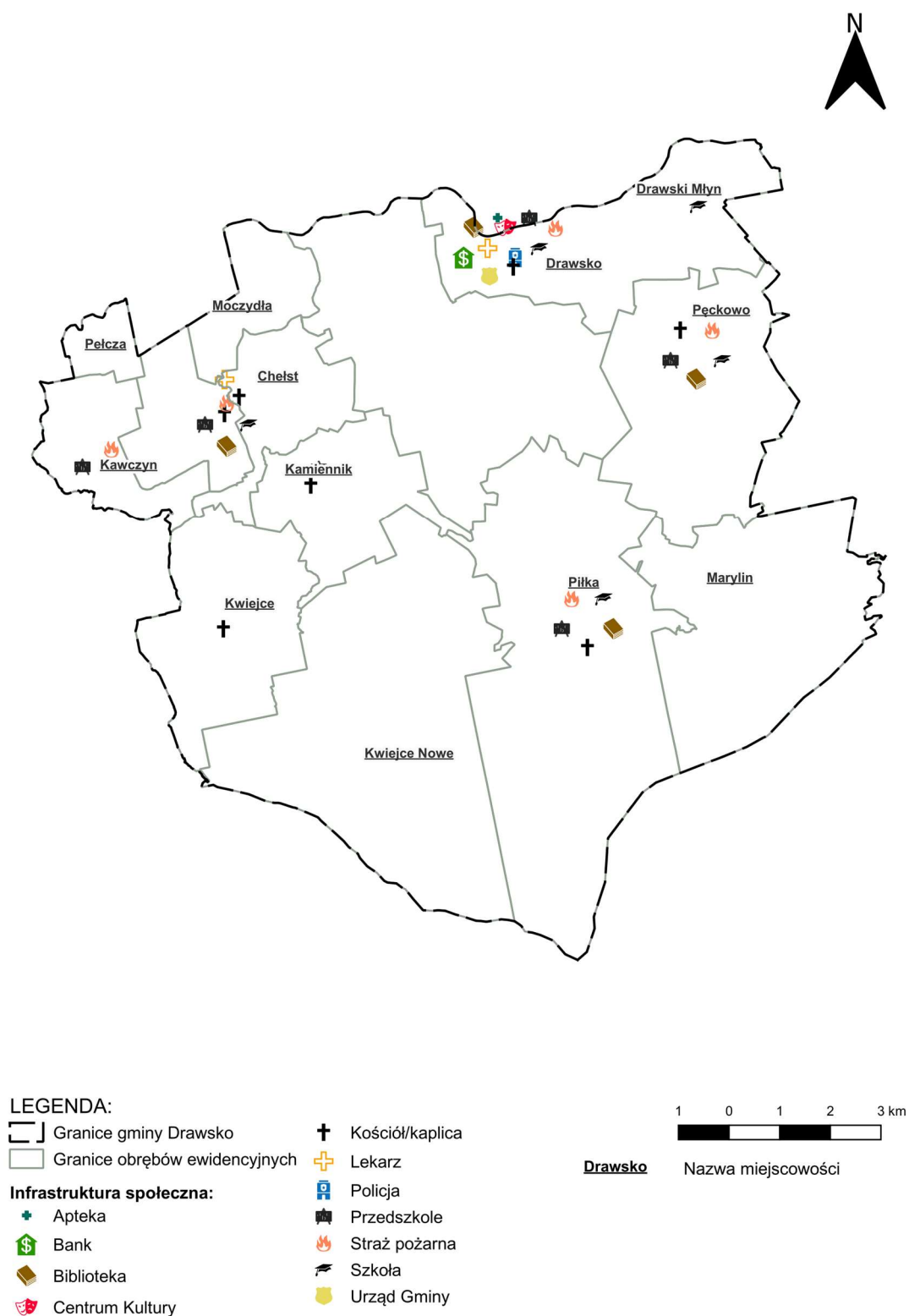
Publicznymi służbami porządkowymi w Gminie są Policja w Drawsku i straż pożarna – pięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach:

- Drawsko
- Pęckowo
- Chełst
- Piłka
- Kawczyn.

Usługi ochrony zdrowia na terenie Gminy Drawsko prowadzone są przez Przychodnię (NZOZ), Punkt Apteczny, Stomatologa (usługi w ramach NFZ i praktyka prywatna), Zespół Pielęgniarek (Ośrodek Położniczy s.c. „Zdrowie”) w Drawsku oraz Przychodnia w Chełście. Na terenie gminy brak jest szpitali, zarówno prywatnych, jak i publicznych.

Działalność kulturalną na terenie gminy prowadzi Centrum Kultury w Drawsku wraz z Bibliotekami Publicznymi (Biblioteka w Drawsku, filie biblioteczne w: Pęckowie, Chełście i Piłce) oraz Hala Sportowo-Widowiskowa w Drawsku z boiskami wielofunkcyjnymi i świetlicami wiejskimi.

Rysunek 13. Główne elementy infrastruktury społecznej w Gminie Drawsko

Źródło: Opracowanie własne

3.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Drawsko

3.6.1. Rekomendacja nadrzędna

Rekomendacja nadrzędna:

Aktualny układ przestrzenny Gminy Drawsko należy postrzegać jako *genius loci*³ tej przestrzeni. Nie jest możliwe stworzenie całkowicie spójnej, jednorodnej w swoim obszarze przestrzeni zurbanizowanej, postrzeganej często jako element ładu przestrzennego. Należy dążyć do poszukiwania spójności struktury poprzez uporządkowanie polityki przestrzennej **względem faktycznego sposobu zainwestowania terenu i jego docelowym planowanym charakterem**.

Przy tworzeniu nowych aktów planowania przestrzennego (miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i Planu Ogólnego) lub ich zmian, **rekomenduje się w pierwszej kolejności weryfikację ustaleń dla danego obszaru na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz analizę faktycznego sposobu zainwestowania obszaru**. Zaleca się także, przy sporządzaniu dokumentów planistycznych, analizę powiązań przestrzennych przedmiotowego obszaru z terenami sąsiednimi, przy jednoczesnej syntezy uwarunkowań tego obszaru, jak również łączenia planowania przestrzennego z planowaniem strategicznym w gminie. W konsekwencji należy dążyć do uporządkowania planowanego sposobu zagospodarowania przestrzeni w gminie przy uwzględnieniu istniejącego zagospodarowania, lokalnych uwarunkowań oraz kierunków i zasad, które winny być uwzględniane, by w połączeniu ze strategicznym charakterem tego dokumentu osiągnąć zamierzone cele.

3.6.2. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Rozwój przestrzenny i gospodarczy gminy winien nie tylko obejmować elementy antropogeniczne, ale także elementy środowiskowe, obejmujące naturę ożywioną i nieożywioną. Proces ten nazywany jest zrównoważonym rozwojem. Oznacza to, że zmiany w strukturze przestrzennej, w tym m. in. poprawa warunków życia mieszkańców, rozbudowa infrastruktury czy tworzenie nowych miejsc pracy muszą być realizowane z poszanowaniem walorów środowiska przyrodniczego oraz wszystkich jego elementów.

Głównymi elementami środowiska przyrodniczego, tworzącymi system ekologiczny gminy i podlegającymi ochronie są:

- Powierzchnia ziemi, w tym ukształtowania terenu
- Wody powierzchniowe i podziemne
- Powietrze
- Krajobraz

³ łac. „duch opiekuńczy danego miejsca” – według mitologii rzymskiej opiekuńcza siła, coś, co sprawia, że dana przestrzeń jest jedyna w swoim rodzaju; za www.wikipedia.org, dostęp z dnia 12.11.2024.

- Przyroda.

Powierzchnia ziemi

Ukształtowanie terenu Gminy Drawsko jest widocznie zróżnicowane, uwidacznia się kilka charakterystycznych obszarów:

- Obniżenie terenu doliny Noteci
- Płaski obszar środkowej części gminy pokryty gęstymi kompleksami leśnymi, poprzecinany dolinami rzek
- Wydmy w południowej części gminy.

Obszar rzeki Noteci oraz jej rozległej doliny oraz samej rzeki wraz z dopływami narażone są na niekontrolowany spływ substancji szkodliwych, w szczególności z pobliskich pól uprawnych. W związku z tym zaleca się wprowadzenie działań, mających na celu ograniczenia lub też całkowitą eliminację niekorzystnego wpływu działalności rolnej na jakość Doliny Noteci. Zbocza wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych są najbardziej narażone na erozję wodną. Należy wprowadzać nowe zadrzewienia i zakrzewienia wzdłuż brzegów w celu ochrony zboczy przed degradacją. Część doliny użytkowana jest rolniczo, jest fragmentarycznie zasiedlona. W związku z tym należy wprowadzać odpowiednie ekstensywne technologie rolnicze i służące bytowaniu człowieka w celu ochrony cennej bioróżnorodności i zapobieganiu degradacji cennych przyrodniczo obszarów podmokłych doliny Noteci.

Gęste kompleksy leśne, stanowiące większość powierzchni Gminy Drawsko, winny być objęte ochroną obejmującą nie tylko sam drzewostan, ale także występujące na ich obszarach unikatowe siedliska fauny i flory. Sposoby ochrony terenów rolnych i leśnych zostały opisane w podrozdziale 3.6.10.

Obszary pól uprawnych, szczególnie tych o najwyższej przydatności do produkcji rolniczej, winny zachować swój dotychczasowy charakter. Zmiana przeznaczenia terenów rolnych na cele nierolnicze powinna odbywać się bezpośrednio przy już istniejącej zabudowie oraz wzdłuż dróg, przy założeniu dostępu do niezbędnej infrastruktury technicznej.

Większość gleb na terenie gminy stanowią gleby leśne, dlatego niewielka część gleb przeznaczonych pod produkcję rolną winna być objęta szczególną ochroną. W celu zachowania ich dotychczasowej jakości i przydatności produkcyjnej należy chronić je przed erozją eoliczną oraz zachować odpowiednie stosunki wodne utrzymujące odpowiednią jakość gleb.

Na obszarze wydmy, obejmujących niemal całą południową część gminy, należy zakazać realizowania działań mogących spowodować degradację i zanikanie wydmy, z wyjątkiem rozwoju inwestycji strategicznych, podlegającym odstępstwom. Zaleca się wprowadzenie, w miarę potrzeby, nowych zalesień ochronnych, redukujących wpływ wiatru na eoliczną degradację wydmy.

W zakresie przeciwdziałania suszy na terenach rolnych i leśnych istotne jest dostosowanie struktury upraw, użytej technologii i gatunków roślin uprawnych do występującego deficytu wód i zmian klimatycznych. Kluczowe jest realizowanie prac, które wpłyną pozytywnie na rozwój systemów melioracyjnych, aby spełniały funkcję nawadniająco-odwadniającą i przyczyniały się do poprawy stosunków wodnych.

Dla ochrony gleb na całym obszarze gminy należy uwzględnić:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

- uprawę roślin odpornych na zmiany klimatu
- rozwój systemów małej retencji
- zachowanie trwałych użytków zielonych oraz zadrzewień śródpolnych oraz wprowadzanie nowych zasadzeń wzdłuż miedz (pasów rozgraniczających pola uprawne), dróg i cieków wodnych
- ograniczenie występowania wielkoobszarowych monokultur w uprawach
- wapniowanie gleb zakwaszonych zwiększających pH gleby
- stosowanie wsiewek poplonowych i międzyplonowych ścierniskowych
- zalesianie gruntów o niskich walorach przyrodniczych podatnych na erozję wietrzną oraz o żadnej lub niskiej przydatności rolniczej
- zrównoważone stosowanie nawozów, szczególnie w rejonie doliny Noteci.

Wody powierzchniowe i podziemne

Na terenie gminy najważniejszymi działaniami naprawczymi, dotyczącymi wód powierzchniowych i podziemnych są:

- likwidacja dopływu ścieków oraz niekontrolowanych zrzutów innych zanieczyszczeń
- ograniczenie w jak największym stopniu spływów substancji z nawozów rolniczych z pól uprawnych; w tym celu należy stosować w sposób optymalny sztuczne nawozy i środki ochrony roślin
- pełne skanalizowanie gminy w celu eliminacji niekontrolowanego spływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i gruntowych
- zwiększanie zasobów wodnych
- działania zmierzające do przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększanie mikro- i małej retencji wodnej oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody
- rozbudowa systemu melioracji zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym i innymi przepisami szczególnymi oraz odpowiednie wykorzystanie tego systemu
- możliwość budowy zbiorników wodnych melioracji szczegółowej na terenach rolnych, a w szczególności na nieużytkach lub gruntach V i VI klasy bonitacji w celu retencjonowania wody na terenach rolnych
- przestrzeganie przepisów związanych z występowaniem na terenie gminy obszarów służących przepuszczaniu wód powodziowych, zwanych w świetle ustawy Prawo wodne „obszarami bezpośredniego zagrożenia powodzią”
- zakaz regulacji linii brzegowej cieków wodnych poza niezbędnymi działaniami, związanymi z utrzymaniem wód i sieci melioracyjnej
- umacnianie linii brzegowych cieków wodnych,
- tworzenie wałów przeciwpowodziowych w miejscach, w których ryzyko wystąpienia powodzi może spowodować szkody w otoczeniu człowieka
- prowadzenie działań udrażniających przepływ wody

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

- budowanie zbiorników retencyjnych, umożliwiających magazynowanie nadmiaru wody, przeciwdziałając pojawianiu się lokalnych podtopień lub powodzi.

Na terenie Gminy Drawsko najważniejszymi działaniami ochronnymi dot. wód powierzchniowych i podziemnych są:

- w miarę możliwości dostosowanie, ze względu na ochronę wód podziemnych, lokalizacji nowych obiektów do struktur hydrogeologicznych
- tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych w formie pasów zieleni i zadrzewień
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania wód opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami
- tworzenie filtrów biologicznych w postaci zieleni izolacyjnej w pobliżu zbiorników wodnych ograniczających w ten sposób antropopresję
- utrzymywanie drożności kanałów i rowów melioracyjnych służących odwodnianiu terenów w rejonie doliny Noteci, a także nawadnianiu terenów, szczególnie na obszarze łąk Pęckowskich
- stosowanie w zabudowie znajdującej się w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych (głównie zabudowa letniskowa), nowoczesnych technologii sanitarnych zachowujących szczelność.

Powietrze

Głównym problemem, z którym mierzy się społeczeństwo naszego kraju, jest zły stan powietrza atmosferycznego. Przez lata zaniedbań w rozwoju infrastruktury energetycznej, zarówno krajowej, jak i indywidualnej, jakość powietrza w Polsce jest bardzo zła w porównaniu ze średnią wartością w Europie. W związku z tym, należy dążyć do jak najszybszej poprawy tego stanu poprzez ograniczanie zanieczyszczeń. Należy stosować do celów grzewczych i technologicznych paliwa, charakteryzujące się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi spalanych w urządzeniach o wysokim stopniu sprawności oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, np. nowoczesnych kotłów do spalania paliw stałych, czy biomasy, wykorzystywanie kolektorów ciepła, pomp ciepła oraz indywidualnych źródeł energii pochodzącej z energii słonecznej, czy wiatrowej.

Przy modernizacji, rozbudowie lub budowie nowych obiektów należy korzystać z nowoczesnych technologii, umożliwiających oszczędzanie energii (zarówno elektrycznej, jak i cieplnej) poprzez termomodernizację istniejących obiektów oraz stosowanie izolacji w nowobudowanych obiektach i wprowadzanie rozwiązań, dotyczących budownictwa energooszczędnego i pasywnego.

Również transport drogowy stanowi ogromne źródło zanieczyszczeń, dlatego należy dążyć do:

- organizacji płynnego ruchu samochodowego na drogach
- rozbudowy dróg, tworzenia obwodnic miejscowości
- popularyzacji ruchu pieszego
- rowerowego oraz rozwoju transportu publicznego w gminie.

W dokumentach planistycznych powinny znaleźć się ustalenia dotyczące poprawy jakości powietrza i redukcji nagrzewania się podłoża poprzez:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

- niezabudowanych korytarzy, umożliwiających „przewietrzanie” terenów zabudowanych, ułatwiających wymianę powietrza
- wprowadzanie do obszarów zabudowy terenów zieleni, które miejscowo pomogą oczyszczać powietrze, ale także redukować tworzenie się tzw. wysp ciepła
- lokalizacje zabudowy wykonanej w nowoczesnych technologiach redukujących zanieczyszczenia w trakcie budowy i użytkowaniu
- rekomendowanie stosowania nowoczesnych technologii grzewczych i izolacyjnych budynków mieszkalnych.

Krajobraz

Ochrona krajobrazu Gminy Drawsko winna obejmować działania, polegające na świadomym kształtowaniu przestrzeni gminy poprzez eksponowanie obszarów atrakcyjnych krajobrazowo takich, jak: panoramy, osie, punkty i strefy widokowe, czy dominanty. Należy również systemowo włączać je w pozostałą przestrzeń gminy, by tworzyły harmonijną całość i nadawały prezentowały charakterystyczny krajobraz Gminy Drawsko.

Kształtowanie i ochrona krajobrazu przyrodniczego terenów Gminy Drawsko prowadzona będzie poprzez:

- Objęcie ochroną miejsc i terenów eksponowanych, panoram i punktów widokowych przed wpływem obcych antropogenicznych elementów, takich jak: turbiny wiatrowe, sieci infrastruktury technicznej, tablice reklamowe, zabudowa niezwiązana z resztą architektonicznie i gabarytowo
- Tereny eksponowane, punkty widokowe i parkowe; należy uatrakcyjnić i usprawnić dostęp poprzez włączenie ich w gminny i lokalny system ciągów pieszych i rowerowych
- Ograniczenie lokalizacji na całym obszarze gminy obiektów wymagających znacznych przekształceń topografii terenu.
- Obiektom kubaturowym oraz naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej należy nadawać formy architektoniczne, które będą harmonizować z otoczeniem i stylem nawiązującym do lokalnej kultury.
- Nową infrastrukturę techniczną oraz drogową należy prowadzić z uwzględnieniem lokalizacji obszarów chronionych, zapotrzebowaniem na zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną, na których zlokalizowane są obiekty przeznaczone na stały pobyt ludzi.
- Tereny zielone należy łączyć spójnym systemem zieleni urządzonej i krajobrazowej, celem poprawy wizerunku i walorów krajobrazowych terenów zurbanizowanych.
- Lokalizowanie zabudowy niskiej w rejonie doliny Noteci wraz z tworzeniem punktów widokowych umożliwiających pełną ekspozycję doliny.

Przyroda

Na terenie Gminy Drawsko znajduje się kilka form ochrony przyrody:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (PLB300015) „Puszcza Notecka”
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Notecka”

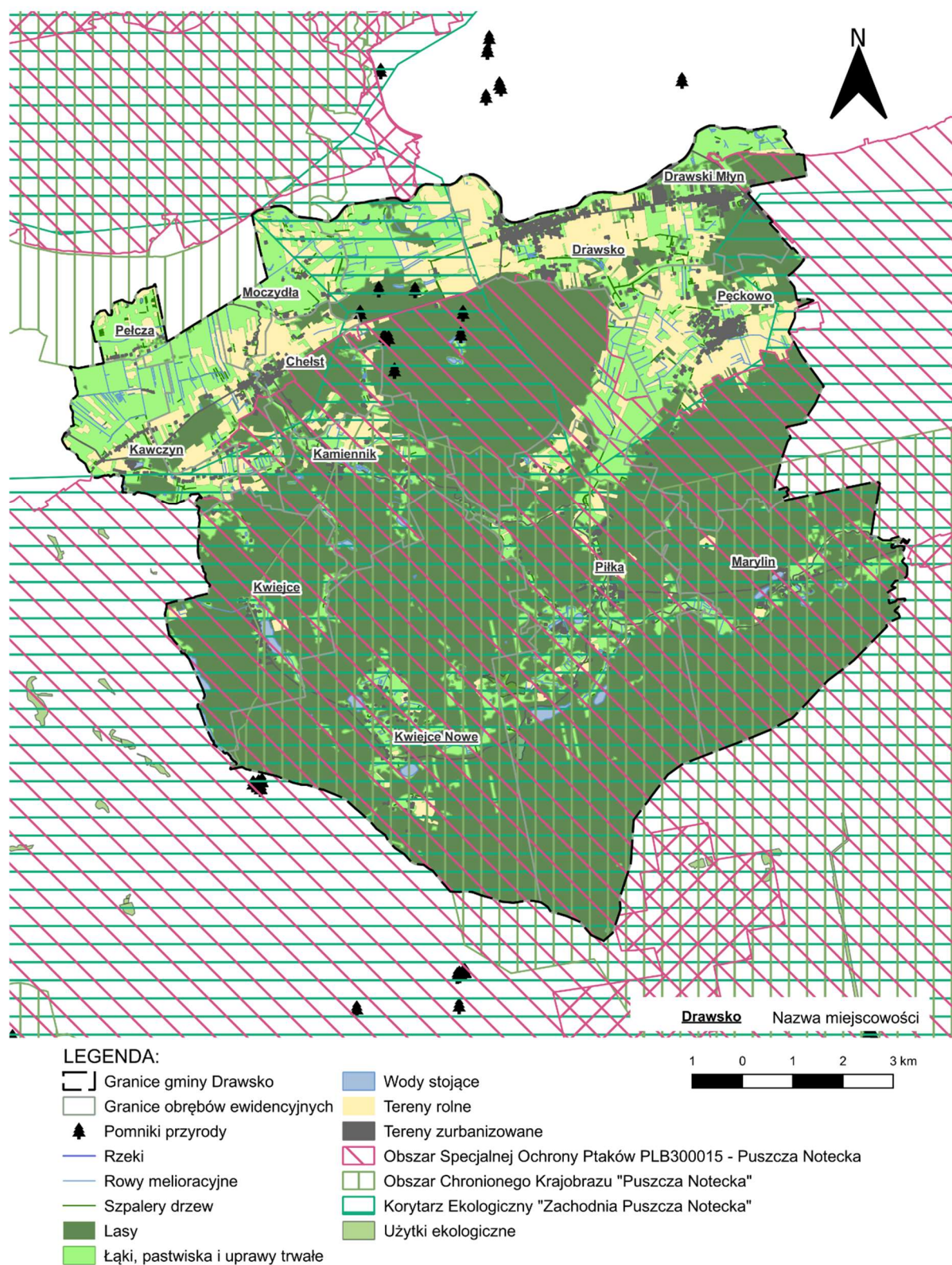
STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

- Użytki ekologiczne „Jezioro Zgniłe” oraz „Jezioro Perskie”
- Korytarz ekologiczny „Zachodnia Puszcza Notecka”
- Pomniki przyrody:
 - 6 głązów narzutowych położonych w obrębie miejscowości Drawsko
 - Buk pospolity (Buk zwyczajny) - *Fagus sylvatica* – w miejscowości Drawsko
 - Grupa trzech drzew – Dęby szypułkowe (*Quercus robur*) – w miejscowości Drawsko.

Na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków (PLB300015) „Puszcza Notecka” ograniczenia w zagospodarowaniu określają plany zadań ochronnych. Dla Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza Notecka” zapisy regulujące środki ochrony zostały przedstawione w uchwale ustanawiającej ten obszar.

Wyżej wymienione formy ochrony przyrody zostały opisane szerzej w podrozdziale 3.4.1. Formy ochrony przyrody.

Rysunek 14. Elementy podlegające ochronie w Gminie Drawsko

Źródło: Opracowanie własne

3.6.3. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków określa Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Głównymi zadaniami, mającymi na celu ochronę zabytków, są: wpisy do rejestru zabytków, wpisy na Listę Skarbów Dziedzictwa, uznanie obiektu za pomnik historii oraz utworzenie parku kulturowego.

Ustawa ustanawia zadania i obowiązki, które wykonuje Gmina, dotyczące opieki nad obiektami zabytkowymi:

- możliwość utworzenia przez Radę Gminy parku kulturowego, stanowiącego specyficzną formę ochrony krajobrazu kulturowego gminy, zachowującego wyróżniające się krajobrazowo tereny z zabytkami nieruchomymi, które są charakterystyczne dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej
- prowadzenie gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych, znajdujących się na terenie gminy i objętych wojewódzką ewidencją zabytków
- sporządzanie raz na cztery lata gminnego programu opieki nad zabytkami.

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego wprowadza się następujące zasady dla obiektów i obszarów, które wpisane są do rejestru zabytków:

- ochrona wszystkich elementów formy architektonicznej budowli, tj. brył, kompozycji elewacji, stolarki, zabytkowego wyposażenia i głównych elementów rozplanowania wnętrza obiektu
- uzyskiwanie pozwolenia konserwatorskiego, wydanego przez właściwego miejscowo konserwatora zabytków w przypadku wszelkich prac budowlanych, renowacyjnych, rewitalizacyjnych, czy konserwatorskich
- uzyskiwanie pozwolenia konserwatorskiego, wydanego przez właściwego miejscowo konserwatora zabytków w przypadku wykonywania wszelkich prac porządkowych i wycinki drzew, jak również wydzielania nowych działek lub lokalizacji nowych obiektów
- utrzymanie i rewitalizacja historycznej kompozycji architektoniczno-przestrzennej
- wprowadzanie w nowych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów, wprowadzających ochronę zabytków.

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego wprowadza się następujące zasady dla obiektów i obszarów, które wpisane są do gminnej ewidencji zabytków:

- ochrona wszystkich elementów formy architektonicznej budowli, tj. brył, kompozycji elewacji, stolarki, zabytkowego wyposażenia i głównych elementów rozplanowania wnętrza obiektu
- uzyskiwanie pozwolenia konserwatorskiego, wydanego przez właściwego miejscowo konserwatora zabytków w przypadku wszelkich prac budowlanych, renowacyjnych, rewitalizacyjnych czy konserwatorskich
- nakaz zachowywania historycznego wyglądu elewacji zewnętrznych (szczególnie frontowych), zachowania lub odtworzenia na podstawie zachowanych elementów, bądź ikonografii detalu architektonicznego, a także układu elewacji oraz kształtu okien

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

- nakaz nawiązywania kolorystyką elewacji do historycznych tendencji kolorystycznych występujących na danym terenie
- nakaz dostosowywania wyglądu nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej, w zakresie usytuowania, skali i bryły budynków oraz nawiązywania nowoczesnymi formami do lokalnej tradycji architektonicznej
- zakaz zastosowywania zewnętrznego ocieplania ścian w przypadku budynków z ceglaną elewacją lub dekoracją architektoniczną
- zakaz lokalizowania obiektów obcych przestrzennie (słupów ogłoszeniowych, reklam wielkoformatowych, masztów) w sposób zakłócający wygląd budynku
- zakaz zastosowania blachy dachówkopodobnej lub gontu papowego jako pokrycia dachu.

Poniżej zamieszczono zestawienie tabelaryczne zabytków w Gminie Drawsko, wpisanych do Wielkopolskiego rejestru zabytków nieruchomych (stan na 30.09.2022 r.).

Tabela 13. Zabytki wpisane do Wielkopolskiego rejestru zabytków nieruchomych

Lokalizacja	Obiekt	Numer rejestru
Drawsko	Park dworski, 1 poł. XVIII	A-499 z 27.01.1984
	Stopień wodny „Drawsko nr 21”, na rz. Noteć: - urządzenia hydrotechniczne (śluz, jaz, przepławka), 1898 - dom śluzowego, 1884 - budynek gospodarczy, 1884 - budynek administracyjny, 1942 - budynek techniczno-magazynowy, 1941	587/Wlkp/A z 15.01.2008
Chełst	Kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. pw. MB Królowej Polski, szach., 1765, Cmentarz ewangelicki, przy kościele, nieczynny, 2 poł. XVIII	686/Wlkp/A z 4.07.2008
	Cmentarz ewangelicki, w lesie, przy drodze do wsi Kamiennik, nieczynny, 2 poł. XIX	685/Wlkp/A z 26.06.2008
Kawczyn	Cmentarz ewangelicki	A-631 z 29.05.1989
Kwiejce	Kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. fil. pw. Niepokalanego Serca Maryi z Fatimy, 1909, Cmentarz kościelny	557/Wlkp/A z 19.11.2007
Marylin	Obora w zagrodzie nr 27, drewn., XVIII (<i>chatupa i stodoła przeniesione do skansenu w Osieku pow. pilski</i>)	808/A z 30.12.1969
Piłka	Kościół par. pw. NMP Wniebowziętej, 1868, 1906, Cmentarz kościelny	197/Wlkp/A z 27.07.2004

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu

Na terenie Gminy Drawsko brak stanowisk archeologicznych, wpisanych do rejestru zabytków.

Zasady ochrony zabytków archeologicznych

Ochroną zabytków archeologicznych są objęte:

- stanowiska archeologiczne oraz zespoły stanowisk archeologicznych ujęte w rejestrze zabytków
- stanowiska archeologiczne oraz zespoły stanowisk archeologicznych ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

Zasady ochrony dóbr kultury współczesnej

Na terenie Gminy Drawsko brak jest wartościowych dóbr kultury współczesnej, które mogłyby być wskazane do objęcia ochroną.

Rysunek 15. Stanowiska archeologiczne na terenie Gminy Drawsko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Narodowego Instytutu Dziedzictwa

3.6.4. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Wyznaczone zostały trzy główne strefy funkcjonalne określające dalszy rozwój poszczególnych obszarów Gminy Drawsko:

- Strefa doliny Noteci
- Strefa osadnicza
- Strefa turystyczno-środowiskowa.

W powyższych strefach dominują następujące rodzaje zabudowy i zagospodarowania terenu:

- **Strefa doliny Noteci:**
 - mieszkaniowa jednorodzinna
 - zagrodowa
 - usługowa
 - sportu i rekreacji
 - zieleni
- **Strefa osadnicza:**
 - mieszkaniowa jedno- i wielorodzinna
 - zagrodowa
 - usługowa
 - produkcyjna
 - ogródków działkowych
 - cmentarzy
 - zieleni urządzonej
- **Strefa rekreacyjno-przyrodnicza:**
 - letniskowa
 - zagrodowa
 - mieszkaniowa
 - usługowa.

Głównymi czynnikami wpływającymi na dalszy rozwój struktury przestrzennej i zabudowy w gminie są:

- wysoki stopień zalesienia, który znacząco ogranicza rozwój nowej zabudowy, niewielkie otwarte przestrzenie wokół miejscowości wykorzystywane są głównie pod rolnictwo – jako jedyne dostępne w całej gminie
- bogactwo form ochrony przyrody, z których wynikają szczegółowe ograniczenia w zagospodarowaniu terenu, jej intensywności i różnorodności funkcji
- istniejące zagospodarowanie, głównie zabudowa oraz układ drogowy, które determinują utrzymanie ciągłości funkcji i rozrastanie się zabudowy wzdłuż korytarzy transportowych oraz pośród istniejącej zabudowy jako jej uzupełnienie
- trwająca od wielu lat depopulacja Gminy Drawsko, powodująca niewielką dynamikę zmian popytu na nowe tereny przeznaczone pod zabudowę, szczególnie mieszkaniową.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Aktualnie widoczne jest zdecydowanie nierównomierne zagospodarowanie przestrzenne gminy, szczególnie pod kątem zabudowy. W północnej części gminy znajdują się większe miejscowości o dość zwartej zabudowie, skupionej wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. W centralnej i południowej części gminy, z racji wysokiego stopnia zalesienia, miejscowości są niewielkie, o rozproszonej zabudowie i ekstensywnych funkcjach (mieszkaniowa, letniskowa, rekreacyjna).

Zgodnie z wieloletnimi danymi, pochodzącymi z Głównego Urzędu Statystycznego oraz Monitora Rozwoju Lokalnego, widoczny jest powolny spadek liczby ludności w Gminie Drawsko. Na podstawie aktualnie dostępnych danych do roku 2022 r. w podrozdziale 3.5.1. została przedstawiona i szerzej omówiona dynamika zmian w liczbie ludności w latach poprzednich.

Biorąc pod uwagę zakres lat 2012-2022, średnioroczny współczynnik tempa wzrostu populacji w Gminie Drawsko wyniósł zaledwie -0,66 %. Współczynnik został obliczony według poniższego wzoru:

$$T = \left(\sqrt[t]{\frac{L_t}{L_0}} - 1 \right) * 100,$$

gdzie:

T – średnioroczny współczynnik tempa zmiany liczby ludności wyrażony w %

L₀ – liczba ludności w pierwszym analizowanym roku

L_t – liczba ludności w ostatnim analizowanym roku

t – liczba analizowanych lat.

Przyjmując dotychczasowy średnioroczny współczynnik tempa zmian liczby ludności, populacja Gminy Drawsko w 2035 r. wyniesie 5.143 osoby przy liczbie ludności równej 5.990 w roku 2022.

Główny Urząd Statystyczny udostępnia także dane prognozowanej liczby ludności z dokładnością do gmin. Zgodnie z „Prognozą ludności dla gmin na lata 2023-2040”, prognozowana liczba ludności w Gminie Drawsko w 2035 r. ma wynosić 4.903 mieszkańców, natomiast w 2040 r. – 4.595.

Zgodnie z danymi GUS. dotyczącymi populacji Polski, liczba ludności w kraju rokrocznie będzie spadać. Spadek oczywiście nie będzie równomierny dla każdego regionu, czy gminy. Spora część gmin, szczególnie duże miasta i obszary zlokalizowane wokół większych ośrodków miejskich, będą utrzymywać stały wzrost liczby ludności lub dojdzie do zatrzymania dynamiki zmian. Z kolei obszary peryferyjne, gminy typowo wiejskie, czy znajdujące się z dala od dużych miast, będą się wyludniać. Powyższe obliczenia i dane jednoznacznie wskazują, że w Gminie Drawsko w dalszym ciągu będzie dochodzić do zmniejszenia się liczby mieszkańców.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową

Zgodnie z danymi pochodzącymi z GUS oraz Monitora Rozwoju Lokalnego, zestawionymi dla lat 2012, 2022 i 2032 w poniższej tabeli, zauważalnych jest kilka trendów:

- Średnia powierzchnia mieszkania w Gminie Drawsko wzrośnie o ponad 2 m².
- Liczba mieszkań na 1.000 mieszkańców gminy wzrośnie o ponad 50.
- Średnia powierzchnia mieszkania, przypadająca na jednego mieszkańca gminy, wzrosła o 4,5 m².
- Całkowita powierzchnia mieszkań w gminie wzrosła tylko o ponad 4%.

Tabela 14. Dane dotyczące mieszkań w Gminie Drawsko

Rok	Średnia powierzchnia mieszkania [m ²]	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	Całkowita powierzchnia mieszkań [m ²]	Średnia powierzchnia mieszkania na jednego mieszkańca [m ²]
2012	88,4	282	149 323,51	24,9
2022	90,8	332,5	169 250,75	30,2
2032	93,2	386,1	176 509,35	34,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Przy zachowaniu dotychczasowych trendów w zmianie wyżej zestawionych wartości, zostały one określone orientacyjnie dla roku 2032.

Zgodnie z danymi powyżej dotyczącymi prognozowanej zmiany liczby ludności, a także zmian w charakterystyce mieszkań, przy stale malejącej liczbie mieszkańców, wskaźniki dotyczące zasobów mieszkaniowych nieznacznie wzrosną. Całkowita powierzchnia mieszkań nie ulegnie dużej zmianie, a rosnące wskaźniki jednostkowe – średnia powierzchnia mieszkania oraz powierzchnia przypadająca na jednego mieszkańca jednoznacznie wskazują na prognozowaną poprawę jakości mieszkalnictwa w gminie.

Zapotrzebowanie na zabudowę usługową

Dotychczasowe zaplecze usługowe (usługi podstawowe i wyższe) jest niewystarczające i charakteryzuje się dużym rozproszeniem i rozdrobnieniem na obszarze gminy. Oznacza to, że obiekty usługowe znajdują się w niektórych większych miejscowościach (głównie w Drawsku, Chełście oraz Pęckowie) i w sposób niedostateczny świadczą usługi dla wszystkich mieszkańców gminy.

Nowe tereny i obiekty usługowe winny być realizowane jako:

- wydzielone jednorodnie funkcje dostosowane do otaczającego zagospodarowania, np. usługi podstawowe w większych miejscowościach gminy odpowiadające zapotrzebowaniu ich mieszkańców i osób dojeżdżających, np. do pracy, a także usługi związane z turystyką i rekreacją w środkowej i południowej części gminy

- pełniące funkcję dodatkową lub uzupełniającą inne formy zagospodarowania, głównie dla zabudowy mieszkaniowej oraz produkcyjnej i północnej części gminy, jak również turystycznej i rekreacyjnej czy letniskowej w środkowej i południowej części
- wkomponowane jako niewielkie uzupełnienie funkcji niezwiązanych z zabudową, np. terenów turystycznych, rekreacyjnych, zielonych, cmentarzy
- funkcje towarzyszące na terenach komunikacyjnych.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową winno być określone w pierwszej kolejności na etapie opracowywania Planu Ogólnego Gminy Drawsko, natomiast uszczegółowienie parametrów na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną

Na terenach związanych z przemysłem i działalnością gospodarczą przewiduje się lokalizowanie obiektów produkcyjnych, składów i magazynów. Na terenach rolnych, zarówno przy zabudowie zagrodowej, jak i na terenach rolnych, dopuszcza się lokalizację wielkopowierzchniowej zabudowy związanej z działalnością rolniczą, m. in. szklarni, magazynów na zboże, silosów, itd., o ile zezwalają na to przepisy odrębne. Dopuszcza się również możliwość lokalizowania przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w przepisach odrębnych.

Główne kierunki zmian i rozwoju w strukturze zagospodarowania terenów Gminy Drawsko

Uregulowanie struktury przestrzennej zagospodarowanych terenów

Struktura przestrzenna terenów zabudowanych charakteryzuje się brakiem spójności. Jest zlokalizowana głównie wzdłuż odcinków dróg, jednakże widoczne są załączki kształtowania się kwartałów zabudowy i dogęszczania jej pośród istniejącej zabudowy, głównie mieszkaniowej. Widoczne są także pojedyncze gospodarstwa rolne rozproszone pośród terenów rolnych. Dalsza rozbudowa miejscowości winna uwzględniać zasady ładu przestrzennego i w pierwszej kolejności zabudowywać wolne tereny w najbliższym sąsiedztwie terenów zainwestowanych. Zredukuje to koszty związane z doprowadzaniem infrastruktury drogowej i technicznej do nowej zabudowy, a także nada spójność przestrzeni wsi.

Uporządkowanie funkcji

Gmina Drawsko charakteryzuje się pewnym stopniem wymieszania funkcji w obrębie tej samej miejscowości. W celu poprawy czytelności przestrzeni, a także uporządkowania struktury, należy tak kierować rozwój gminy, by wykrystalizowały się obszary o w miarę jednolitej funkcji, szczególnie odseparowanie w jak największym stopniu zabudowy o funkcji mieszkaniowej od zabudowy o funkcji niemieszkalnej, głównie produkcyjnej.

Wyznaczenie dominujących funkcji w poszczególnych rejonach gminy

Dalszy rozwój struktury przestrzennej w gminie powinien być prowadzony zgodnie z funkcją nadaną danej miejscowości lub grupie miejscowości w Gminie Drawsko. Największe wsie zlokalizowane w północnej części winny rozwijać się jako ośrodki mieszkaniowe oraz usługowe. Tereny w środkowej i południowej części gminy, korzystając ze swoich bardzo cennych walorów krajobrazowych i przyrodniczych, powinny stać się obszarami rekreacyjnymi, przyciągającymi turystów z zewnątrz i

generującymi zyski dla całego samorządu. Z kolei tereny na obszarze Doliny Noteci powinny zachować swoją dotychczasową formę i przy jednoczesnej poprawie warunków środowiskowych.

Wyznaczenie dominujących obszarów zabudowy mieszkaniowej

Główne obszary do uzupełnienia zabudowy mieszkaniowej, a także pod wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych, powinny bazować na już istniejących głównych obszarach mieszkalnych i być ich kontynuacją. Prognozowane zmiany w liczbie ludności gminy wskazują brak potrzeby wyznaczania zupełnie nowych terenów pod zabudowę, a jedynie uzupełnienie już istniejących.

Wyznaczenie dominujących obszarów z zabudową usługową i produkcyjną

Główne kierunki rozwoju obszarów inwestycyjnych dla zabudowy usługowej i produkcyjnej powinny bazować na już istniejących obszarach usługowych i produkcyjnych, biorąc pod uwagę jak najmniejsze oddziaływanie na środowisko i pobliskie tereny mieszkaniowe. Ponadto, zabudowa usługowa związana z funkcjami turystycznymi i rekreacyjnymi powinna się rozwijać w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy letniskowej i terenów wokół jezior.

Określenie terenów z ograniczeniem w zabudowie i zagospodarowaniu terenu

Gmina Drawsko charakteryzuje się wyjątkowo wysokim wskaźnikiem zalesienia i jest w sporej części pokryta formami ochrony przyrody. Tereny, które powinny cechować się ograniczeniami w zabudowie, to te, które pomimo znajdowania się blisko już istniejących terenów zagospodarowanych przez człowieka, przez swoje wartości przyrodnicze, środowiskowe, krajobrazowe i rekreacyjne powinny pozostać w niezmienionej formie lub ich zagospodarowanie powinno cechować się ekstensywną formą i niewielkim stopniem zmiany pierwotnego charakteru.

Określenie zabudowy i terenów o specjalnych warunkach zagospodarowania

Terenami o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania są tereny, dla których dopuszczona została zabudowa, ale z ograniczeniami, m. in. w intensywności i funkcji charakterystycznej dla danego terenu. Takie specyficzne tereny to np. tereny cmentarzy, zieleni urządzonej, tereny infrastruktury technicznej i drogowej.

Określenie terenów wyłączonych z zabudowy

Terenami wyłączonymi z zabudowy mogą być tereny m.in. rolnictwa, szczególnie te o najwyższych klasach gruntów rolnych, wód powierzchniowych, zieleni naturalnej, lasów oraz dolesień. Określenie terenów wyłączonych z zabudowy ma na celu ochronę najcenniejszych terenów rolnych i przyrodniczych przed niekontrolowaną zabudową, a także oddziaływaniem terenów zainwestowanych na potencjał przyrodniczy gminy, w tym także na terenach objętymi formami ochrony przyrody.

Szczegółowe określenie terenów, ich kierunków, funkcji i wskaźników powinno być przeprowadzone na etapie sporządzania Planu Ogólnego Gminy na podstawie wcześniej opracowanych analiz, dotyczących:

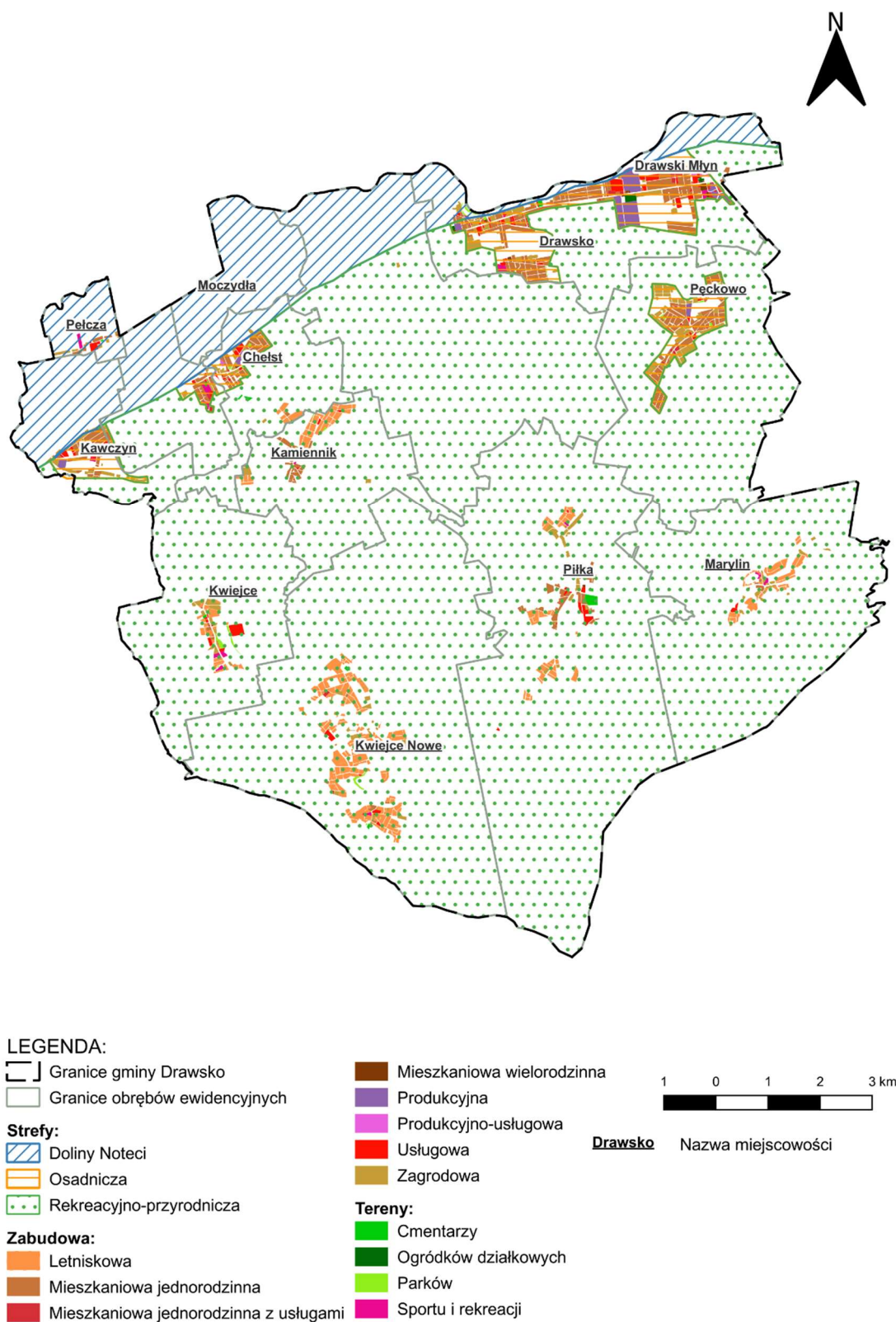
- dynamiki zmian liczby ludności
- migracji ludności z i do Gminy Drawsko
- istniejącej zabudowy i zagospodarowania terenu

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

- poziomu „wykorzystania” obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- określenia stopnia „niewykorzystania” terenów w obowiązujących mpzp
- analizy demograficznej
- prognozy demograficznej
- określenia dynamiki rozwoju jednostek osadniczych
- obliczenia bilansu i chłonności terenów
- zapotrzebowania na zabudowę usługową i produkcyjną.

Dalsze uszczegółowienie powyższych parametrów powinno odbywać się na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla danego obszaru gminy oraz Planu Ogólnego Gminy.

Rysunek 16. Główne elementy zagospodarowania terenu gminy

Źródło: Opracowanie własne

3.6.5. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 t.j.)

Na terenie Gminy Drawsko nie planuje się lokalizacji handlu wielkopowierzchniowego powyżej 2.000 m² w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 t.j.).

3.6.6. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Cele publiczne, które przedstawione są w niniejszej Strategii, zostały określone w art. 6 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Główne zasady lokalizacji inwestycji celu publicznego zostały określone w art. 50 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Jednym z podstawowych zadań samorządu terytorialnego na szczeblu gminnym jest prowadzenie działań mających na celu rozwój przestrzeni gminy i poprawę życia jej społeczności. Stąd realizacja inwestycji celu publicznego w głównej mierze winna prowadzić do realizacji tego zadania. Głównymi aspektami przestrzeni i społecznymi gminy, które należy obejmować inwestycjami celu publicznego są:

- działania rewitalizacyjne przestrzeni gminy
- poprawa jakości i unowocześnianie obiektów użyteczności publicznej
- poprawa retencji i systemu melioracji
- kultura
- sport i rekreacja
- edukacja
- poprawa stanu infrastruktury drogowej
- poprawa jakości i rozwój infrastruktury technicznej
- pomoc socjalna
- bezpieczeństwo

Poniżej przedstawiony został pakiet **projektów kluczowych**:

- Rewitalizacja zdegradowanych terenów gminy poprzez realizację projektów wpisanych do **Gminnego Programu Rewitalizacji** Gminy Drawsko (Obszar Rewitalizacji został przedstawiony na rysunku nr 7)
- **Program termomodernizacji budynków użyteczności publicznej**, w tym wymiana systemów ogrzewania, wymiana oświetlenia oraz instalacja fotowoltaiki (lokalizacje przedstawione na rysunku 19)
- **Program retencji i melioracji**, w tym budowa zbiornika wodnego oraz odtworzenie rowów melioracyjnych
- **Program podniesienia aktywności świetlic wiejskich i innych obiektów funkcjonujących w strukturze CKD** poprzez powołanie animatorów kultury i sportu na terenach wiejskich oraz doposażenie, remonty, przebudowy i budowy, w tym w szczególności:
 - Budowa **sali widowiskowej** w Drawsku (lokalizacja przedstawiona na rysunku 19)

- Rekreacja, integracja i edukacja na świeżym powietrzu – Przystań Yndzel zaprasza! - **Poprawa jakości zagospodarowania Przystani Yndzel wraz z budową ścieżki przyrodniczo-historycznej wzdłuż Noteci** oraz organizacją wydarzeń kulturalnych (lokalizacje przedstawione na rysunku 19)
- Korzystamy z przeszłości budując przyszłość – **powstanie Muzeum Ziemi Drawskiej oraz odbudowa historycznej wieży ciśnień wraz z zagospodarowaniem terenu za budynkiem Urzędu Gminy Drawsko oraz zajęciami pod nazwą „Poznajemy swoją historię** (lokalizacje przedstawione na rysunku 19)
- Kompleksowy **program budowy sieci dróg rowerowych**: Drawsko-Chełst, Drawsko-Wieleń, Drawski Młyn-Pęckowo, Piłka-Kwiejce-Nowe-Kwiejce-Chełst (lokalizacje przedstawione na rysunku 17)
- Kompleksowy **program przebudowy nawierzchni dróg gminnych oraz innej kategorii** we współpracy z zarządcami dróg (lokalizacje przedstawione na rysunku 17)
- Kompleksowy **program budowy i przebudowy chodników** w 12 wsiach sołeckich (lokalizacja przedstawiona na rysunku 17)
- Program **rozbudowy sieci kanalizacyjnej** na terenie Gminy Drawsko oraz budowa pomieszczeń garażowych na terenie oczyszczalni ścieków lub przy przepompowniach (lokalizacje przedstawione na rysunku 18)
- **Modernizacja oczyszczalni ścieków** wraz z rozbudową infrastruktury (lokalizacja przedstawiona na rysunku 18)
- Program **rozbudowy sieci wodociągowej** na terenie Gminy Drawsko oraz przebudowa obiektu nieczynnej SUW na pomieszczenia gospodarcze (lokalizacje przedstawione na rysunku 18)
- **Modernizacja SUW w Drawsku oraz w Chełście** (lokalizacje przedstawione na rysunku 18)
- Budowa **mieszkań komunalnych**, w ramach dostępnych programów wsparcia (lokalizacje przedstawione na rysunku 19)
- Centrum Ratownictwa -**budowa siedziby remizy OSP Drawsko i siedziby Posterunku Policji w Drawsku** wraz z punktem ratownictwa medycznego (lokalizacje przedstawione na rysunku 19)
- Kompleksowa **modernizacja Ośrodka Zdrowia w Drawsku** wraz z **rozszerzeniem usług medycznych** - lekarze specjaliści (lokalizacja przedstawiona na rysunku 19)
- Tworzymy wspólnotę – **utworzenie Centrum Usług Społecznych**, w tym adaptacja budynku obecnej świetlicy i posterunku policji do nowej funkcji (lokalizacja przedstawiona na rysunku 19)
- Powstanie **kompleksu rekreacyjno-sportowo-edukacyjnego w Drawskim Młynie**, w tym stworzenie parku linowego oraz strefy rowerowej, kultywowanie tradycji i zwyczajów w gminie oraz różne formy aktywności – zajęcia dodatkowe, również powstanie Miasteczka Ruchu Drogowego w Drawskim Młynie (lokalizacja przedstawiona na rysunku 19).

3.6.7. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Przez północno-wschodni skrawek gminy przebiega linia kolejowa nr 351. Stanowi ona fragment międzynarodowej magistrali E59, łączącej stację Poznań Główny ze Szczecinem Głównym. W celu poprawy jakości infrastruktury, umożliwiającej szybszy i bezpieczniejszy transport szynowy, realizowana jest modernizacja linii, a ramach poprawy jakości obiektów towarzyszących liniom kolejowym, oraz remont stacji kolejowej w miejscowości Drawski Młyn.

Aktualny układ drogowy w Gminie Drawsko składa się z dróg wojewódzkich nr 133, 135 oraz 181, dwóch dróg powiatowych nr 1323P i 1336P oraz kilkudziesięciu gminnych i wewnętrznych, należących zarówno do zarządców publicznych, jak i prywatnych.

Drogi wojewódzkie pełnią i będą pełnić rolę głównego szkieletu komunikacyjnego gminy, obsługując główny ruch w większości miejscowości gminnych i wyprowadzając oraz wprowadzając ruch z sąsiednich gmin. Drogi powiatowe stanowią niewielkie uzupełnienie dróg wojewódzkich, natomiast ruch lokalny obsługiwany jest i docelowo również będzie poprzez drogi gminne.

Układ drogowy w gminie Drawsko można uznać za niemal kompletny. Przyszłe kierunki rozwoju tej infrastruktury będą skupione głównie na poprawie jakości i parametrów istniejących dróg, zarówno wojewódzkiej, jak i powiatowych i gminnych. Ponadto będą budowane liczne ścieżki rowerowe i chodniki, które mają poprawić jakość przemieszczania się oraz bezpieczeństwo rowerzystów i pieszych. Główne planowane ciągi rowerowe, które w przyszłości stanowiąc będą uzupełnienie i domknięcie pętli rowerowej wokół Gminy Drawsko to odcinki:

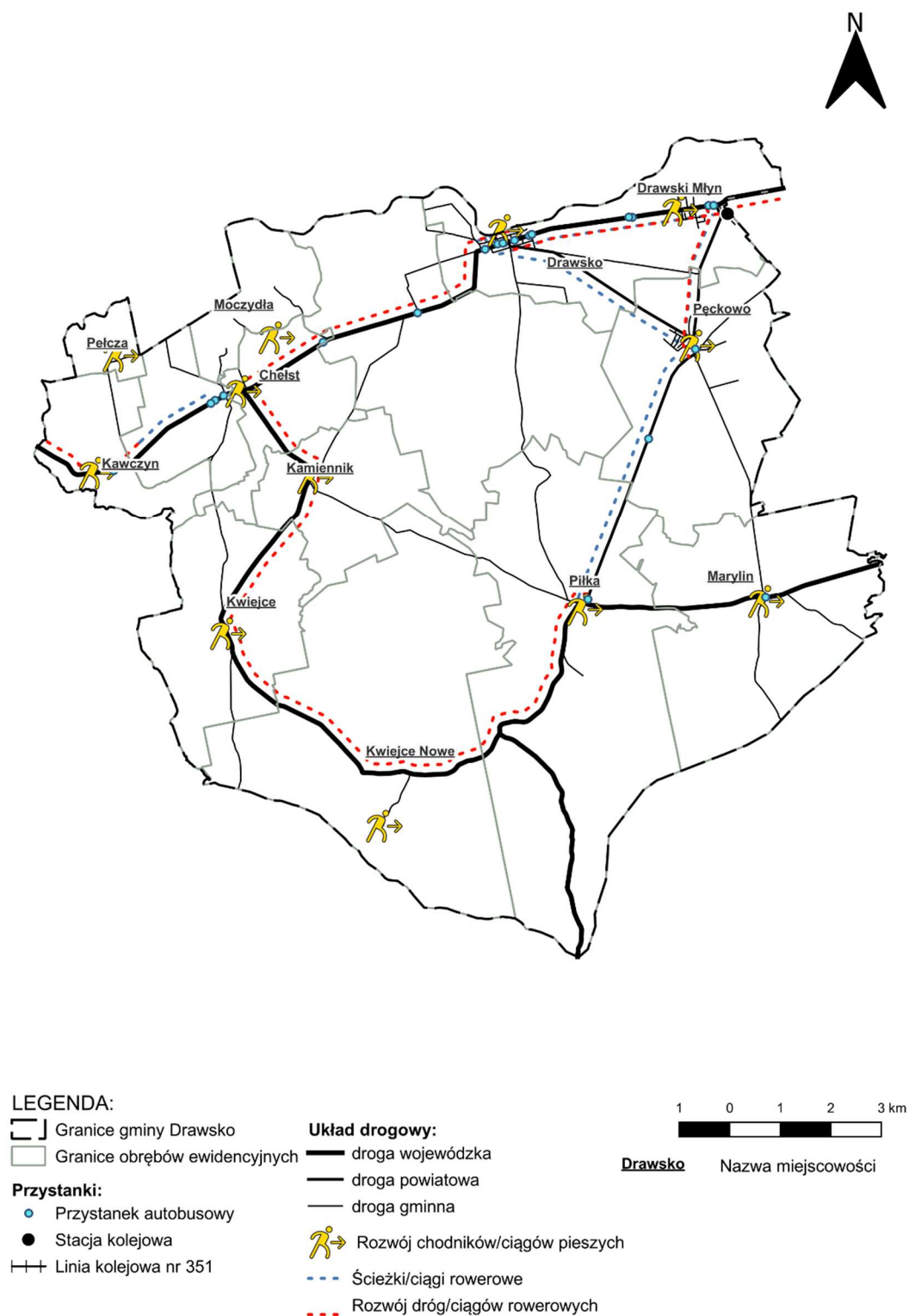
- Drawsko-Chełst
- Drawsko-Wieleń (poprzez miejscowość Drawski Młyn)
- Drawski Młyn-Pęckowo
- Chełst – Kawczyn – granica gminy – w kierunku Drezdenka
- Piłka-Kwiejce Nowe- Kwiejce-Chełst.

W celu poprawy jakości i usprawnienia infrastruktury pieszej na terenie gminy, postuluje się utworzenie Kompleksowego Programu Budowy i Przebudowy Chodników we wszystkich miejscowościach gminy. Celem jest określenie kierunków rozwoju, zdiagnozowanie odcinków wymagających największego nakładu prac i koordynacja działań, które ostatecznie doprowadzą do optymalnego usprawnienia i poprawy jakości chodników i ciągów pieszych na terenie całej Gminy Drawsko.

Zarówno sieć dróg i ciągów rowerowych, jak i pieszych, mają w pierwszej kolejności poprawić bezpieczeństwo uczestników ruchu, ale również zwiększenie dostępu do najatrakcyjniejszych rejonów gminy, co pozwoli na rozwój lokalnej turystyki i rekreacji.

Dalszy rozwój układu drogowego nieuwzględniony w Strategii winien być rozstrzygany na etapie sporządzania Planu Ogólnego Gminy lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem na dalszy rozwój sieci drogowej w Gminie Drawsko, również biorąc pod uwagę inwestycje ponadlokalne, a także ponadregionalne, czy krajowe oraz wszelkie zapotrzebowania wynikające z odrębnych opracowań.

Rysunek 17. Planowane elementy infrastruktury drogowej

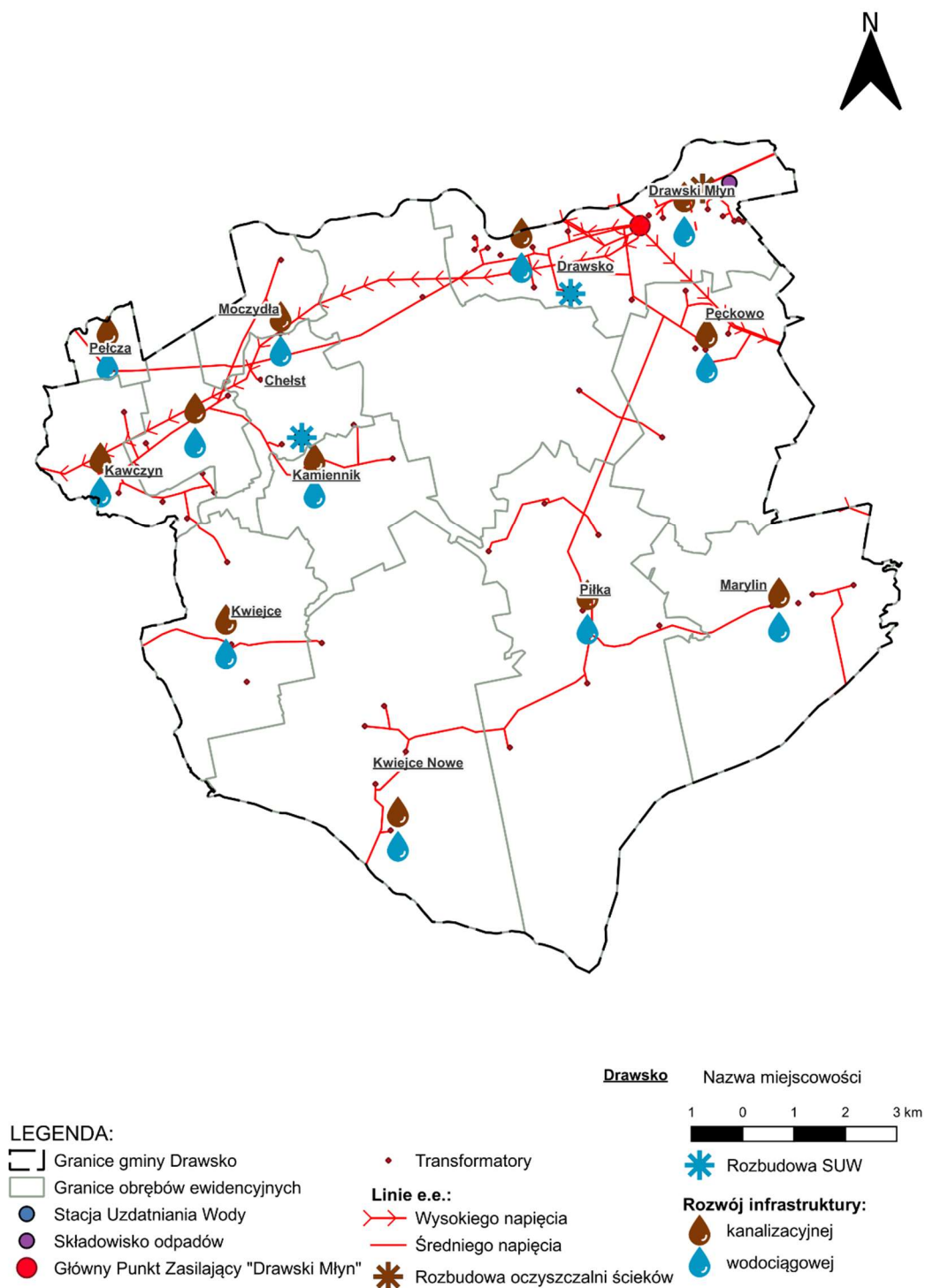
Źródło: Opracowanie własne

Główne kierunki zmian w rozwoju infrastruktury technicznej to:

- Elektroenergetyki:
 - Sieć przesyłowa – modernizacja i rozbudowa sieci zgodnie z zapotrzebowaniem rozwoju regionalnego i krajowego systemu przesyłowego
 - Sieć dystrybucyjna – modernizacja i rozbudowa sieci dystrybucyjnej w obrębie gminy winna być uwarunkowana zapotrzebowaniem na nową infrastrukturę wynikającą z rozwoju nowej zabudowy i innych obiektów, a także stanem technicznym istniejącej infrastruktury.
- Wodociągowej:
 - Ramowy rozwój infrastruktury wodociągowej, obejmujący 12 wsi sołeckich, polegający na modernizacji istniejącej sieci wodociągowej, jak również budowie i rozwoju nowej infrastruktury w zależności od zapotrzebowania nowej zabudowy oraz obiektów
 - Modernizacja stacji uzdatniania wody (SUW) w miejscowości Drawsko oraz Chełst
 - W przypadku zakończenia użytkowania obiektów SUW na cele dotychczasowe, możliwość ich przekształcenia w np. pomieszczenia gospodarcze
- Kanalizacyjnej:
 - Ramowy rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, obejmujący 12 wsi sołeckich, polegający na modernizacji istniejącej sieci kanalizacyjnej, jak również budowie i rozwoju nowej infrastruktury w zależności od zapotrzebowania nowej zabudowy oraz obiektów
 - Modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków oraz przepompowni ścieków w miejscowościach Drawsko, Drawski Młyn oraz Pęckowo.

Dalszy rozwój sieci infrastruktury technicznej nieuwzględniony w Strategii winien być rozstrzygany na etapie sporządzania Planu Ogólnego Gminy lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem na dalszy rozwój sieci infrastruktury technicznej w Gminie Drawsko, również biorąc pod uwagę inwestycje ponadlokalne, a także ponadregionalne, czy krajowe oraz wszelkie zapotrzebowania, wynikające z opracowań odrębnych.

Rysunek 18. Planowane elementy infrastruktury technicznej

Źródło: Opracowanie własne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

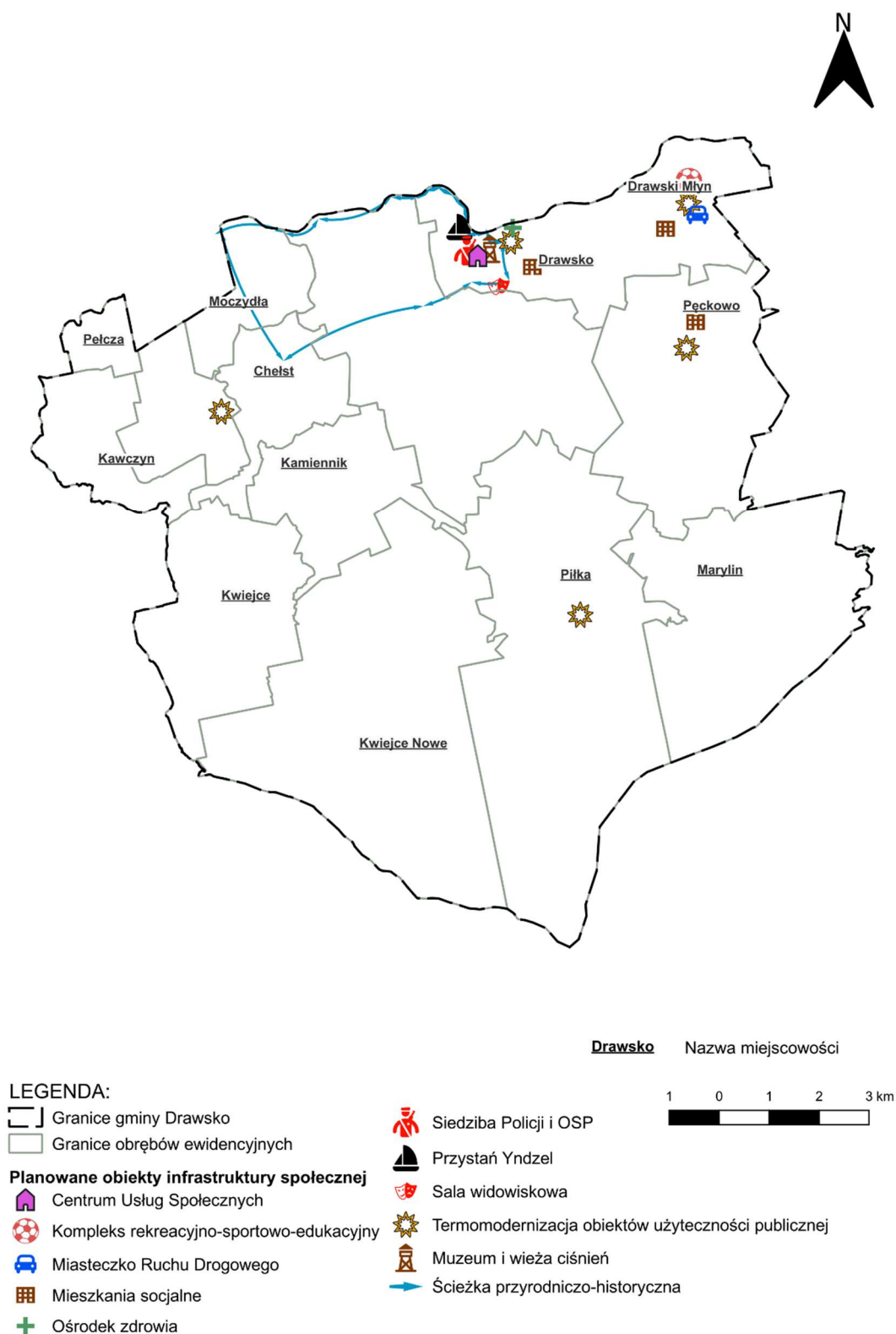
Rozwój infrastruktury społecznej na terenie Gminy Drawsko dzielą się na kilka grup:

- Socjalne:
 - Utworzenie Centrum Usług Społecznych
 - Budowa mieszkań socjalnych w miejscowościach sołeckich
 - Modernizacja ośrodka zdrowia
 - Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej
- Kulturowe:
 - Muzeum Ziemi Drawskiej oraz odbudowa historycznej wieży ciśnień
 - Ścieżka przyrodniczo-historyczna
 - Sala widowiskowa
- Sportowo-rekreacyjne:
 - Kompleks rekreacyjno-sportowo-edukacyjny
 - Miasteczko Ruchu Drogowego
 - Rozwój i zagospodarowanie Przystani Yndzel
- Ochrony ludności:
 - budowa nowej siedziby remizy OSP Drawsko
 - budowa nowej siedziby Posterunku Policji w Drawsku.

Przedstawione wyżej najważniejsze obiekty infrastruktury technicznej zostały szerzej opisane w części, poświęconej Projektom Kluczowym.

Dalszy rozwój infrastruktury społecznej, nieuwzględniony w Strategii, winien być rozstrzygany na etapie sporządzania Planu Ogólnego Gminy lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem na dalszy rozwój infrastruktury społecznej w Gminie Drawsko, również biorąc pod uwagę inwestycje ponadlokalne, a także ponadregionalne, czy krajowe oraz wszelkie zapotrzebowania wynikające z opracowań odrębnych.

Rysunek 19. Planowane elementy infrastruktury społecznej

Źródło: Opracowanie własne

3.6.8. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Uwarunkowania przestrzenne, infrastrukturalne i surowcowe ograniczają możliwości lokalizowania urządzeń głównie do tych, należących do odnawialnych źródeł energii (OZE). Zgodnie z ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii OZE definiowane jest jako: „odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, energię geotermalną, energię hydrotermalną, hydroenergię, energię fal, prądów i pływów morskich, energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego oraz z biopłynów”.

Gmina Drawsko pokryta jest w zdecydowanej większości lasami oraz objęta formami ochrony przyrody. Oznacza to, że tylko niewielka część gminy możliwa jest pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię. Gmina charakteryzuje się niewielkim potencjałem pod lokalizację elektrowni fotowoltaicznych, wiatrowych, wodnych oraz biomasy.

Energetyka słoneczna wykorzystuje ogniwa fotowoltaiczne, które konwertują promieniowanie słoneczne w energię elektryczną.

Energetyka wiatrowa wykorzystuje ruchy mas powietrza, przetwarzając ją w energię mechaniczną lub elektryczną.

Biomasa używana jest na cele energetyczne w procesach bezpośredniego spalania biopaliw stałych (np. drewno, słoma, osady ściekowe, odpady spożywcze) lub też spalania przetworzonej biomasy na paliwa ciekłe (np. sekty oleju rzepakowego, alkohol), bądź gazowe (np. biogaz rolniczy, biogaz z oczyszczalni ścieków, gaz wysypiskowy, gaz drzewny).

Energetyka wodna wykorzystuje specjalne budowle hydrotechniczne z wbudowanymi turbinami, których zadaniem jest zamiana siły płynącej lub opadającej wody w energię elektryczną lub mechaniczną.

W przypadku energetyki wiatrowej lokalizowanie elektrowni oraz ich oddziaływanie musi uwzględniać przepisy prawne, w szczególności zapisy Ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 553 z późn. zm.). Ustawa ta określa:

- warunki i tryb lokalizowania, budowy i przebudowy elektrowni wiatrowych
- zasady i sposób konsultowania ze społecznością lokalną lokalizowania elektrowni wiatrowych
- zasady lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie elektrowni wiatrowych
- zasady lokalizowania, budowy i przebudowy sieci elektroenergetycznych najwyższych napięć w sąsiedztwie elektrowni wiatrowych
- zasady partycypacji mieszkańców gminy w korzyściach wynikających z lokalizacji elektrowni wiatrowych
- zasady bezpiecznej eksploatacji elementów technicznych elektrowni wiatrowych.

Urządzenia wytwarzające energię z promieniowania słonecznego winny swoim oddziaływaniem mieścić się na obszarze objętym inwestycją. Farmy fotowoltaiczne, szczególnie wielkopowierzchniowe, należy lokalizować poza lokalnymi korytarzami migracji zwierząt, na otwartych przestrzeniach terenów rolnych o niższych klasach bonitacyjnych oraz o korzystnych nachyleniach stoków. Należy zachować

odpowiednią odległość od dróg w celu zredukowania, a w najlepszym przypadku unikania efektu olśnienia – oślepiania osób znajdujących się w pojazdach światłem odbitym od paneli fotowoltaicznych.

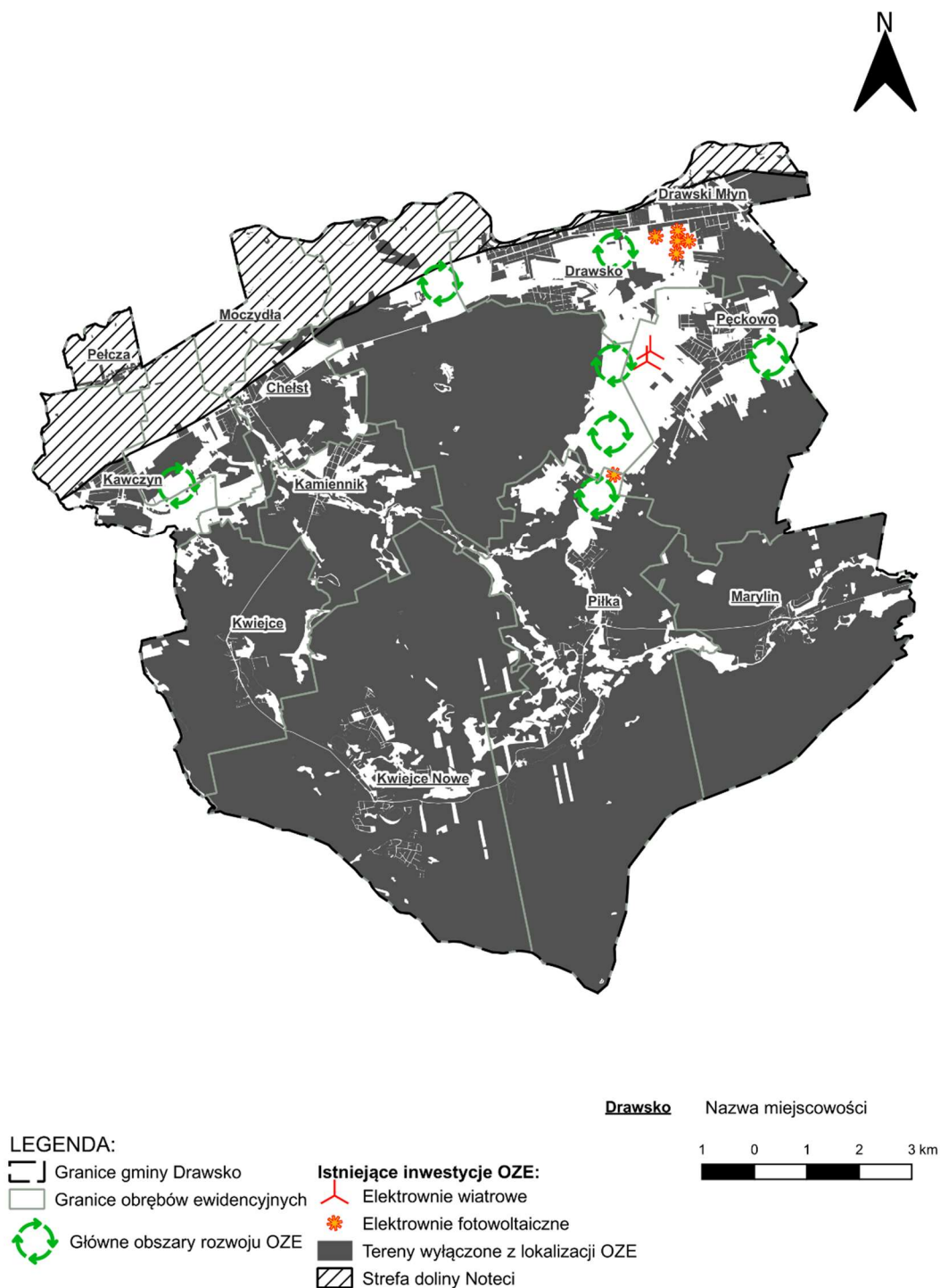
Biogazownie, w celu optymalizacji produkcji energii, należy lokalizować w pobliżu źródeł paliwa. W związku z tym pod względem lokalizacyjnym biogazownie winny być sytuowane w bezpośrednim pobliżu biomasy, np. przy wysypiskach, dużych gospodarstwach rolnych, zakładów, w których występuje produkcja odpadów mogących być użytych w biogazowniach.

Uniwersalnymi zasadami lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW są:

- Proponuje się lokalizowanie urządzeń OZE poza Strefą doliny Noteci.
- Poza istniejącymi oraz projektowanymi formami ochrony przyrody, o ile uchwała o utworzeniu formy ochrony przyrody nie stanowi inaczej
- Na gruntach rolnych o niskiej przydatności rolniczej (grunty rolne klasy V i VI oraz nieużytki), umożliwiając zasadne finansowo dalsze wykorzystywanie najstabszych rodzajów gleb; zakazuje się lokalizacji urządzeń na najlepszych klasach gruntów rolnych (I-III), a także glebach organicznych.
- Bez ingerencji w walory krajobrazowe gminy, tj. poza panoramami, osiami, punktami i strefami widokowymi; w szczególnych przypadkach należy wykonać przedinwestycyjne studium krajobrazowe, określające realny wpływ inwestycji na krajobraz gminy.
- Bez ingerencji w elementy środowiska naturalnego, m. in. w odpowiedniej odległości od krawędzi lasów, szpalerów drzew, jezior, stawów i innych zbiorników wodnych; w szczególnych przypadkach należy wykonać przedinwestycyjne monitoringi środowiskowe, dotyczące lokalizacji siedlisk, miejsc żerowania zwierząt, a także miejsc występowania chronionych gatunków roślin i grzybów.
- Zachowywanie minimalnych odległości od infrastruktury technicznej, określonych przez przepisy odrębne oraz wytyczne operatorów sieci
- Należy zachowywać, odpowiednią dla danego typu urządzeń, odległość od istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej w celu eliminacji negatywnego oddziaływania poprzez np. migotanie światła, hałas, zapach, olśnienie, czy degradację wizualną otoczenia.
- W niektórych przypadkach lokalizacja urządzeń zostanie określona poprzez procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.
- Jeśli nie zakazują tego odrębne przepisy, na terenach przeznaczonych pod zabudowę produkcyjną i usługową.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Rysunek 20. Proponowane obszary oraz wyłączone z lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Źródło: Opracowanie własne

3.6.9. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko są grupa przedsięwzięć, które zarówno w fazie realizacji, jak i w fazie użytkowania, mogą w negatywny sposób oddziaływać na klimat, wszelkie elementy przyrodnicze oraz życie mieszkańców. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko dzielą się one na dwa rodzaje:

- przedsięwzięcia, mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko
- przedsięwzięcia, mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Wyżej wymienione rozporządzenie określa ponad 50 rodzajów przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz ponad 100 przedsięwzięć, mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Oznacza to, że polskie prawo określa ponad 150 różnych rodzajów przedsięwzięć, które mogą znacząco oddziaływać na życie człowieka, pobliskie środowisko oraz klimat.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko określa m. in. zasady i tryb postępowania w sprawach dotyczących ocen oddziaływania na środowisko oraz transgranicznego oddziaływania na środowisko, co jest bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciami, mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko i sposobem określania ich rodzaju.

Dla planowanych przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jest obowiązkowe.

Dla planowanych przedsięwzięć, mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko stwierdza, w drodze postanowienia, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, który uwzględni kryteria takie, jak: rodzaj i charakterystykę przedsięwzięcia, usytuowanie przedsięwzięcia, z uwzględnieniem możliwego zagrożenia dla środowiska, rodzaj, cechy i skalę możliwego oddziaływania.

Ponadto, w przypadku planowanych przedsięwzięć, mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w której określone zostaną środowiskowe uwarunkowania realizacji planowanego przedsięwzięcia.

W Gminie Drawsko zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych (chyba, że przeprowadzona procedura wykazała brak negatywnego wpływu na środowisko), z wyłączeniem obiektów celu publicznego (w szczególności infrastruktury technicznej i dróg) na terenach przeznaczonych pod:

- zabudowę mieszkaniową
- zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z usługami
- zabudowę mieszkaniową wielorodzinną
- zabudowę zagrodową
- usługi na terenach przeznaczonych na pobyt ludzi
- zabudowę lotniskową
- zieleni parkową

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

- cmentarze
- lasy.

Dopuszcza się lokalizację inwestycji, mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej) z zastrzeżeniem, że należy opracować raport oddziaływania na środowisko dla:

- obiektów produkcyjnych, składów i magazynów
- zabudowy usługowej
- zabudowy produkcyjno-usługowej
- tereny rolne.

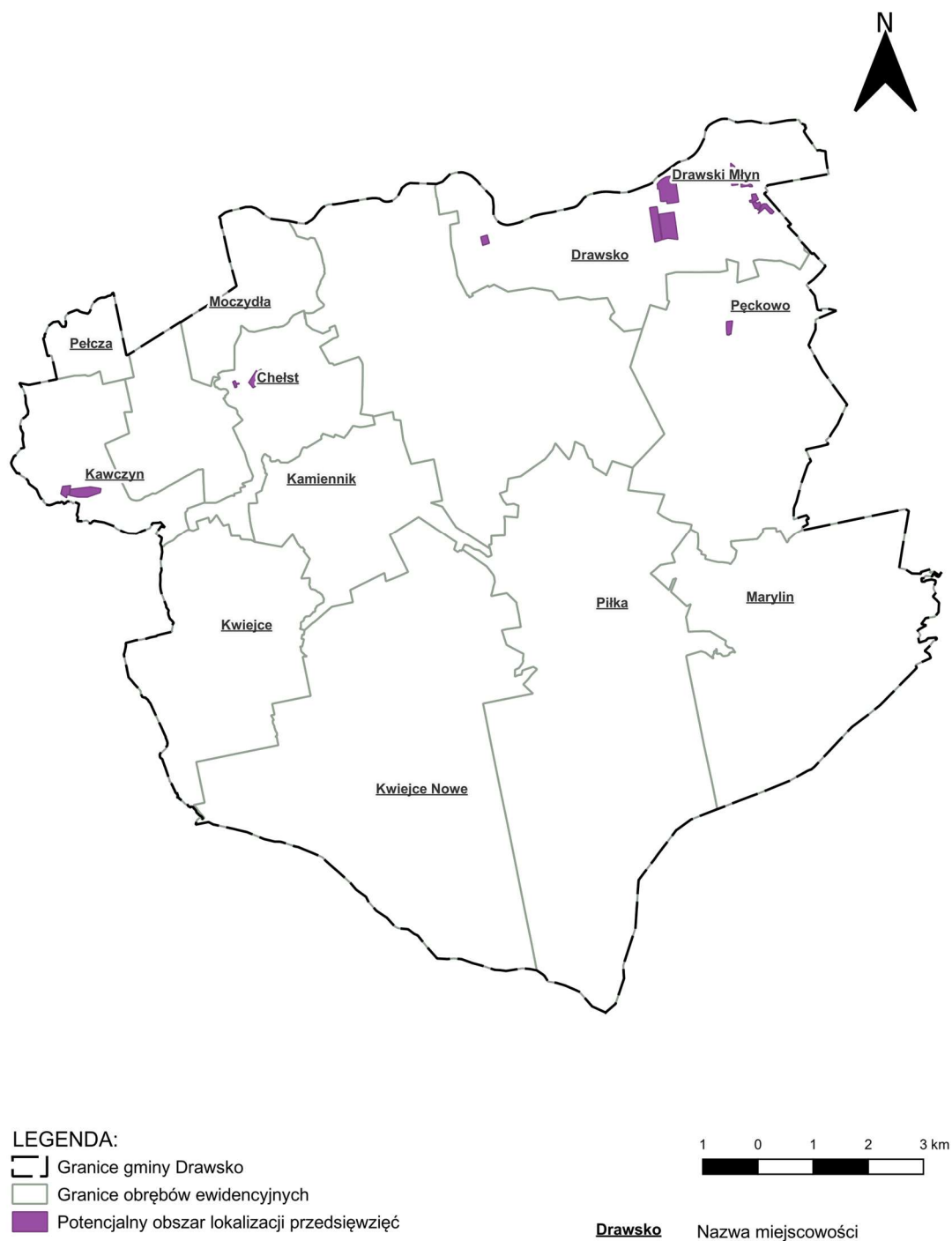
Zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć w strefach: Doliny Noteci oraz rekreacyjno-przyrodniczej, które mogą wpłynąć negatywnie na walory środowiskowe i krajobrazowe oraz na stan jakościowy wód, szczególnie na obszarze Doliny Noteci (chyba, że przeprowadzona procedura wykazała brak negatywnego wpływu na środowisko).

Dla wszystkich istniejących i ustanowionych w przyszłości form ochrony przyrody ustala się (chyba, że przeprowadzona procedura wykazała brak negatywnego wpływu na środowisko):

- Zakaz podejmowania działań mogących, odrębnie lub w kumulacji z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, bądź wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 i pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami Natura 2000.
- Zakaz podejmowania działań mogących znacząco oddziaływać na środowisko na Obszarze Chronionego Krajobrazu „Puszcza Notecka”
- Zakaz podejmowania działań mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarze Korytarzy Ekologicznych „Zachodnia Puszcza Notecka”
- Dla wszystkich planowanych form ochrony przyrody należy stosować przepisy umożliwiające ich ochronę i redukujące negatywny wpływ inwestycji, mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych.

Uszczegółowienie powyższych zapisów i rekomendacji powinno odbywać się na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla danego obszaru gminy oraz Planu Ogólnego gminy dla całego jej obszaru.

Rysunek 21. Potencjalne tereny z możliwością zlokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Źródło: Opracowanie własne

3.6.10. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Zdecydowana większość powierzchni Gminy Drawsko pokryta jest terenami zalesionymi oraz w znacznie mniejszym stopniu terenami rolniczymi. W celu ich organizacji i ochrony przed nadmiernym przekształcaniem, bardzo ważne jest by usystematyzować najważniejsze zasady kształtowania tych przestrzeni.

Dla obszarów, na których dominują tereny użytkowane rolniczo, wprowadza się poniższe zasady ochrony i kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- stosowanie zwykłej dobrej praktyki rolniczej i Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, zawierających zbiór przyjaznych środowisku praktyk rolniczych i zapewniających zrównoważony rozwój w sferze produkcji rolnej
- zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień na terenach użytkowanych rolniczo, szczególnie w miejscach, gdzie nie występują naturalne bariery redukujące procesy eoliczne
- ochrona i rozwój oczek wodnych i mokradeł z towarzyszącą im zielenią
- zabezpieczanie cieków odwadniających pola przed niekontrolowanym i intensywnym napływem biogenów
- racjonalne wykorzystywanie potencjału przyrodniczego i klasy bonitacyjnej gleb
- ochronę zwartych powierzchni gruntów rolnych o wysokiej klasie bonitacyjnej przed zmianą na cele nierolnicze
- zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu terenów łąk i pastwisk, w szczególności na terenach podmokłych oraz poprawa ich stanu
- stosowanie programów działań wyznaczonych dla wód wrażliwych i obszarów szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego, zabezpieczenie przed dalszą ich degradacją, przywracanie im wymaganych standardów jakości
- rozwijanie wsi z poszanowaniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej i tworzenie zwartych układów zabudowy związanych z produkcją rolną bez nadmiernego odralniania terenów pod zabudowę
- stosowanie najlepszych dostępnych praktyk rolniczych, doprowadzających do zmniejszenia zapotrzebowania na wodę i do ograniczania ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i do gleby
- na gruntach rolnych w północnej części gminy wykorzystywać korzystne warunki do wypasu bydła i intensywnej gospodarki rolnej
- na gruntach rolnych objętych formami ochrony przyrody rozwój ekstensywnych i ekologicznych gospodarstw rolnych oraz agroturystyki.

W Gminie Drawsko obszary leśne pokrywają ponad 60% jej powierzchni oraz objęte są licznymi formami ochrony przyrody. Dla tych terenów, wprowadza się poniższe zasady ochrony i kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej:

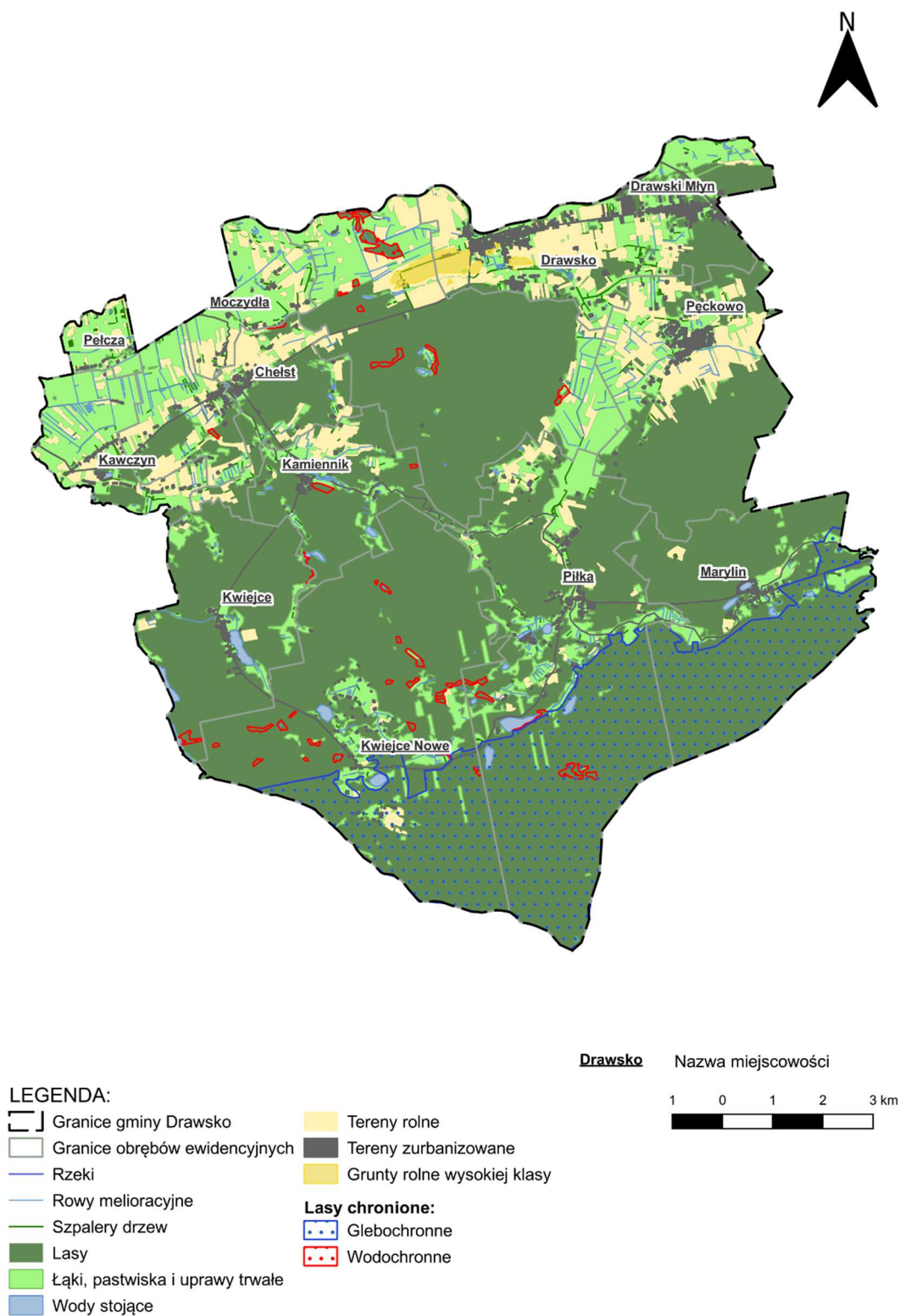
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej
- ochrona lasów i, w przypadku ryzyka niezachowania odpowiedniego stopnia lesistości, powiększanie zasobów leśnych poprzez m.in. opracowanie i wdrożenie Programu ochrony

środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030, wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień, wspomagających rolę zalesień i lasów, prawidłowe kształtowanie granicy polno-leśnej

- objęcie szczególną ochroną najcenniejszych obszarów leśnych w gminie, szczególnie objęte formami ochrony przyrody, m.in. poprzez ograniczenia na ich obszarach ruchu wypoczynkowego i rekreacyjnego
- utrzymanie i wzmocnienie ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez redukcję fragmentacji kompleksów leśnych i tworzenie korytarzy ekologicznych
- zalesienie gruntów zagrożonych erozją dla uzyskania ciągłości przestrzennej obszarów leśnych
- zwiększanie stopnia zalesienia gruntów o niskich klasach bonitacyjnych
- przywracanie lasów na wylesionych obszarach wododziałowych, celem zwiększenia retencji wodnej
- rekreacyjne użytkowanie lasów, które powinno być dostosowane do naturalnej chłonności siedlisk, zwłaszcza ich odporności na antropopresję, uwzględniające również pełnione funkcje ochronne lasów
- sposoby zagospodarowania lasów i kształtowania produkcji leśnej winny uwzględniać specyfikę warunków przyrodniczych, gospodarczych i społecznych, w których będą realizowane oraz pozostawać w zgodzie z ekologicznymi oraz społecznymi funkcjami lasów

Gospodarkę leśną winno się prowadzić na warunkach określonych w planach urzędniowych lasów (Plan Urządzenia Gospodarstwa Leśnego, Nadleśnictwo Potrzebowice).

Rysunek 22. Obszary objęte zasadami kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej w Gminie Drawsko

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z EGIB oraz z Nadleśnictwa Potrzebowice

3.6.11. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji ujęte zostały w **Gminnym Programie Rewitalizacji** Gminy Drawsko.

3.7. Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Drawsko

3.7.1. Wprowadzenie

Połączenie planowania rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego na szczeblu gminnym miało na celu zintegrowanie obu tych bardzo ważnych procesów planistycznych w jednym obligatoryjnym dokumencie.

Pierwszym z elementów planowania przestrzennego w Strategii rozwoju gminy jest Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który został zaprezentowany w poprzednim podrozdziale. Zawiera on zarówno aktualny stan przestrzeni w gminie, jak i główne funkcje oraz charakterystyczne uwarunkowania terenu. Pomaga określić główne zagrożenia, ograniczenia i możliwości rozwoju. Drugim elementem planowania przestrzennego są ustalenia i rekomendacje, czyli kierunki, w którym gmina winna się rozwijać, wykorzystując swoje mocne strony oraz walory przestrzenne, przy jednoczesnym zniwelowaniu zagrożeń i ograniczeń.

Łącząc ze sobą powyższe elementy planowania przestrzennego i nadając im strategicznego charakteru poprzez oparcie ich na przedstawionych poniżej głównych celach strategicznych gminy, uzyskuje się docelowy kształt rozwoju gminy, stanowiący hybrydę dwóch typów planowania: rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, w tym badań ankietowych oraz wywiadów, szczegółowo opisanych w rozdziałach: 1. i 2. niniejszego dokumentu, określono następujące cele strategiczne i cele szczegółowe:

1. Bezpieczna i przyjazna przestrzeń do życia dla mieszkańców:

- 1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna
- 1.2. Adaptacja do zmian klimatu oraz czyste środowisko naturalne
- 1.3. Bezpieczny i funkcjonalny system drogowy i komunikacyjny
- 1.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego
- 1.5. Nowoczesna edukacja dzieci i młodzieży
- 1.6. Rozwinięty system usług społecznych i wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego
- 1.7. Wysoka aktywizacja i integracja społeczna

2. Nowoczesna i atrakcyjna oferta kulturalno-oświatowa oraz sportowo-rekreacyjna:

- 2.1. Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na potencjałach gminy
- 2.2. Wysoki poziom rozwoju lokalnej przedsiębiorczości

Przekładając cele strategiczne i cele szczegółowe na rozwój przestrzenny gminy określono cele w rozwoju przestrzennym gminy i podzielono je pod kątem docelowej struktury przestrzennej na trzy główne aspekty:

1. Docelowe funkcje elementów sieci osadniczej
2. Kluczowa infrastruktura
3. Środowiskowe i kulturowe elementy Gminy Drawsko podlegające ochronie.

Na podstawie modelu strukturalno-przestrzennego oraz ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy, wyodrębniono trzy główne strefy, na które dzieli się Gmina Drawsko:

- Doliny Noteci
- Osadnicza
- Rekreacyjno-przyrodnicza.

Strefa Doliny Noteci obejmuje swoim zasięgiem tereny położone w wyraźnym obniżeniu terenu wzdłuż rzeki Noteć. Obszar ten charakteryzuje się niewielkimi różnicami w ukształtowaniu terenu, zabudowa jest rozproszona i głównie stanowi funkcję mieszkaniową. Docelowo obszar ten, w głównej mierze powinien zachować swój dotychczasowy charakter i stanowić główny rolniczy region gminy o dobrych, często zalewanych gruntach rolnych.

Strefa osadnicza podzielona jest na kilka części i obejmuje największe miejscowości w północnej części gminy. Obszary te cechują się najbardziej rozwiniętą siecią osadniczą, w której mieszka zdecydowana większość mieszkańców gminy. Docelowo w tej strefie ma dochodzić do największego rozwoju zabudowy, zarówno mieszkaniowej, jak i produkcyjno-usługowej, jak również uwidaczniać się mają największe zmiany w rozwoju struktury przestrzennej gminy, zarówno pod kątem zabudowy mieszkaniowej, jak i infrastruktury, czy obiektów użyteczności publicznej.

Strefa rekreacyjno-przyrodnicza obejmuje zdecydowanie największą część Gminy Drawsko. W północnej części są to głównie tereny otwarte (poza doliną rzeki Noteć) i leśne oraz całe środkowe i południowe obszary gminy. Aktualnie strefa ta głównie składa się z terenów leśnych, pól uprawnych, łąk i pastwisk oraz niewielkich skupisk zabudowy, na które składa się większość miejscowości. Docelowo w tej strefie uwidocznią się dwie podstrefy: rekreacyjna i środowiskowa. Różnić się będą głównie postępowaniem zmian zachodzących w ich obrębie. Podstrefa rekreacyjna obejmuje głównie zabudowane fragmenty miejscowości wraz z okolicznymi zbiornikami wodnymi i pozostałymi atrakcyjnymi terenami rekreacyjnymi. Docelowo zostaną one rozwinięte, by znacząco poszerzyć atrakcyjność tej części gminy i pobudzić ruch turystyczny w gminie. Druga podstrefa – środowiskowa, pod względem struktury przestrzennej nie zmienia się znacząco. Obejmuje głównie tereny lasów, które stanowią cenne środowisko dla wielu gatunków zwierząt oraz objęte są formami ochrony przyrody. Zatem należy wzmacniać środki mające na celu dalszą ochronę tych najcenniejszych terenów w gminie.

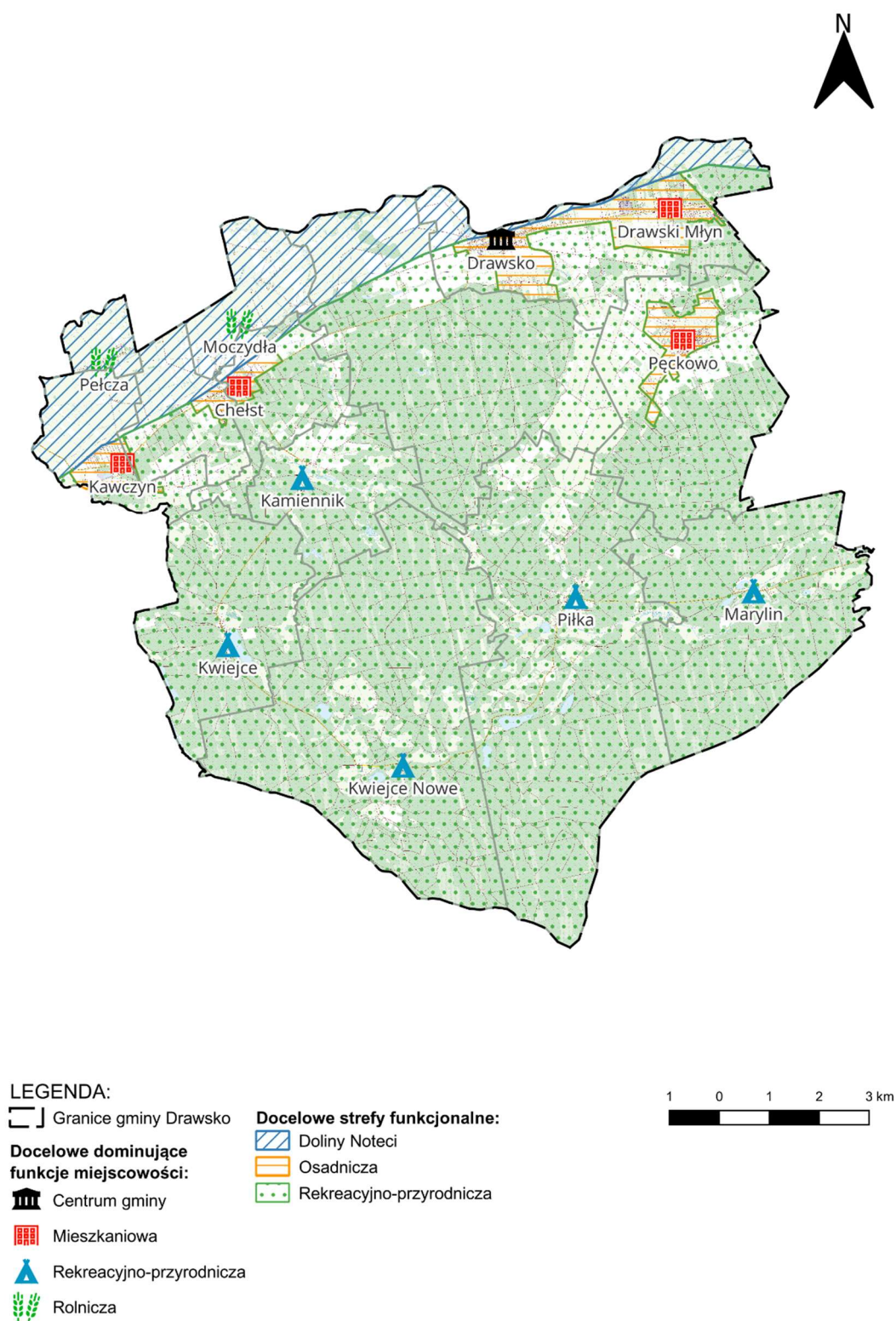
3.7.2. Docelowe funkcje elementów sieci osadniczej

Zgodnie z celami strategicznymi i szczegółowymi (planowanie strategiczne rozwoju społeczno-gospodarczego) oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania polityki przestrzennej (rozwój przestrzeni) określono główne cechy Gminy Drawsko, dotyczące docelowych funkcji poszczególnych elementów sieci osadniczej i zagospodarowania terenu pod kątem zabudowy:

- Czytelny podział funkcjonalny wszystkich miejscowości w gminie, bazujący na ich potencjalne rozwojowym i unikatowych uwarunkowaniach (wieś główna – ośrodek dominujący, mieszkaniowe, rekreacyjne oraz rolnicze)
- Ukształtowana i uporządkowana zabudowa poprzez jej dogęszczenie i uregulowanie stref, w których dany rodzaj może występować
- Realizacja inwestycji mieszkaniowych oraz odnowa istniejących zasobów mieszkaniowych z poszanowaniem zasad ładu przestrzennego
- Ograniczanie w jak największym, stopniu rozproszenia zabudowy
- Uzupełnianie luk w zabudowie w celu dopełnienia kwartałów/obszarów zabudowy
- Jednoznaczny podział funkcji zabudowy, usuwanie mieszających się funkcji w jednym kwartale/obszarze zabudowy
- Wyznaczenie nowych terenów pod różne rodzaje zabudowy, z zachowaniem ogólnej separacji funkcji i przenikanie się ich tylko w uzasadnionych przestrzennie miejscach
- Rozwój wsi Drawsko jako dominującego ośrodka stanowiącego centrum gminy poprzez:
 - Postępującą zmianę struktury przestrzennej z wiejskiej w miejską
 - Wprowadzanie niezbędnych obiektów użyteczności publicznej, poprawiające jakość życia oraz funkcjonalność miejscowości
 - Rozwój obiektów usługowych, handlowych, kulturowych, sportowych oraz ochrony zdrowia przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego skomunikowania, stanowisk postojowych oraz infrastruktury technicznej
 - Rozwój obszarów pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną
 - Zwiększanie obszarów zieleni urządzonej
 - Aranżowanie unikatowych miejsc integracji mieszkańców oraz wzmacniania tożsamości kulturowej regionu
 - Wykorzystywanie atrakcyjnej lokalizacji (pobliże doliny Noteci) jako motoru napędowego dla rozwoju kulturalno-społecznego
- Miejscowości o charakterze wsi mieszkaniowych:
 - Lokalizacja w południowej części gminy
 - Tworzenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną
 - Umożliwienie wprowadzania obiektów usługowych towarzyszących zabudowie mieszkaniowej
 - Poprawa skomunikowania ze wsią Drawsko oraz ośrodkami sąsiednimi w celu ułatwienia przemieszczania się ludności

- Równoległy rozwój infrastruktury drogowej i technicznej „nadążający” za zabudową mieszkaniową, usługową i produkcyjną
- Tworzenie przestrzeni publicznych integrujących lokalną społeczność, tworzące ofertę dla osób w każdym wieku, przy wykorzystaniu unikalnych walorów krajobrazowo-środowiskowych gminy
- Tworzenie nowych obiektów użyteczności publicznej, a także modernizacja istniejących w celu poprawy jakości usług publicznych
- Miejscowości o charakterze turystycznym:
 - Lokalizacja w centralnej i południowej części gminy
 - Rozwinięte tereny lotniskowe wraz z zabudową jako wizytówka gminy
 - Wzrost znaczenia zabudowy lotniskowej i turystycznej w strukturze przestrzennej gminy
 - Ochrona strefy rekreacyjno-przyrodniczej przed niekontrolowaną zabudową, szczególnie taką, która wpływa niekorzystnie na krajobraz i środowisko przyrodnicze
 - Zwiększenie ilości i dostępności terenów zieleni oraz terenów wodnych, zwłaszcza na potrzeby turystyczne i rekreacyjne
 - Wykorzystywanie terenów leśnych na cele rekreacyjne i edukacyjne
 - Wykorzystanie jezior i innych zbiorników wodnych na cele turystyczne i rekreacyjne
 - Utrzymanie i rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (ścieżek i szlaków turystycznych, szlaków konnych i innych)
 - Adaptacja i rozwój zabudowy usługowej dostosowanej do obsługi obszarów turystycznych
 - Objęcie zakazem zabudowy szczególnie cennych gruntów rolnych i leśnych, a także okolic jezior i innych zbiorników wodnych, a także okolic cieków wodnych
- Miejscowości o charakterze rolniczym (intensywnym i ekstensywnym):
 - Lokalizacja w północno-zachodniej części gminy
 - Ugruntowanie aktualnej funkcji miejscowości
 - Rozwój zabudowy produkcji rolniczej, łącznie z nowoczesnymi obiektami: szklarnie, silosy, itd.
 - Ograniczenie rozwoju zabudowy i produkcji rolniczej w rejonie doliny Noteci
 - Ochrona przez niekontrolowaną zabudową najbardziej cennych gruntów rolnych
 - Przeciwdziałanie rozdrobnieniu terenów rolnych, w tym własnościowego
 - Promowanie procedur scaleń i podziałów nieruchomości rolnych jako możliwość optymalizacji produkcji rolnej
 - Wprowadzanie zadrzewień śródpolnych
 - Przeciwdziałanie erozji gleb, ochrona i utrzymanie istniejących urządzeń wodnych retencjonujących wodę, cieków i zbiorników wodnych, mokradeł
 - Przeciwdziałanie niekontrolowanej emisji zanieczyszczeń do wód gruntowych
 - Wprowadzenie nowoczesnych technologii produkcji rolnej.

Rysunek 23. Docelowe funkcje elementów sieci osadniczej

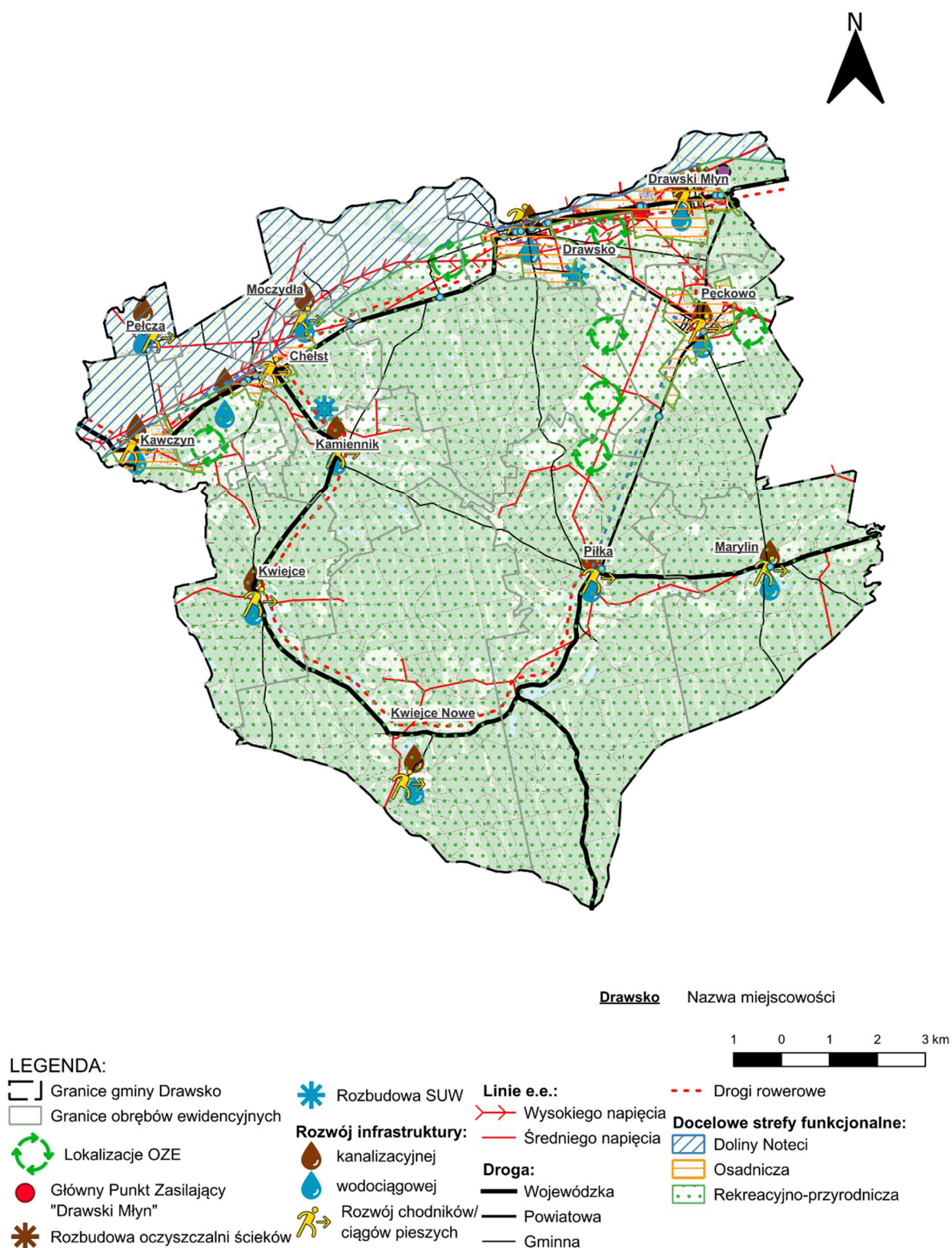
Źródło: Opracowanie własne

3.7.3. Kluczowa infrastruktura

Zgodnie z celami strategicznymi i szczegółowymi (planowanie strategiczne rozwoju społeczno-gospodarczego) oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania polityki przestrzennej (rozwój przestrzeni) określono główne cechy Gminy Drawsko, dotyczące docelowych lokalizacji obszarów produkcyjnych oraz kluczowej infrastruktury (drogowej i technicznej) na terenie gminy:

- Infrastruktura drogowa:
 - Poprawa parametrów i jakości istniejących dróg
 - Uzupełnienie układu drogowego, głównie o drogi niższych klas w obrębie rozwijającej się zabudowy
 - Rozwój sieci dróg rowerowych i pieszych, promując w ten sposób ruch rowerowy i pieszy na krótkich relacjach wewnątrz gminy oraz do gmin sąsiednich, jak również zwiększanie bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu
 - Wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o parametrach zapewniających możliwość wykonania wszystkich niezbędnych elementów towarzyszących, jak chodniki, ścieżki rowerowe, stanowiska postojowe, zjazdy oraz podziemną infrastrukturę, m. in. kanalizację deszczową
 - Poprawa bezpieczeństwa ogólnego ruchu na drogach poprzez budowę infrastruktury oświetleniowej w tym solarnej, ułatwiającej ruch w godzinach nocnych
- Infrastruktura techniczna:
 - Ogólny rozwój liniowej infrastruktury technicznej we wszystkich miejscowościach sołeckich dostosowany do nierównomiernego rozwoju zabudowy na terenie gminy
 - Rozwój punktowej infrastruktury wodociągowej poprzez modernizację stacji uzdatniania wody, dostosowany do zwiększającej się liczby mieszkańców w danych rejonach gminy
 - Rozwój punktowej infrastruktury kanalizacyjnej poprzez rozbudowę oczyszczalni ścieków, dostosowany do zwiększającej się liczby mieszkańców w danych rejonach gminy
 - Rozwój sieci elektroenergetycznej bazujący na zmieniającym się zapotrzebowaniu na energię elektryczną zarówno pod kątem mocy, jak i lokalizacji
- Lokalizacja urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:
 - Rozwój inwestycji OZE w celu zwiększenia dywersyfikacji źródeł energii w lokalnym jak i ponadlokalnym systemie energetycznym
 - Umożliwienie pozyskiwania przez właścicieli gruntów środków finansowych z dzierżawy pod instalacje OZE
 - Rozwój sieci elektroenergetycznej gminy, także niezbędnej przy lokalizowaniu urządzeń wytwarzających energię elektryczną
 - Zagospodarowywanie najniższych klas gruntów rolnych elektrowniami fotowoltaicznymi
 - Zakaz lokalizacji powierzchniowej infrastruktury na gruntach cennych rolniczo
 - Ograniczanie i/lub zakazywanie lokalizacji urządzeń na terenach cennych przyrodniczo.

Rysunek 24. Docelowy rozwój kluczowej infrastruktury

Źródło: Opracowanie własne

3.7.4. Środowiskowe i kulturowe elementy Gminy Drawsko podlegające ochronie

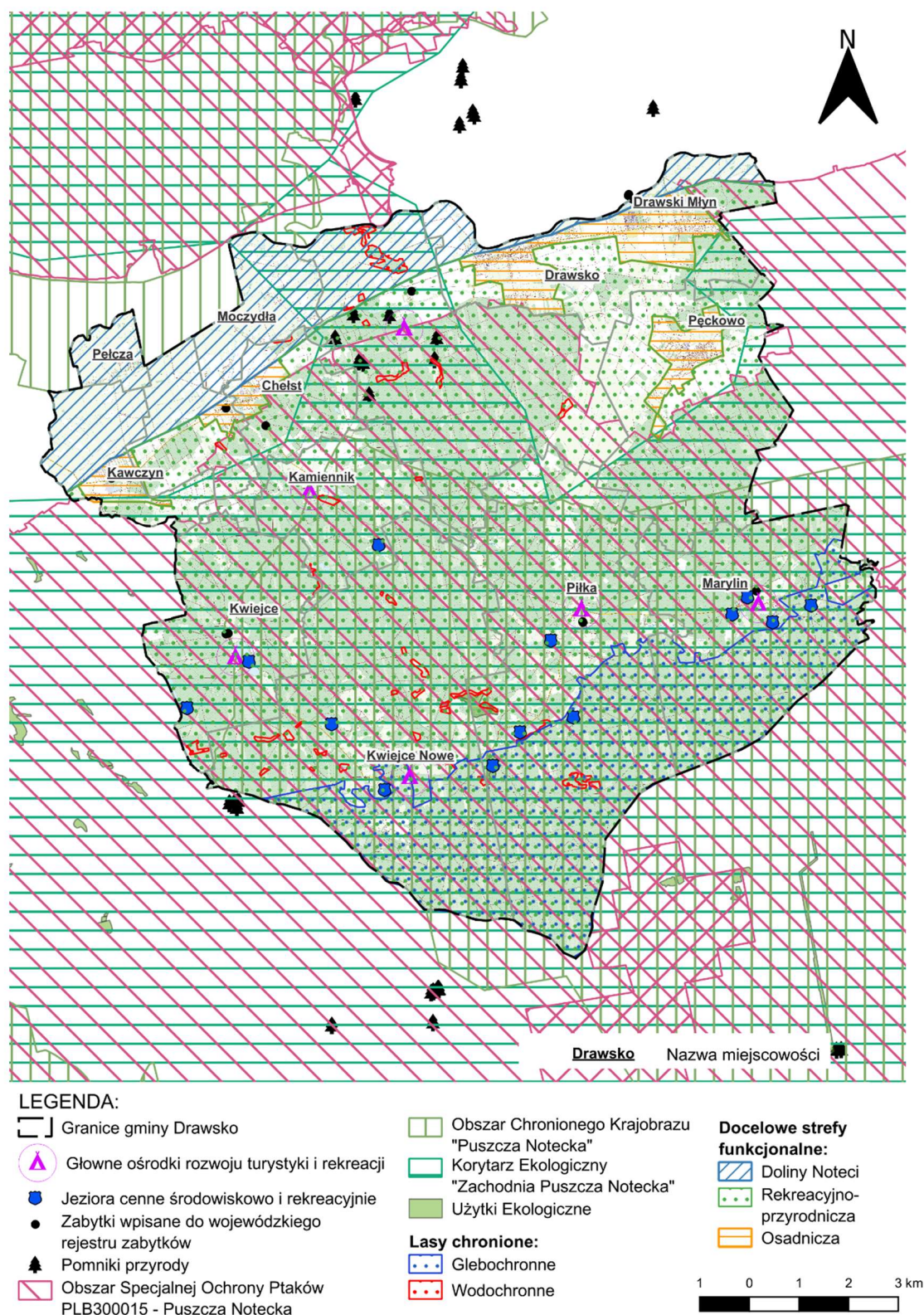
Zgodnie z celami strategicznymi i szczegółowymi (planowanie strategiczne rozwoju społeczno-gospodarczego) oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania polityki przestrzennej (rozwój przestrzeni) określono główne cechy Gminy Drawsko, dotyczące ochrony najcenniejszych terenów oraz obiektów w gminie:

- Zachowanie środków ochrony Specjalnego obszaru ochrony ptasiej " Puszcza Notecka" PLB300015, Obszaru chronionego krajobrazu " Puszcza Notecka", korytarzy i użytków ekologicznych
- Ułatwiony proces migracji zwierząt na terenach zalesionych i otwartych w obszarze korytarzy ekologicznych na terenie i w sąsiedztwie Gminy Drawsko
- Dolesianie, szczególnie na obszarach rolnych o słabych klasach gleb oraz jako kontynuacja obszarów leśnych
- Poprawa jakości terenów zielonych (lasów, łąk, pastwisk, innych przestrzeni otwartych) w celu rozwoju funkcji turystycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych w gminie
- Rozwinięta sieć dróg pieszych i rowerowych na terenach zielonych, z zachowaniem zasad obszarów chronionych
- Wprowadzenie rozproszonej i ekstensywnej zabudowy zagrodowej lub agroturystycznej jako baza noclegowa podnosząca jakość turystyczną centralnej i południowej części gminy
- Wprowadzenie i egzekwowanie standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m. in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni przy realizacji nowych inwestycji
- Regulowanie linii brzegowych cieków i zbiorników wodnych
- Ochrona terenów sąsiadujących z ciekami wodnymi przed zalaniem
- Zwiększenie wykorzystania technik retencjonujących wody opadowe, w tym nawierzchni przepuszczalnych, w celu zapobiegania suszom
- Ochrona wód powierzchniowych i gruntowych przed nadmiernym i niekontrolowanym wpływem substancji niebezpiecznych
- Budowa nowych zbiorników wodnych i sieci rowów melioracyjnych
- Ochrona flory i fauny wodnej jako element ochrony i utrzymania środowiska przyrodniczego w regionie
- Przeciwdziałanie erozji gleb, ochrona i utrzymanie istniejących urządzeń wodnych retencjonujących wodę, cieków i zbiorników wodnych, mokradeł
- Ochrona najcenniejszych gruntów rolnych, szczególnie wyższych klas, poprzez zakazy zabudowy
- Rekultywacja słabszych jakościowo gruntów rolnych, w tym przeznaczenie ich na inne cele lub łąki i pastwiska, szczególnie w pobliżu terenów podmokłych
- Wprowadzanie nowych zadrzewień śródpolnych oraz zieleni izolacyjnej wzdłuż głównych korytarzy transportowych i na terenach otwartych
- Dalsza ochrona zabytków architektonicznych i obejmowania ochroną kolejnych, cennych historycznie i kulturowo dla lokalnej społeczności i regionu

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

- Dalsza ochrona stanowisk archeologicznych, śladów bytowania człowieka w przeszłości, identyfikacja nowych i nadawanie im stosownej ochrony
- Rekultywacja i renowacja obszarów wiejskich w celu odtworzenia historycznego układu i charakteru wsi tego regionu
- Rozwój świadomości lokalnej społeczności w zakresie dbałości o historię, kulturę i spuściznę społeczeństw z dawnych czasów.

Rysunek 25. Docelowa lokalizacja obiektów środowiskowych i kulturowych podlegających ochronie

Źródło: Opracowanie własne

4. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI) OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ORAZ OSI NA TERENIE GMINY

4.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego – Wielkopolska 2030

Zgodnie z zasadami tworzenia dokumentów określających kierunki strategicznego rozwoju poszczególnych województw, powiatów i gmin, poniżej uwzględniono i wskazano w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Drawsko cele szczegółowe zbieżne ze strategicznymi planami rozwoju województwa.

Nowa strategia regionalna pod nazwą „Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku” (w skrócie „Strategia Wielkopolska 2030”) została przyjęta 27 stycznia 2020 roku.

W ramach dokumentu Strategii, wizja województwa wielkopolskiego brzmi następująco:

WIELKOPOLSKA W 2030 ROKU
TO REGION PRZODUJĄCY W KRAJU, LICZĄCY SIĘ
W EUROPIE I SZANUJĄCY JEJ UNIWERSALNE WARTOŚCI,
ŚWIADOMY SWOJEGO DZIEDZICTWA
PRZYRODNICZEGO I CYWILIZACYJNEGO,
SPÓJNY, ZRÓWNOWAŻONY I DOSTĘPNY TERYTORIALNIE,
OTWARTY NA NOWE IDEE I LUDZI, SILNY NOWOCZESNĄ
GOSPODARKĄ, ASPIRACJAMI I WIEDZĄ SWOICH
MIESZKAŃCÓW, ZAPEWNIAJĄCY IM BARDZO DOBRE
WARUNKI ŻYCIA, PRACY I WYPOCZYNKU NA CAŁYM
OBSZARZE WOJEWÓDZTWA.

Szeroka analiza uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, przyrodniczych, potrzeb społecznych oraz wytyczona misja województwa pozwoliły na wyznaczenie czterech celów strategicznych:

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

1

WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI
BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW

2

ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY
NA ZASOBACH MATERIALNYCH
I NIEMATERIALNYCH REGIONU

3

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM
ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI

4

WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH
INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA
REGIONEM

Każdemu z celów strategicznych jest podporządkowanych od dwóch do trzech celów operacyjnych.

Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Drawsko cele szczegółowe są w pełni zgodne z celami strategicznymi i operacyjnymi, przyjętymi w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Dokładne przyporządkowanie przedstawia tabela.

Tabela 15. Zgodność celów szczegółowych Strategii Rozwoju Gminy Drawsko z celami strategicznymi i operacyjnymi Województwa Wielkopolskiego

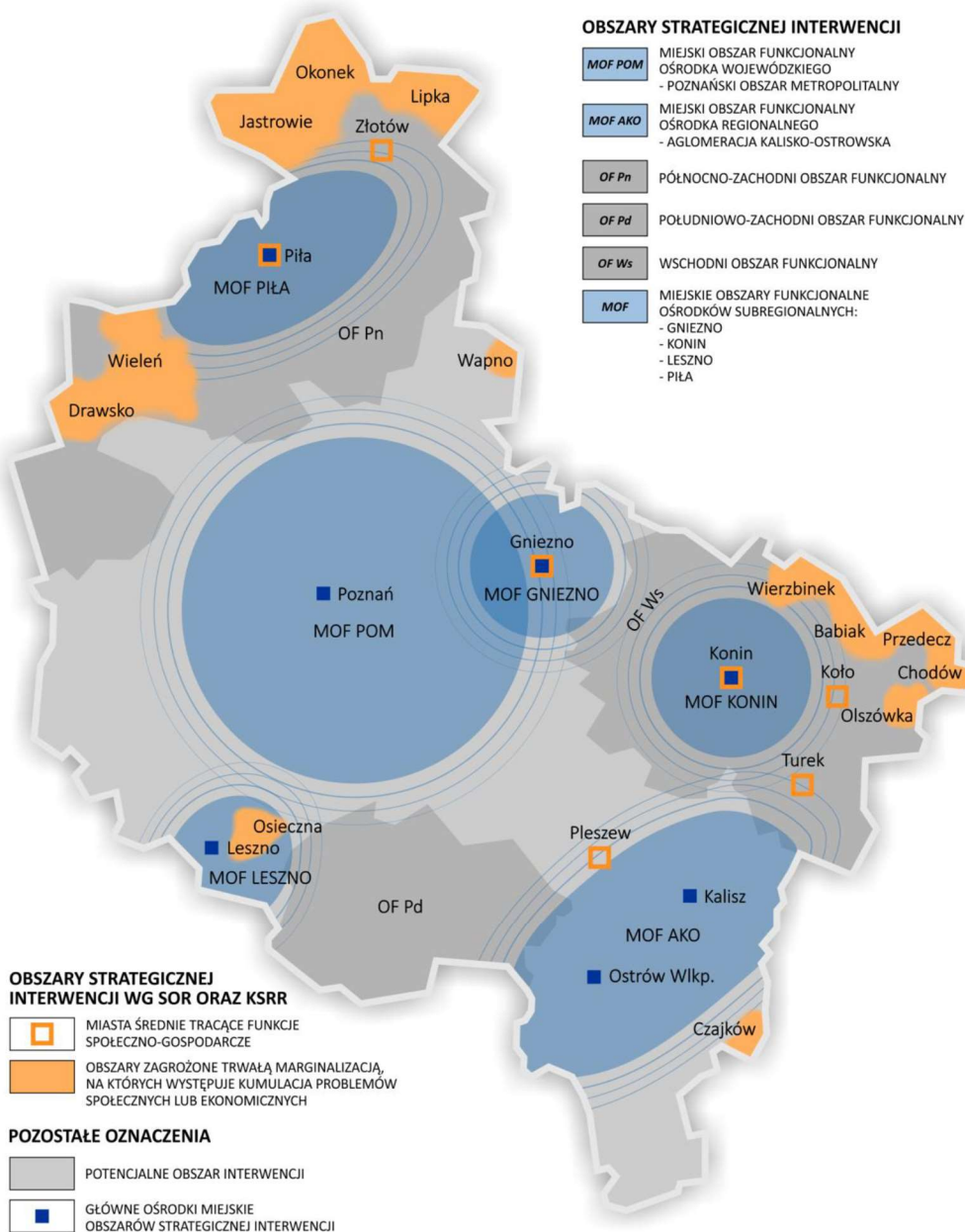
Cele strategiczne	Cele operacyjne	Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Drawsko
1. WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW	1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	2.1. Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na potencjałach gminy 2.2. Wysoki poziom rozwoju lokalnej przedsiębiorczości

2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom	1.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego 1.5. Nowoczesna edukacja dzieci i młodzieży 1.6. Rozwinięty system usług społecznych i wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego
	2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	1.7. Wysoka aktywizacja i integracja społeczna
3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna 1.2. Adaptacja do zmian klimatu oraz czyste środowisko naturalne 1.3. Bezpieczny i funkcjonalny system drogowy i komunikacyjny
4. WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	1.7. Wysoka aktywizacja i integracja społeczna

4.2. Obszary strategicznej interwencji (OSI) - wojewódzkie

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego wskazuje obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Wyróżnienie OSI wynika z konieczności stymulowania określonych zmian na tych obszarach, aby skuteczniej osiągać cele rozwojowe „Strategii Wielkopolska 2030”. Obszary strategicznej interwencji to wyraz zróżnicowanego i nierównomiernie rozłożonego potencjału rozwojowego Wielkopolski – należą do nich zarówno miejskie ośrodki funkcjonalne – bieguny wzrostu, jak i obszary skumulowanych problemów rozwojowych. W przyjętym modelu realizacji Strategii (modelu funkcjonalnym) zakłada się zrównoważony terytorialnie rozwój regionu. Oznacza to z jednej strony wspieranie przez Samorząd Województwa ośrodków wzrostu w ich zdolności do wywierania korzystnego wpływu na otoczenie, z drugiej – włączanie w procesy rozwojowe obszarów słabszych gospodarczo, o niższym poziomie rozwoju i niskiej odporności na zjawiska kryzysowe dla zachowania spójności przestrzennej, gospodarczej i społecznej.

Rysunek 26. Obszary strategicznej interwencji (OSI) w Wielkopolsce

Źródło: „Strategia Wielkopolska 2030”

Na obszarze województwa wielkopolskiego Gminę Drawsko zaliczono **do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją**. Gminy te znajdują się w głównej mierze przy granicy regionu, a ich nagromadzenie obserwuje się zwłaszcza w jego wschodniej i północnej części.

Ponadto, zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (PZPWW)⁴, **Gmina Drawsko** zaliczona została do **wiejskiego obszaru funkcjonalnego**. Wiejski obszar funkcjonalny na terenie Wielkopolski obejmuje wszystkie jednostki gminne oraz ośrodki powiatowe, które znalazły się poza granicami miejskich obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i subregionalnym. Obszary te znajdują się poza bezpośrednim wpływem oddziaływania potencjału rozwojowego biegunów wzrostu, a tym samym wymagają wsparcia procesów rozwojowych w oparciu o ich potencjał endogeniczny, wzmacniany o czynniki aktywizujące.

W obrębie wiejskiego obszaru funkcjonalnego znalazły się ośrodki powiatowe, które w hierarchii jednostek osadniczych pełnią rolę uzupełniającą w stosunku do ośrodków subregionalnych. Oferują usługi publiczne podstawowe i ponadlokalne, w szczególności w zakresie edukacji, kultury, transportu publicznego, usług teleinformatycznych oraz administracyjnych. Ośrodki te mają szczególne znaczenie dla obszarów wiejskich, przede wszystkim jako miejsca koncentracji i tworzenia funkcji pozarolniczych. Jednocześnie miasta powiatowe wymagają szeregu działań aktywizujących rozwój społeczno-gospodarczy, a także wymagają poprawy jakości przestrzeni miejskiej, czy też rozbudowy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Wiejski obszar funkcjonalny jest niezwykle istotny z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem społeczno-gospodarczym, powodując depopulację terenów wiejskich. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 za istotną barierę rozwoju tych obszarów wskazuje: niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych oraz słabą jakość infrastruktury technicznej. Wsparcie wiejskiego obszaru funkcjonalnego służyć będzie eliminowaniu dysproporcji w poziomie rozwoju regionu, poprawi jego spójność, a tym samym zwiększy atrakcyjność całego województwa wielkopolskiego.

W granicach wiejskiego obszaru funkcjonalnego znalazło się **137 gmin**, w tym: 7 gmin miejskich, 59 gmin miejsko-wiejskich oraz 71 gmin wiejskich, **wliczając Gminę Drawsko**.

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego wiejskiego obszaru funkcjonalnego będzie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru. Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi
- Cel 2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej
- Cel 3. Ochrona dziedzictwa kulturowego

⁴ Uchwała Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 roku w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania

- Cel 4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego
- Cel 5. Poprawa dostępności komunikacyjnej
- Cel 6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej.

Zgodnie z PZPWW **Gmina Drawsko** zaliczona została również do **Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego**. Głównymi jednostkami osadniczymi Północno-zachodniego Obszaru Funkcjonalnego (PnZOF) są Piła – miasto o charakterze ośrodka subregionalnego, Chodzież, Międzychód, Trzcianka i Złotów. Obszar wyróżnia wysoki udział terenów cennych przyrodniczo na tle województwa. W granicach obszaru PnZOF wyodrębnia się rejony o dużych zwartych kompleksach leśnych (Puszcza Notecka, Puszcza nad Drawą, Puszcza nad Gwdą, Pojezierze Międzychodzko-Pniewskie, Dolina Noteci) oraz rejony dobrych gleb w północno-wschodniej części tego obszaru. Zasoby i walory środowiska PnZOF odgrywają istotną rolę w kształtowaniu równowagi ekosystemu przyrodniczego nie tylko Wielkopolski, ale i całego kraju. Ze względu na duże walory przyrodnicze i środowiskowe zaleca się, aby rolnictwo na terenie PnZOF miało charakter ekologiczny.

Obszar ten, ze względu na koncentrację terenów o wysokim potencjale przyrodniczym, charakteryzuje stosunkowo niski w skali województwa udział przestrzeni do potencjalnego zainwestowania, co w połączeniu ze słabszą dostępnością obszaru, wynikającą m.in. ze znacznej odległości od stolicy regionu i braku dogodnych rozwiązań komunikacyjnych, stanowi istotne ograniczenia dla rozwoju społeczno-gospodarczego. Działalność inwestycyjna w tym rejonie wymaga równoważenia zamierzeń gospodarczych z potrzebami ochrony dla zachowania stabilnego i trwałego funkcjonowania ekosystemów oraz stworzenia spójnego systemu przyrodniczego województwa, uwzględniającego powiązania przyrodnicze w granicach regionu oraz z obszarami województw sąsiednich. Gospodarka obszaru bazuje w dużej mierze na rolnictwie i leśnictwie. Obszary leśne stanowią podstawą rozwoju przemysłu drzewnego. Na terenie obszaru funkcjonalnego rozwija się również turystyka. Wśród najważniejszych branż gospodarczych wymienić należy: produkcję mebli oraz innych wyrobów z drewna, produkcję urządzeń elektrycznych, produkcję wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz produkcję metali.

W granicach Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego znalazły się **34 gminy**, w tym: 4 gminy miejskie, 14 gmin miejsko-wiejskich oraz 16 gmin wiejskich, **wliczając Gminę Drawsko**.

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego Północno-Zachodniego Obszaru Funkcjonalnego będzie wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji gospodarczych, w tym turystycznych, przy jednoczesnej ochronie wyjątkowych cech ekosystemu, pełniących strategiczną rolę w kształtowaniu równowagi środowiska przyrodniczego w skali regionu i kraju. Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych
- Cel 2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem koncepcji „zielonego wzrostu”
- Cel 3. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej.

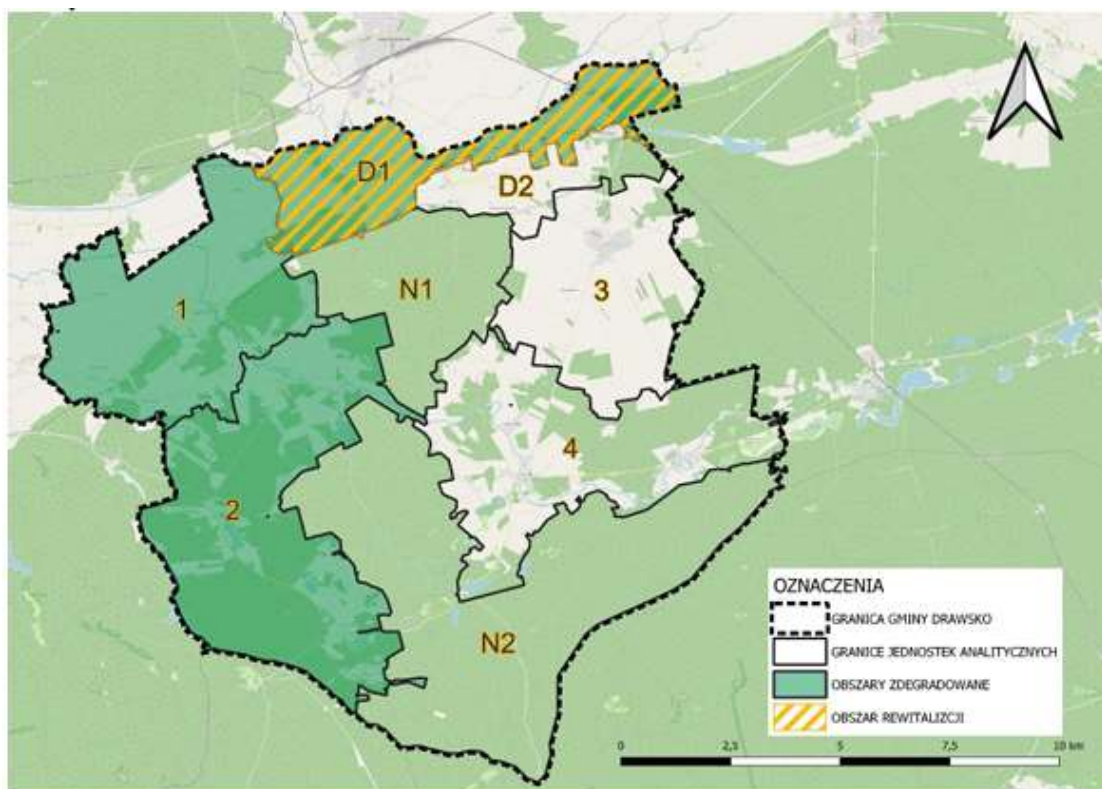
4.3. Obszary strategicznej interwencji (OSI) - gminne

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Obszar zdegradowany to obszar, w którym zidentyfikowano stan kryzysowy, tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujący z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W ramach obszaru zdegradowanego, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, biorąc pod uwagę także szczególną koncentrację negatywnych zjawisk, wyznacza się Obszar Rewitalizacji. Obszar Rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Może on stanowić część lub całość obszaru zdegradowanego.

Gmina Drawsko wyznaczyła obszar zdegradowany oraz obszar rewitalizacji⁵, stanowiący gminy obszar strategicznej interwencji (OSI gminne).

Rysunek 27. Gminny obszar strategicznej interwencji (OSI gminne)

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Drawsko, 2022 rok

⁵ Uchwała nr XLVIII/307/2023 Rady Gminy Drawsko z dnia 29 marca 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Drawsko

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Gmina Drawsko uchwaliła Gminny Programu Rewitalizacji dla Gminy Drawsko na lata 2023-2033⁶.

⁶ Uchwała nr III/23/2024 Rady Gminy Drawsko z dnia 29 maja 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Drawsko na lata 2023-2032

5. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

5.1. Wdrażanie zapisów Strategii

Wspólny wysiłek wielu osób, które przyczyniły się w pierwszej kolejności do opracowania szczegółowej Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Drawsko, a następnie Strategii jej rozwoju na kolejne lata zostanie stracony, jeżeli zaproponowane w niniejszym dokumencie kierunki działania oraz projekty kluczowe nie będą realizowane. Niestety, często zdarza się, że strategia po uchwaleniu staje się martwym dokumentem, do którego nigdy więcej już się nie sięga.

Strategia powinna być dokumentem żywym – powinna być podstawowym planem działania, **wyznaczającym kluczowe kierunki rozwoju samorządu lokalnego** i wskazującym sposoby ich osiągania.

Aby zaakceptowane przez Radę Gminy zapisy Strategii były realizowane, potrzebny jest organ, który będzie odpowiedzialny za rozdzielanie zadań, śledzenie postępów w ich wdrażaniu, okresową ocenę, nanoszenie korekt i uzupełnień oraz wprowadzanie do dokumentu nowych propozycji. W przypadku Gminy Drawsko **organem** tym jest **Wójt. Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Drawsko**, powołany przez Wójta, w ramach zakresu swoich obowiązków będzie m.in. przygotowywał sprawozdania z realizacji Strategii w poprzednim roku, zawierające informacje o przedsięwzięciach (projektach) ukończonych, przedsięwzięciach będących w trakcie realizacji oraz przedsięwzięciach nie rozpoczętych, wynikających z przyjętych kierunków działań, wraz z wyjaśnieniem przyczyn ewentualnych opóźnień.

Konsekwencją wniosków, zawartych w sprawozdaniach, może być okresowa propozycja nanoszenia zmian w dokumencie Strategii, polegających m.in. na zmianach terminów, usuwaniu, czy też dodawaniu określonych zapisów.

5.2. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii

Ewaluacja to badanie, którego zadaniem jest ocena jakości i wartości procesu oraz efektów wdrażania danej polityki czy interwencji publicznej. Nie jest ona badaniem naukowym, audytem ani monitoringiem, choć dzieli z tymi narzędziami wspólne cechy. Służy nie tylko zdobywaniu wiedzy, lecz również formułuje specyficzne rekomendacje dla konkretnych zadań. Bierze pod uwagę zgodność działań z procedurami oraz ocenia je także w kontekście efektów, które przynoszą.

Ewaluacja *ex ante* jest próbą znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy działania planowane w ramach strategii przyniosą zakładane efekty przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów. Jej rolą jest dostarczenie oceny trafności tych założeń, ich spójności i planowanego sposobu realizacji Strategii.

Wyniki przeprowadzonej ewaluacji *ex ante* Strategii Rozwoju Gminy Drawsko wskazują, iż **na moment jej przyjęcia jest ona w pełni wykonalna, gdyż:**

- Istnieją bezpośrednie powiązania między diagnozą, zidentyfikowanymi problemami i wyzwaniem, a celami strategicznymi, celami szczegółowymi i kierunkami działań.

- Istnieją bezpośrednie powiązania między diagnozą, zidentyfikowanymi problemami i wyzwaniem, a projektami kluczowymi.
- Istnieje spójność wewnętrzna między celami a kierunkami działań.
- Zidentyfikowane projekty kluczowe w zdecydowanej większości dotyczą zadań własnych gminy.
- Samorząd posiada zasoby organizacyjne, niezbędne do prawidłowej realizacji Strategii, potwierdzone ewaluacją dotychczasowej Strategii rozwoju i programów sektorowych.
- Samorząd posiada środki finansowe, niezbędne do wdrażania Strategii.
- Istnieje pełna spójność założeń Strategii wobec zapisów dokumentów wyższego rzędu, m.in. takich, jak Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego.
- W ciągu całego procesu strategicznego następowały konsultacje społeczne oraz eksperckie, badające plany pod względem ich realności wykonania oraz aktualności.

5.3. Monitoring realizacji Strategii

Monitoring to proces regularnego zbierania i analizowania informacji, dotyczących wdrażania Strategii, prowadzony w trakcie jej realizacji. **Ma on odpowiedzieć na pytanie, czy coś, co zostało zaplanowane, faktycznie zostało zrobione.**

Monitoring jest rodzajem „alarmu”, który informuje, gdy wdrażanie przebiega niezgodnie z planem. Dzięki niemu można:

- Podjąć działania zaradcze
- Skorygować plany
- Zminimalizować skutki nieprzewidzianych zdarzeń.

Proces monitorowania obejmuje:

Planując system monitoringu należy pamiętać, że plany to tylko prognozy i nie gwarantują one pełnego wykonania. Trzeba zdawać sobie sprawę, że mogą się zdarzyć odchylenia, należy więc określić, jaka skala tych odchyleń będzie dla nas akceptowalna.

Po to, aby dokument Strategii pełnił faktyczną rolę podstawowego narzędzia zarządzania gminą, powinien on być zaopatrzony w mierniki, za pomocą których będzie można śledzić, czy realizowane zadania faktycznie przyczyniają się do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju, zapisanego w wizji rozwoju gminy.

Do monitoringu wykorzystywane są tzw. wskaźniki produktu, przypisane w szczególności do poszczególnych projektów kluczowych i obrazujące bezpośrednie efekty ich wykonania. Odpowiadają więc one na pytanie „Co zrobiono?”. Najczęściej sama nazwa danego przedsięwzięcia wskazuje, w jaki sposób mierzymy osiągnięty efekt, który jest „zero-jedynkowy” – wykonano/opracowano lub nie wykonano/nie opracowano.

Monitoringiem realizacji Strategii zajmować się będzie **Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Drawsko**. Jego pierwszym zadaniem powinno być podjęcie decyzji co do organizacji procesu monitoringu, w tym ewentualnego przygotowania zestawu wskaźników. Proces ten może zostać skoordynowany z procesem corocznego, obowiązkowego sporządzania dokumentu

Raportu o stanie gminy, w którym należy zawsze informację o realizacji strategii rozwoju gminy w ciągu ostatniego roku.

Ponadto, w przypadku identyfikacji poważnych problemów w realizacji któregoś z przedsięwzięć (projektów), w tym w szczególności projektów kluczowych, mogących skutkować całkowitym lub częściowym niezrealizowaniem albo opóźnieniem, Przewodniczący Zespołu będzie zgłaszał ten fakt Wójtowi w celu omówienia zaistniałej sytuacji i podjęcia środków zaradczych.

5.4. Ewaluacja – ocena skutków wdrażania zapisów Strategii

Ocena *ex post* to spojrzenie na realizację Strategii z punktu widzenia osiągnięcia rezultatów, wpływów i potrzeb, które miały być osiągnięte. Ma ona odpowiedzieć na pytanie, czy coś zostało zrobione dobrze. Ocena powinna być prowadzona przez cały okres wdrażania Strategii. Konsekwencjami negatywnej oceny w trakcie realizacji Strategii może być:

- Zakończenie danego przedsięwzięcia wcześniej
- Zmiana celów
- Zmiana sposobów realizacji.

Z kolei ocena końcowa nie wpływa na Strategię w trakcie jej realizacji, ale może skutkować nowymi projektami w nowej Strategii. Służy ona zbieraniu doświadczeń i wyciąganiu wniosków na przyszłość.

W trakcie dokonywania oceny *ex post* należy odpowiedzieć na poniższe pytania:

JEŚLI TAK	JEŚLI NIE, TO
	
CZY ZADANIA ZOSTAŁY ZREALIZOWANE ZGODNIE Z PLANEM, BUDŻETEM I CELOWYMI EFEKTAMI?	DLACZEGO TAK SIĘ STAŁO? CO MOŻEMY ZROBIĆ W PRZYSZŁOŚCI, ABY UNIKNĄĆ BŁĘDÓW?
CZY OSIĄGNĘLIŚMY ZAPLANOWANE REZULTATY (EFEKTY)? CZY BENEFICJENCI SĄ ZADOWOLENI?	DLACZEGO TAK SIĘ STAŁO? CO MOŻEMY ZROBIĆ, ABY ZWIĘKSZYĆ SKUTECZNOŚĆ NASZYCH DZIAŁAŃ?
CZY REALIZACJA STRATEGII SKUTKOWAŁA OSIĄGNIĘCIEM CELÓW STRATEGICZNYCH? CZY REZULTATY I ICH WPŁYW NA CELE STRATEGICZNE MAJĄ DŁUGOFALOWY CHARAKTER?	DLACZEGO TAK SIĘ STAŁO? CO ZROBIĆ, ABY OSIĄGNAĆ DŁUGOTERMINOWE WYNIKI, LEPSZĄ OCENĘ ICH WPŁYWU? CO ZROBIĆ, ABY ZWIĘKSZYĆ DŁUGOTERMINOWE REZULTATY?

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Do podstawowego zestawu mierników rezultatów planowanych kierunków działań, w konsekwencji powodujących zmianę poziomu życia mieszkańców na terenie Gminy Drawsko, wybrano następujące:

Tabela 16. Oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia

Lp.	Miernik rezultatu	Wskaźnik rezultatu	Pożądane zmiany wskaźnika
1	Zaludnienie gminy	Liczba mieszkańców gminy	Wzrost
2	„Zamożność” budżetu samorządu	Poziom dochodów samorządu na 1 mieszkańca	Wzrost
3	Prorozwojowość budżetu samorządu	Udział wydatków majątkowych w łącznych wydatkach samorządu	Wzrost
4	Jakość dróg gminnych	Długość utwardzonych dróg gminnych	Wzrost
5	Poziom rozwoju infrastruktury rowerowej	Długość dróg rowerowych	Wzrost
6	Zamożność mieszkańców	Liczba beneficjentów usług pomocy społecznej	Spadek
7	Poziom bezpieczeństwa (1)	Liczba przestępstw	Spadek
8	Poziom bezpieczeństwa (2)	Liczba wykroczeń	Spadek
9	Jakość planowania przestrzennego	Powierzchnia Gminy, objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Wzrost
10	Aktywność gospodarcza na terenie Gminy (1)	Liczba podmiotów gospodarczych w (REGON) na 10 tys. mieszkańców	Wzrost
11	Aktywność gospodarcza na terenie Gminy (2)	Stopa bezrobocia	Spadek
12	Poziom nauczania	Wyniki sprawdzianu uczniów klas VIII	Przekroczenie średniej wojewódzkiej

Za ewaluację skutków wdrażania Strategii odpowiadać będzie **Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Drawsko**.

5.5. Aktualizacja zapisów Strategii

Zapisy Strategii nie powinny być zatwierdzone raz na zawsze – co jakiś czas powinny być one przeglądane i ewentualnie korygowane bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe zagadnienia, wynikające z pojawiających się możliwości bądź zgłaszanych potrzeb. Przestankami aktualizacji dokumentu Strategii mogą być:

Niniejszy dokument planistyczny powinien mieć także charakter kroczący. Najbardziej na początku każdej kolejnej kadencji samorządu, powinien być dokonany jego gruntowny przegląd i aktualizacja wraz z przesunięciem okresu programowania. Ewentualne korekty bądź uzupełnienia powinny być dokonywane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

Rolę koordynatora procesu aktualizacji Strategii będzie pełnić **Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Drawsko**. Będzie on gromadzić propozycje zmian od szefów poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu, przewodniczących komisji Rady Gminy oraz szefów jednostek gminnych, a następnie przedstawiać je Wójtowi.

6. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej („Strategia rozwoju gminy – poradnik praktyczny”, luty 2021 r.), jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju gminy należy rozumieć obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w gminie.

Strategia Rozwoju Gminy Drawsko jest dokumentem kierunkowym i nadrzędnym w stosunku do wszystkich innych obowiązkowych i fakultatywnych planów i programów rozwojowych gminy, a w szczególności stanowi podstawę do sporządzenia planu ogólnego gminy. Należy pamiętać, iż podczas tworzenia nowych bądź aktualizacji istniejących sektorowych gminnych planów i programów rozwojowych, powinny być one spójne ze Strategią.

W ramach **modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy**, rozumianego jako **docelowy układ elementów składowych przestrzeni** i będącego obligatoryjnym elementem strategii, określona została struktura sieci osadniczej, powiązania przyrodnicze i główne korytarze, elementy sieci transportowych i główne elementy sieci komunikacyjnej, infrastruktury technicznej i społecznej. Ponadto w strategii zawarto także **ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie**, w tym kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów gminy, zasad ochrony środowiska, przyrody i dziedzictwa, rozwoju infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz pozostałych aspektów, które będą rzutowały na przyszłe rozstrzygnięcia zarówno strategiczne jak i przestrzenne.

Wieloletnia prognoza finansowa gminy oraz coroczne **uchwały budżetowe** powinny także być spójne ze Strategią, jako dokumentem kierunkowym. Tylko zapewnienie przez Radę Gminy środków na realizację przedsięwzięć strategicznych da możliwość osiągnięcia najważniejszych celów, zidentyfikowanych w wielokierunkowym procesie strategicznym.

7. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

7.1. Ramy finansowe realizacji strategii

Kierunki działań określone w Strategii Rozwoju Gminy Drawsko są poparte możliwościami i chęcią ich realizacji również w kontekście zapewnienia ich finansowania. **Ramy finansowe** należy traktować nie jako szczegółowy plan finansowy poszczególnych celów i kierunków działań, a jedynie jako **określenie potencjalnej i osiągalnej przez gminę skali wydatków i możliwości pozyskania środków na ich pokrycie**.

Przy tworzeniu ram finansowych realizacji strategii rozwoju gminy wzięto pod uwagę:

- 1 ANALIZĘ DOCHODÓW ORAZ WYDATKÓW GMINY W OSTATNICH KILKU LATACH
- 2 ANALIZĘ MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNYCH I PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ GMINY
- 3 ANALIZĘ ZADŁUŻENIA GMINY
- 4 ANALIZĘ AKTYWNOŚCI I SKUTECZNOŚCI GMINY W POZYSKIWANIU POZABUDŻETOWYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA DZIAŁAŃ
- 5 ZAPISY WIELOLETNIEJ PROGNOZY FINANSOWEJ GMINY

Ostatecznie, w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Drawsko na lata 2023-2036 (WPF)⁷ oszacowano, że **prognozowana zdolność finansowa Gminy Drawsko** w horyzoncie obowiązywania WPF wynosi **łącznie ok. 235 mln zł**. Na tę wartość składają się: skumulowana kwota niepodzielonych wydatków majątkowych oraz zdolność do spłaty i obsługi nowego długu. Szczegółowe dane przedstawia Tabela nr 18. Powyższa kwota może zatem zostać przeznaczona na finansowanie zadań ujętych w strategii. Środki, którymi dysponuje gmina, mogą zostać także wykorzystane na finansowanie

⁷ Uchwała Nr IV/29/2024 Rady Gminy Drawsko z dnia 26.06.2024 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Drawsko na lata 2024-2036

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

wkładu własnego w projektach realizowanych ze środków zewnętrznych, w tym w szczególności środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. W tym miejscu należy jednak zastrzec, że powyższe wartości wynikają z bieżącej WPF gminy i mogą ulegać zmianom w poszczególnych miesiącach oraz latach. W związku z tym, rekomenduje się monitorowanie na bieżąco sytuacji finansowej gminy, w tym jej zdolności finansowej oraz przyczyn i ryzyk mających na nią wpływ.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

Tabela 17. Prognozowana zdolność finansowa Gminy Drawsko

Wyszczególnienie	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Wartość skumulowana w mln zł
Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych (poz. 2.2 – 10.1. 2)	14,8	2,83	6,44	10,15	12,60	14,56	14,58	14,48	14,52	14,54	14,66	14,69	148,9
Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu	1,47	1,54	1,46	2,61	4,03	5,82	6,68	9,35	11,70	13,13	14,10	14,53	86,42
Prognozowana zdolność finansowa gminy – łącznie													235,32

Źródło: Uchwała Nr IV/29/2024 Rady Gminy Drawsko z dnia 26.06.2024 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Drawsko na lata 2024-2036

7.2. Źródła finansowania strategii

Podstawowymi i potencjalnymi źródłami finansowania Strategii Rozwoju Gminy Drawsko, oprócz środków własnych gminy, będą w szczególności:

- środki finansowe w formie dotacji i instrumentów zwrotnych, wynikające z Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności na lata 2021-2027 w Polsce, tj.: fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej
- środki finansowe pochodzące z budżetu Państwa
- środki finansowe jednostek samorządu terytorialnego: województwa, powiatu oraz innych gmin
- fundusze celowe, w tym Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Funduszu Sprawiedliwości
- środki finansowe z Krajowego Planu Odbudowy (KPO)
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej, w tym Fundusze Norweskie, fundusze EOG oraz Fundusze Szwajcarskie
- środki finansowe sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego
- kredyty i pożyczki bankowe, obligacje komunalne, obligacje przychodowe oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Zestawienie celów szczegółowych i kierunków działań strategii.....</i>	<i>17</i>
<i>Tabela 2. Tabela celu szczegółowego nr 1.1.</i>	<i>20</i>
<i>Tabela 3. Tabela celu szczegółowego nr 1.2.</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 4. Tabela celu szczegółowego nr 1.3.</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 5. Tabela celu szczegółowego nr 1.4.</i>	<i>26</i>
<i>Tabela 6. Tabela celu szczegółowego nr 1.5.</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 7. Tabela celu szczegółowego nr 1.6.</i>	<i>30</i>
<i>Tabela 8. Tabela celu szczegółowego nr 1.7.</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 9. Tabela celu szczegółowego nr 2.1.</i>	<i>34</i>
<i>Tabela 10. Tabela celu szczegółowego nr 2.2.</i>	<i>36</i>
<i>Tabela 11. Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w Gminie Drawsko w latach 1997-2023.....</i>	<i>51</i>
<i>Tabela 12. Jednolite Części Wód Powierzchniowych w Gminie Drawsko.....</i>	<i>53</i>
<i>Tabela 13. Zabytki wpisane do Wielkopolskiego rejestru zabytków nieruchomych</i>	<i>87</i>
<i>Tabela 14. Dane dotyczące mieszkań w Gminie Drawsko.....</i>	<i>92</i>
<i>Tabela 15. Zgodność celów szczegółowych Strategii Rozwoju Gminy Drawsko z celami strategicznymi i operacyjnymi Województwa Wielkopolskiego.....</i>	<i>126</i>
<i>Tabela 16. Oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia.....</i>	<i>137</i>
<i>Tabela 17. Prognozowana zdolność finansowa Gminy Drawsko</i>	<i>142</i>

SPIS RYSUNKÓW

<i>Rysunek 1. Układ strategii.....</i>	<i>13</i>
<i>Rysunek 2. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Drawsko i w najbliższych okolicach</i>	<i>46</i>
<i>Rysunek 3. Złoża kopalin w Gminie Drawsko</i>	<i>48</i>
<i>Rysunek 4. Obszary oddziaływania istniejących farm wiatrowych na tle powiatów: chodzieski, czarnkowsko-trzcianiecki, międzychodzki, międzyrzecki, obornicki, pilski, strzelecko-drezdenecki, szamotulski i wałecki</i>	<i>50</i>
<i>Rysunek 5. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp) w Gminie Drawsko.....</i>	<i>52</i>
<i>Rysunek 6. Jednolite Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych.....</i>	<i>54</i>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DRAWSKO NA LATA 2025-2035

<i>Rysunek 7. Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Drawsko</i>	<i>56</i>
<i>Rysunek 8. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Drawsko</i>	<i>57</i>
<i>Rysunek 9. Hierarchia sieci osadniczej w Gminie Drawsko</i>	<i>60</i>
<i>Rysunek 10. Elementy środowiska przyrodniczego w gminie</i>	<i>67</i>
<i>Rysunek 11. Główne elementy sieci transportowej w Gminie Drawsko</i>	<i>69</i>
<i>Rysunek 12. Główne elementy infrastruktury technicznej w Gminie Drawsko</i>	<i>76</i>
<i>Rysunek 13. Główne elementy infrastruktury społecznej w Gminie Drawsko</i>	<i>78</i>
<i>Rysunek 14. Elementy podlegające ochronie w Gminie Drawsko</i>	<i>85</i>
<i>Rysunek 15. Stanowiska archeologiczne na terenie Gminy Drawsko</i>	<i>89</i>
<i>Rysunek 16. Główne elementy zagospodarowania terenu gminy</i>	<i>96</i>
<i>Rysunek 17. Planowane elementy infrastruktury drogowej</i>	<i>100</i>
<i>Rysunek 18. Planowane elementy infrastruktury technicznej</i>	<i>102</i>
<i>Rysunek 19. Planowane elementy infrastruktury społecznej</i>	<i>104</i>
<i>Rysunek 20. Proponowane obszary oraz wyłączone z lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW</i>	<i>107</i>
<i>Rysunek 21. Potencjalne tereny z możliwością zlokalizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko</i>	<i>110</i>
<i>Rysunek 22. Obszary objęte zasadami kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej w Gminie Drawsko</i>	<i>113</i>
<i>Rysunek 23. Docelowe funkcje elementów sieci osadniczej</i>	<i>119</i>
<i>Rysunek 24. Docelowy rozwój kluczowej infrastruktury</i>	<i>121</i>
<i>Rysunek 25. Docelowa lokalizacja obiektów środowiskowych i kulturowych podlegających ochronie</i>	<i>124</i>
<i>Rysunek 26. Obszary strategicznej interwencji (OSI) w Wielkopolsce</i>	<i>128</i>
<i>Rysunek 27. Gminny obszar strategicznej interwencji (OSI gminne)</i>	<i>131</i>